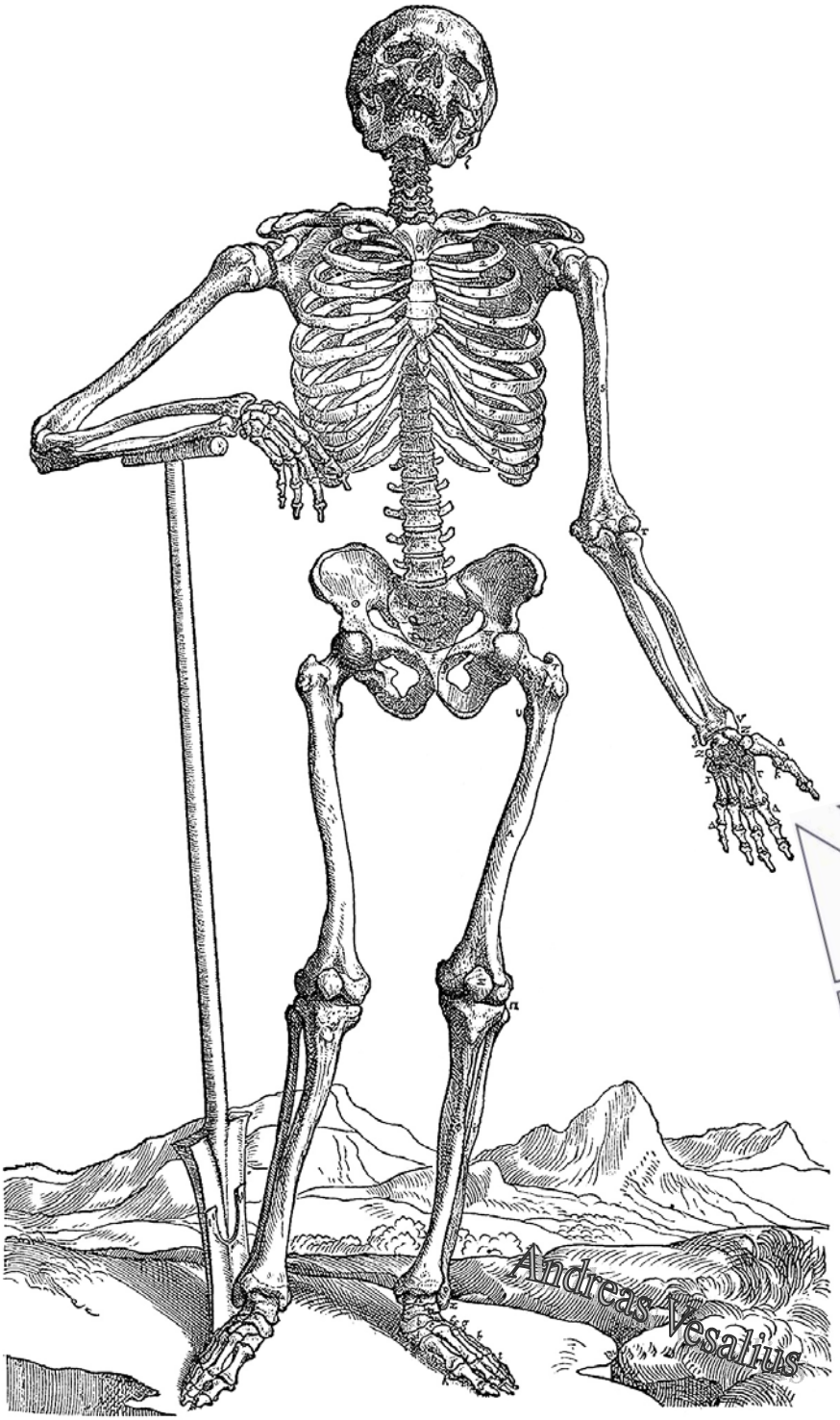
België - Belgique
P.B.-P.P.
2000 Antwerpen 1
BC 9497

PERIODIEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND

66ste jaargang Apr – Mei - Jun 2011 Nr. 2

AFGIFTEKANTOOR: 2000 ANTWERPEN 1

Inhoud

VOORWOORD: J. Dockx **3**
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE **4**
- SEMMELWEIS (1818-1865): NULLUM VENENUM IN MANU MEDICI: R.J.A. Goris 4

BALANS E. Ponette **7**
FORUM **10**
- CONTINGENTERING AANTAL ARTSEN: A. Baert 10
- PERINATALE ACTIVITEITEN IN VLAANDEREN 2009 (SPE): P.H. Jongbloet 13
- TWIJFEL EEUWIG HOUVAST VOOR DE MENS: L. Ide 14
- REGERINGSAKKOORD IN NEDERLAND over GEZONDHEIDSZORG: P. H. Jongbloet 16

KORTE BERICHTEN **18**
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING **24**
- FATSOENLIJK WERK IS DE BASIS VOOR GEZONDHEID: J. Devos 24
- BEDANKINGSBRIEF UIT SRI LANKA 25

VGV-MEDEDELINGEN **26**
- VERSLAG VAN STATUTAIRE ALGEMENE VERGADERING 2011 TE GENT BIJLOKE OP 26/02/2011 26
- BRIEF AAN WOUTER BEKE EN BART DE WEVER dd. 07/03/2011 27

OVV-MEDEDELINGEN **28**
- PERSMEDEDELING 28.02.11: STAAT CONFEDERAAL (HER)VORMEN 28

VGV-CULTUUR **29**
- TENTOONSTELLINGEN: J. Dockx 29
- VGV BEZOEKT: De tentoonstellingen *"Luc Tuymans, retrospectieve"* en 31
- *"Venetiaanse en Vlaamse Meesters"* in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel 31
- OPERA XXI TWEEDE EDITIE SCHEPT GROTE VERWACHTINGEN: L. Schaeverbeke 31
- VLAAMSE OPERA te Edinburg 32
- MUZIKALE HOOGDAGEN OP DE 'TIERASSE' 32
- 'EEN LOFZANG OP HET LEVEN EN DE DOOD' 32
- UIT DE DISCOTHEEK: E. Baert-Van den Eynde 33
- POËZIEHOEKJE: A. De Schepper 34
- GODFRIED, NIET VAN BOUILLON, MAAR VAN BONEN: R. Ooghe 36
- BOEKBESPREKINGEN 38

PERSONALIA **40**
- IN MEMORIAM CARLA VAN MEEL 40

BRIEFWISSELING **40**
DWARSKIJKER **41**
- DE OUDER WORDENDE ARTS IN DE MAATSCHAPPIJ 41

HOMO LUDENS **42**
- KRUISWOORDRAADSEL 42
- HEKELLIED 43

VVMV-Berichten: KATERN ingevoegd.

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: Dr. J. Dockx
Ondervoorzitter: Dr. R. Vermeulen*
Secretaris: Dr. Bart Garmyn
Penningmeester: Dr. G. Debruyne
Cultuur: Dr. J. Dockx
Leden: Prof. Dr. A. Baert, Prof. Dr. D. Brutsaert, Dr. F. Goes, Dr. L. Ide, Dr. P. H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette*, Dr. D. Van de Voorde, Dr. L. Van Ermen, Dr. J. Van Meirhaeghe*, Dr. H. Verbrugge

* oud-voorzitter

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. Rik Casteels, K.U.Leuven
Prof. Dr. L. Denis, directeur Oncologisch Centrum Antwerpen
Prof. Dr. W. Dierick, UA
Prof. Dr. Alain Dupont, decaan geneeskunde en farmacie, VUB
Dr. C. Geens, voorzitter Alumni geneeskunde K.U.Leuven
Prof. Dr. Jan Peers, K.U.Leuven
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, rector UGent
Prof. Dr. Philippe Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder Rode Kruis Vlaanderen
Prof. Dr. G. Verdonk, UGent
Dr. R. Verhaert, V.V.K.

Uitgave van het VGV

Redactieraad: Prof. Dr. A. Baert, Dr. J. Dockx, Dr. J. Gyselinck, Dr. P.H. Jongbloet, Dr. R. Lenaerts, Prof. Dr. E. Ponette, Dr. J. Van Meirhaeghe
Verantwoordelijke uitgever:
Dr. J. Van Meirhaeghe,
Koolkerkesteenweg 76, 8340 Oostkerke
Hoofdredacteur: Prof. Dr. E. Ponette,
Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele-Herent
en Dr. P.H. Jongbloet
De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs
Drukkerij Jules De Winter,
Kleine Markt 13, 2000 Antwerpen,
Tel. 03/232.20.22, Fax. 03/225.15.84

UITGAVEN VGV

Autokenteken

- Decalco € 2.00,- + € 0.59,- Port
- Aluminium € 3.00,- + € 0.59,- Port

Fiscaal dagboek € 25.00,- + € 1.77,- Port

Lidgeld V.G.V.

Gewoon lid	€ 55.00
Tot 5 jaar na diploma	€ 25.00
Arts zonder praktijk	€ 25.00
Steunend lid	€ 75.00
Artsenkoppel	€ 60.00
Artsenkoppel (tot 5 jaar na diploma of zonder praktijk)	€ 30.00
Abonnement "Periodiek" voor niet leden	€ 20.00

KBC nr. 407-3062251-47

Secretariaat V.G.V.: Ergo de Waellaan 3 – bus 14
2100 Deurne – Antwerpen - Tel: 03/322.28.50 – Fax: 03/322.45.14
e-post: info@vgv.be - webstek: www.vgv.be
Het secretariaat is open alle werkdagen van 9 tot 13 uur

VOORWOORD

Op 17 februari was het dan zover: 249 dagen zonder regering en het wereldrecord was meteen binnen; de beker overgenomen van Irak. En dan geeft uitgerekend het Irakese parlementslid Saifa Al Souhail de volgende raad:*"Dialoog is de sleutel tot stabiliteit. Laat dat het advies van Irak zijn aan jullie"*. Klinkt wel een beetje hautain en pretentieus. Toch komt het dicht bij de uitspraak van Bart De Wever op 13 juni: "*Nil volentibus arduum"* (niets is onmogelijk voor zij die willen).
Ik stel alleen maar vast dat het door de koning ingezette menselijk kapitaal van allerlei soorten onderhandelaars bijna opgebruikt is. Op de vraag aan Wouter Beke of acht maanden stilaan niet beginnen te wegen antwoordde hij:*"zes kilo minder, om precies te zijn"*.
Niets wijst erop dat met de huidige dynamiek een oplossing kan gevonden worden.
Alles is reeds honderdduizend keer geformuleerd. Het VGV heeft dan nog maar eens in alle bescheidenheid de voorzitters Wouter Beke en Bart De Wever attent gemaakt op de noodzaak van de communautarisering van de gezondheidszorg, dus overheveling naar de gemeenschappen en niet naar de gewesten.

Op 26 februari hadden we een zeer gesmaakt museumbezoek aan het STAM te Gent, gelegen in de schitterende Bijloke site met nadien een culinaire vergadering in de Bistro waar Bart en Geert weerom een Olympisch record vestigden met een uiteenzetting van 8 minuten en 33 seconden tussen de borrelhapjes en het voorgerecht. Wat ik onthouden heb is het stijgend aantal leden en dat een spaarzaam beleid absoluut noodzakelijk blijft om te overleven.

Een derde meer heikel punt dat ik hier wou aankaarten is het probleem van de geïnterneerden in dit land.

° In februari werd de kaap bereikt van 11.000 gedetineerden. Weerom een absoluut record. Nochtans is er maar plaats voor 9.200 gevangenen. Toch zijn er 1.200 geïnterneerden opgesloten en zijn 500 enkelbanden onbenut. Noodgedwongen moeten we een dure gevangenis huren te Tilburg.

° In Antwerpen maken de geïnterneerden met 120 mensen, waar er slechts plaats is voor 40 in de annex, meer dan 10 procent uit van de gevangenisbevolking.

In vorige nummers van Periodiek heeft het VGV deze schande al aangeklaagd. Deze klachten werden overgemaakt aan de Hoge Raad voor de Justitie die aanvankelijk een bemoedigend antwoord stuurde. Na een jaar wordt het onderzoek afgerond met de verbijsterende conclusie dat ik geen statuut heb als gevangenisarts en mijn klacht bijgevolg ongegrond is. Alsof ik dat meer dan een jaar geleden zelf niet wist.
Voorwaar droevig, indroevig.

Er is in dit land nog zeer veel werk aan de winkel. Maar welke politicus, op een enkele uitzondering na, baalt er over 1.200 niet stemgerechtigde geïnterneerden?

Nil volentibus arduum, Stefaan De Clerck.

Jan Dockx, VGV-voorzitter

GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE

EM. PROF. DR. R.J.A. GORIS

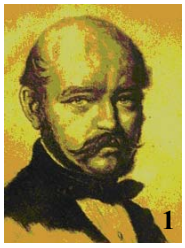
- Studeerde geneeskunde te Leuven (1963). Specialiseerde in de Heelkunde in Rotterdam.
- Emeritus hoogleraar Heelkunde en gewezen afdelingshoofd Heelkunde UMC St Radboud, Nijmegen.
- Oprichtend voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Traumatologie.
- Gewezen voorzitter van de 'European Surgical Infection Society' en van de 'European Shock Society'.
- Erelid van de 'International Society of Surgery', de 'European Shock Society', de 'European Society for Trauma and Emergency Surgery'.

SEMMELWEIS (1818-1865): NULLUM VENENUM IN MANU MEDICI.

Voorwoord. Als arts en chirurg blijf ik, zelfs na mijn pensionering, gefascineerd door de pathosfysiologie van ontsteking en infectie. Hoewel ik geen medisch historicus ben, heb ik door de jaren heen onderzoek gedaan op locatie in Wenen en Londen naar ontstaan, preventie (en behandeling) van infectie en ontsteking. Vanzelf komt men dan terecht in het midden van de 19e eeuw, bij personages als Ignaz Semmelweis, Lister en Florence Nightingale, aan wier bijdragen op dit gebied ik een drieluik probeer te wijden.

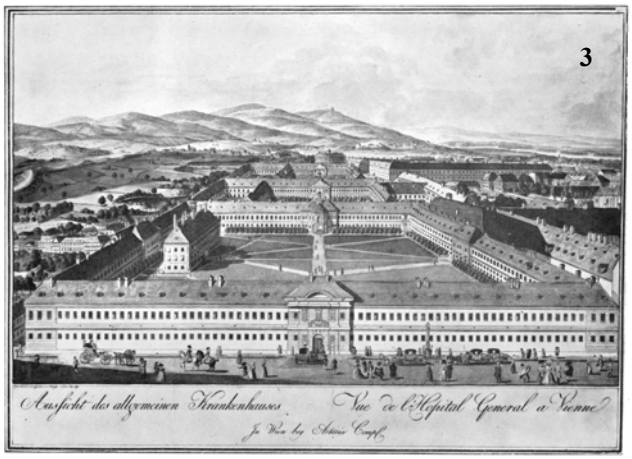
De laatste stelling in de doctoraatsthesis van Ignaz Semmelweis luidde: "Nullum venenum in manu medici" (Ref. 1)(Fig. 1 en 2). Hij kon toen niet weten hoezeer deze stelling, figuurlijk bedoeld, letterlijk zijn professionele leven zou bepalen en de oorzaak van zijn overlijden.

1

TRACTATUS
DE
VITA PLANTARUM
2

Geboren in Buda op 1 juli 1818, als vijfde kind van ouders met een Duitse achtergrond, volgde Semmelweis er Gymnasium in het "Königliche katholische Gymnasium". Hierna studeerde hij twee jaar (1835-37) filosofie aan de universiteit van Pest. Hij maakte er kennis met de kunst van het logische denken, de '*Deductio ad absurdum*'. Dit is een bewijsvoering tot alles is weerlegd en vormde een fundament voor zijn latere wetenschappelijke werk. Zijn ouders stuurden hem naar Wenen om er rechten te studeren. Maar al na twee semesters koos hij voor geneeskunde. Hij doctoreerde er in 1844. In afwachting van een tweejarige opleidingsplaats in de kliniek verloskunde bij de hoogleraar Johann Klein, bracht hij veel tijd door in het mortuarium van de hoogleraar pathologie Carl Rokitansky. Hij verrichtte bijna dagelijks secties op vrouwelijke lijken als voorbereiding op die opleiding. Rokitansky gold toen als een van de grondleggers van de moderne geneeskunde, gebaseerd op feiten en niet op meningen. Die denkwijze sloot goed aan bij de filosofische scholing van Semmelweis. In die periode bracht hij ook vijftien maanden door in de kliniek van de hoogleraar inwendige ziekten Jozeph Skoda, waar hij kennis maakte met moderne onderzoekstechnieken in de geneeskunde, de zgn. "exclusie methode" van Skoda.

Begin 1846 begon zijn opleiding onder Klein, een matig vakman met weinig aandacht voor de buitensporige sterfte van kraamvrouwen op zijn dienstafdeling. Die hoge sterfte, vooral door kraambedkoorts, had Semmelweis' aandacht getrokken en hem nieuwsgierig gemaakt naar de oorzaak ervan. Van een onderbreking in de opleiding eind 1846 begin 1847, maakte hij gebruik om een reis naar Venetië te maken. Daar vernam hij het plotse overlijden van zijn vriend Jakob Kolletschka, hoogleraar gerechtelijke geneeskunde. Terug in Wenen vernam Semmelweis dat Kolletschka zich had verwond aan een vinger gedurende een sectie. Hij haastte zich om het sectierapport van zijn vriend te bestuderen en concludeerde dat de klinische- en sectie-bevindingen volledig overeenkwamen met de klinische symptomen en morfologische bevindingen van vrouwen, gestorven aan kraambedkoorts.

3

Maar even een stap terug in de geschiedenis, om de omstandigheden te schetsen waarin Semmelweis in Wenen werkte. In 1784 opende keizer Joseph II, een man met brede visie en diepe interesse in geneeskunde en onderwijs, het Algemein Krankenhaus Wien, gelegen aan de Lazareth Gasse, een monumentaal en nog steeds bezienswaardig ziekenhuis (Fig. 3). De afdeling verloskunde (Wiener Gebärhaus) had er 176 bedden, toen het grootste in de wereld, met ruim 3000, later 7000 bevallingen per jaar. In 1789 werd Lucas Böer (1751-1835) benoemd tot afdelingshoofd. Zijn ware naam was Boogers, een Nederlander, die zijn naam diende te veranderen op verzoek van keizer Jozeph II!. Böer onderwees de '*Konservative Geburthshilfe*', waarbij studenten de verloskunde werd onderwezen bij middel van een fantoom. Datzelfde jaar begon Böer met een vlekkeloze registratie van de moedersterfte in zijn

afdeling, regelmatig onder de 1%. In 1823 werd Böer opgevolgd door Klein, een aanhanger van de '*Anatomische Richtung der Wiener medizinische Schule*'. Klein liet studenten oefenen in de sectiezaal van Rokitansky, op enkele stappen verwijderd van de afdeling verloskunde. Dat geschiedde vroeg in de morgen, vóór het werk in de kliniek. De sterfte van kraamvrouwen steeg echter naar gemiddeld 7.45% op jaarbasis. In 1834 werd de afdeling verloskunde gesplitst. Vanaf 1839 werden medische studenten op de afdeling van Klein geplaatst, gelegen in een nieuw gebouw (1e Wiener Gebärhaus), terwijl de leerlingvroedvrouwen in het 2e Wiener Gebärhaus werden ondergebracht in het oude gebouw, onder leiding van de hoogleraar Bartch. Dit leidde tot een situatie met een min of meer vergelijkbare controlegroep: de welstellende Weensen bevielen bij Klein in de nieuwbouw, de minder bedeelden bij de vroedvrouwen in de oudbouw. Een vergelijkbare controle situatie was toen uitzonderlijk, en bestond slechts in Parijs, Straatsburg en Praag. De moedersterfte bij de vroedvrouwen daalde naar 4%, en steeg in Kleins afdeling tot 8% en soms zelfs 17%.

Op basis van deze bevindingen, stelde Semmelweis dat er een verband moest bestaan tussen het anatomische werk van de studenten in de sectiezaal van Rokitansky en de hoge sterfte aan kraambedkoorts aldaar. Het dodelijke materiaal werd ingebracht in het lichaam van de moeders. Op 20 maart 1847 begon Semmelweis de opleiding in Kleins afdeling. Hij stelde meteen een regel in, dat artsen en studenten na een sectie de handen grondig dienden te wassen in een oplossing van chloorkalk, bekend om putride luchtjes te elimineren. Desinfectie was toen een nog onbekend begrip. De maandelijkse moedersterfte daalde onmiddellijk van 17.5% naar 2.45% (Fig. 4).

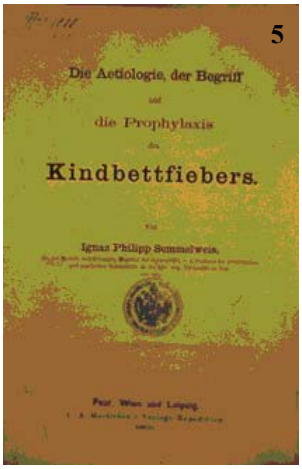
4

Enkele maanden later steeg de mortaliteit weer, wat hij verklaarde door de aanwezigheid op de afdeling van een vrouw met een necrotiserend uteruscarcinoom.

Uit deze observatie concludeerde Semmelweis dat kraambedkoorts eenzelfde ziekte was die zowel artsen, patholoog-anatomen als patiënten kon treffen. Hij stelde nadrukkelijk dat deze kennis van toepassing was zowel op heelkundige wondinfectie, als op kraambedkoorts. Deze stelling kreeg echter weinig aandacht, omdat ze alleen in het Hongaars werd gepubliceerd. Hij had het verband gelegd tussen contactcontaminatie en wondinfectie, en het effect van preventie bewezen. In 1848 breidde hij deze profylaxe uit tot het vooraf behandelen van alle instrumenten die in contact komen met patiënten gedurende een bevalling.

Semmelweis had naar eigen zeggen een "*Mir angeborene Abneigung gegen alles was schreiben heißt*" en tot het geven van lezingen. Zijn werk werd echter wel gewaardeerd door de Medische Academie van Wenen. De eerste lezingen en publicaties over zijn werk dateren van 1847, door Ferdinand Hebra (Ref. 2), C. Routh (een Engelse verloskundige, werkzaam in Wenen) in London en Carl Haller. In 1848 waren dit Joseph Skoda (hoogleraar dermatologie in Wenen), en Arneth in Parijs en Edinburgh. In 1849 verdedigde Routh zijn thesis '*On the causes of endemic puerperal fever of Vienna*' voor de Royal Society of Medicine and Surgery in London. Semmelweis' eerste lezingen dateren van 15 mei en 18 juni 1850 voor het k.k. Gesellschaft der Ärtzte zu Wien.

Het werk van Semmelweis was niet opportuun voor de reputatie van zijn opleider Klein. In maart 1849 weigerde deze dan ook de aanstelling van Semmelweis te verlengen, die daarop solliciteerde naar een onbetaalde baan als verloskundig instructor. Hij begon dan ook met experimenteel werk om zijn klinische bevindingen verder te onderbouwen. Hij inoculeerde konijnen, kort na de worp, met materiaal verkregen in de prosectur van Rokitansky, en reproduceerde sepsis zonder enig probleem. Hij bewees daarmee ook experimenteel de rol van contactinfectie in kraambedkoorts. In 1850 verliet hij Wenen overhaast. Hij had het financieel moeilijk om zijn familie te onderhouden en was wellicht ook ontmoedigd. De vrienden die hij in Wenen had, hebben zijn plotse vertrek nooit begrepen. Terug in Pest, kreeg hij een aanstelling in de verloskundige kliniek van het St. Rochus ziekenhuis. Daar brak een epidemie van kraambedkoorts uit, die onmiddellijk bedwongen werd na invoering van zijn profylactische maatregelen. De moedersterfte daalde er tot 0.85%, in tegenstelling met 15% in Wenen en 10% in Praag.

5

Pas in 1861 verschijnt Semmelweis' boek '*Die Ätiologie, der Begriff und die Prophylaxis des Kindbettfiebers'* (Ref. 3) (Fig. 5), een geniaal en monumentaal werk, waarin volgens Madai, voor het eerst gebruik werd gemaakt van vergelijkende statistiek (Ref. 4). Het boek kreeg ongunstige kritiek in het buitenland. Zelfs Virchow verklaarde in het openbaar dat "*der Kerl spekuliert*" (dat zou hij overigens later herroepen). Semmelweis begon hierop te fulmineren tegen zijn criticasters en zijn collega's in de verloskunde. De zekerheid dat eenvoudige maatregelen kraambedkoorts konden voorkomen, en zo het overlijden van duizenden jonge moeders en hun pasgeboren kind, maakte hem woedend en enigszins paranoïde, temeer omdat kraambedkoorts in menige verloskundige kliniek nog steeds woedde. In 1861 en 1862 schreef hij openbare brieven over de preventie van kraambedkoorts aan alle hoofden van verloskundige afdelingen in Europa, waarin hij enkele collega's ervan beschuldigde moordenaars te zijn, bv., aan Speth en Scanzoni. Deze brieven hebben niet bijgedragen tot de verspreiding van zijn ideeën.

Aanvang 1865 begon Semmelweis zich eigenaardig te gedragen. Hij was overwerkt, diep teleurgesteld, en verdedigde zijn zienswijze zelfs niet meer. De mare gaat dat hij, gedurende een vergadering van de medische faculteitsraad in Pest, de tekst reciteerde van de vroedvrouweneed, in plaats van het voorstellen van een nieuwe assistent. Omdat de verhouding met zijn collega's en familie progressief slechter werd, en hij bovendien hoge

koorts had, brachten vrienden hem per trein naar Wenen, waar hij opgenomen werd in een eerste klas ziekenhuiskamer, maar al snel (op zondag 30 juli) werd overgeplaatst naar de Landesirrenanstalt, een psychiatrisch instituut. Daar werd hij in eerste instantie onderzocht door een jonge assistent, die waarschijnlijk de ware aard van Semmelweis' lijden miskende. Op 13 augustus stierf hij er in eenzaamheid en meewarige omstandigheden, ver van zijn familie en verlaten door zijn vrienden, mogelijk met maligne miskenning van de ware aard van zijn ziekte. Hij werd op 15 augustus begraven in het Schmelzer Friedhof. Er was één belangstellende aanwezig.

De klassieke versie is, dat Semmelweis stierf als een man met een diepe depressie, de gevolgen van alcoholmisbruik, en dementia paralytica door syfilis (Ref. 5). Een fabel, de wereld ingebracht wellicht om de naam van een groot man, die de trots en reputatie van menig collega had geschaad, te vernielen. Bovendien was Semmelweis een Hongaarse nationalist en Oostenrijk en Hongarije waren in een conflict verwikkeld. De werkelijkheid is wellicht nog dramatischer. Vermoedelijk verwondde Semmelweis zich eind juni 1865 aan de hand gedurende een septische operatie. In de weken daarop ging hij zich inderdaad merkwaardig gedragen. Expert handschriftanalyse van zijn geschriften in zijn laatste weken, lieten geen tekens zien van een mentale stoornis. Hij veranderde zelfs op lucide wijze zijn testament in het voordeel van zijn echtgenote. Een sectie werd uitgevoerd in dezelfde prosectur van Rokitansky, waar alles was begonnen. Zelfs het sectieverslag was reden voor hevig getwist: er werden achtereenvolgens vijf verschillende versies van geschreven (Ref. 6). De meest betrouwbare versie bescheef sepsis als doodsoorzaak, als gevolg van een osteïtis van een middenhandsbot, met een metastatisch empyeem in de linker pleura, en met secundaire veranderingen in de hersens.

De stelling "*Nullum venenum in manu medici*" heeft dus figuurlijk maar ook letterlijk leven en dood van Semmelweis bepaald. Als grafopschrift zou ik hem liever een uitspraak van Louis Pasteur meegeven: "*Dans les champs de l'observation le hasard ne favorise que les esprits préparés*".

Litteratuurlijst.

1 I. Semmelweis. De Vita Plantarum. Wenen,1844
2 F. Hebra. Höchst wichtige Erfahrungen über die Aetiologie der in Gebäranstalten epidemischen Puerperalfieber. 1847
3 I. Semmelweis. Die Ätiologie, der Begriff und die Prophylaxis des Kindbettfiebers. Budapest 1961.
4 L. Madai. Semmelweis and statistical science. Orvostörténeti Kôzlemények. Budapest 1970,55-56;157-174.
5 J. Kenéz. Ignaz Semmelweis. Zur Frage seiner letzten Krankenheit. Die Wage. 1965,4;152-155.
6 G. Sillo-Seidl. Die letzte Stätte von Semmelweis und sein echtes Sektionsprotocoll. Orvostörténeti Kôzlemények. Budapest 1976,80;61-116.

Als de Franstaligen niet bijdraaien, en geen stappen doen in de richting van een échte democratie, is het volgens mij gedaan met dit land. Niet zo zeer omdat het volk dit land niet meer wil, maar omdat dit land de volkswil – de democratie – met de voeten blijft treden. Zolang de politieke kaste dat blijft doen, zullen de centrifugale krachten de bovenhand blijven halen. Tot het ondemocratische België definitief barst.

Peter DE GRAEVE, hoogleraar filosofie Associatie K.U.Leuven, DE TIJD – 13/09/10

Preventie sluit nauw aan bij de gemeenschappen, dat was altijd mijn visie. Persoonlijk vind ik dat hetzelfde moet gebeuren met de ouderenzorg en thuisverpleging, …

Guy PEETERS, Socialistisch Ziekenfonds, ARTSENKRANT – 11/01/11

Volgens *The Economist* wordt subsidiariteit een van de belangrijkste Europese trends voor dit jaar. Verantwoordelijkheid moet van de centrale overheid weg: verhuizen naar lokale instellingen.

Bart BRINCKMAN – DE STANDAARD – 22/01/11

Er komt een ogenblik dat toegeven aan de Franstaligen niet meer houdbaar zal zijn. Al doen sommigen hun uiterste best om het opnieuw zover te krijgen. Tot en met het gebruiken van het schrikbeeld van 'ontketende financiële markten'. Trouwens, kunnen de Franstaligen niet dringend een nieuw België helpen uitbouwen om de markten gerust te stellen?

Paul VAN ORSHOVEN, hoogleraar publiek recht K.U.Leuven, TRENDS – 26/01/11

In feite zijn de Franstaligen – PS, cdH en Ecolo – nooit bereid geweest om een grondige staatshervorming te overwegen. Wat oppervlakkig geschuif met bevoegdheden en centen, dat wel, maar dat lost niets op. … Zij zijn altijd voor de status-quo geweest. Die hebben ze nu, met hun veto, opnieuw verkregen.

Paul GEUDENS – DE GAZET VAN ANTWERPEN – 27/01/11

Het laatste wat dit land nodig heeft, is dat een noodregering nog eens een paar jaar aanmoddert. Sinds 2007 staat dit land stil, omdat er voortdurend politieke schijnbewegingen worden gemaakt. Het is de hoogste tijd dat dit land de hervormingen krijgt, die het nodig heeft om efficiënt te kunnen besturen en onze welvaart te kunnen verzekeren.

Wim VAN DE VELDEN – DE TIJD – 28/01/11

BALANS

Gezondheidszorg

Al gehoord van de term "*arbeidszorg*"? Dat is een vorm van onbetaalde beperkte arbeid, die vaak de eerste opstap vormt naar reguliere of sociale arbeid.
Welnu, de sociale partners, verenigd in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), willen dat de Vlaamse overheid daar meer aandacht aan besteedt en die uitbouwt over gans Vlaanderen (Guy Tegenbos, DS 15.03.11).
Op dit ogenblik worden ongeveer vierduizend mensen opgevangen in de arbeidszorg: de eerste groep bestaat uit mensen uit de psychiatrie, de geestelijke gezondheidszorg of de drugshulpverlening; personen met een handicap vormen de tweede groep.
Invaliden zullen, als gevolg van een recent akkoord tussen VDAB en RIZIV, een bijkomende doelgroep worden (Zie: "Activering langdurig zieken", rubriek "korte berichten" in dit nummer).
Arbeid verhoogt zelfrespect en bevordert geestelijk evenwicht: een initiatief dat op de steun van artsen moet kunnen rekenen, zo meen ik.

De kogel is door de kerk: vanaf 1 juli a.s. is er totaal *rookverbod*, ook in cafés, tenzij die een afzonderlijke rookkamer met een afzuiginstallatie hebben.
In december 2009 werd een totaal rookverbod in de horeca van kracht, doch het Parlement had een aantal uitzonderingen toegelaten. Zo mocht tot juli 2014 nog worden gerookt in cafés die geen vers voedsel serveren, maar bijvoorbeeld alleen chips, borrelnootjes, chocolade of snoep. Na een klacht van de Vlaamse Liga tegen Kanker velde het Grondwettelijk Hof op 15 maart ll. een arrest waarbij het rookverbod tot de cafés werd uitgebreid (Wim Van de Velden, DT 16.03.11).
Een maatregel dus waarmee we als artsen kunnen instemmen.

"Zeventig procent van de gevallen die zich aanmelden op de *spoeddienst*, hoort daar niet thuis, want het zijn geen spoedgevallen" schrijft Collega Luc Beaucourt.
In Vlaanderen leeft eerder de overtuiging dat patiënten alleen voor dringende en zware gevallen naar de wachtdienst van een ziekenhuis moeten en dat de huisartsen moeten instaan voor de eerste lijn. In Wallonië en Brussel hellen patiënten en beleid over naar een gezondheidszorg waarin ziekenhuizen en specialisten domineren.
Vlaams minister Jo Vandeurzen meldde recent aan het SVH dat hij bereid is het dossier op de agenda van zijn overleg met de artsenorganisaties te zetten (Guy Tegenbos, DS 12.03.11).
Een studie van het universitair centrum Sint Radboud te Nijmegen wees uit dat mensen die op eigen initiatief naar de spoeddienst van een ziekenhuis gaan, de belastingbetaler vijf keer zoveel kosten als patiënten die bij de huisarts aankloppen (Peter Backx, Artsenkrant 18.03.11).

"En die kat kwam weer de volgende dag."
Het *wetsvoorstel tot hervorming van de Orde van de Geneesheren* (O.G.), ingediend door Patrik Vankrunkelsven en Annemie Van de Casteele vóór 10 januari 2007, werd terug opgevist door de senatoren Nele Lijnen en Bart Tommelein (eveneens Open VLD) en opnieuw ingediend bij de Senaat (Pascal Selleslagh, Artsenkrant 15.03.11; Herman Nys, De Huisarts 24.03.11).
In 2007 heeft het VGV dat wetsvoorstel, samen met het Doktersgild Van Helmont en met de ondersteuning van Prof. Walter Michielsen – toen ondervoorzitter van de Nationale Raad van de O.G. – bestreden. Vooral omdat de keuzemogelijkheid voor artsen in de zes faciliteitengemeenten en Bever tussen de Nederlandstalige en Franstalige Provinciale Raad van Brabant daarin gebetonneerd werd.
Het voorstel werd op 1 februari 2007 goedgekeurd in de Senaat, doch haalde de Kamer niet door de val van de regering Verhofstadt II.
Dat dit wetsvoorstel in deze communautair geladen periode door Open VLD terug wordt ingediend, doet de wenkbrauwen fronsen. Waakzaamheid is dus geboden.

Staatshervorming

Je zou er de tel bij kwijt geraken.
In vorig nummer van Periodiek vermeldden we dat de koning het ontslag van *Johan Vande Lanotte als bemiddelaar* op 6 januari ll. in beraad hield en hem op 11 januari vroeg zijn bemiddelingspogingen verder te zetten in het gezelschap van Bart De Wever en Elio Di Rupo.
Op 23 januari betoogden volgens de politie 34.000 mensen te Brussel om aan te klagen dat België na meer dan 200 dagen nog steeds geen regering heeft. De betoging ging door onder het motto "Shame" en werd georganiseerd door een vijftal jongeren (Knack 26.01.11). Volgens een peiling van Le Soir, in samenwerking met het onderzoeksbureau "Dedicated", bestond de Shame-betoging voor 44 % uit inwoners van Brussel, 35 % was afkomstig uit Wallonië en 21 % uit Vlaanderen (Belga, DS 24.01.11). Een opvallende slogan, die ook Jan Segers (HLN 24.01.11) opgevallen was, luidde: "Marre des révendications linguistiques Flamandes! De la modestie svp quand on a une langue si locale …". Jan Segers besloot dat de betogers signalen hebben uitgestuurd die niet altijd eensluidend waren. En Guy Tegenbos merkte op: "Zo werden gisteren veel Belgische vlaggen meegedragen. Overwegend door Franstaligen. Voor hen is die vlag het symbool van hun wens dat alles blijft zoals het ooit was" (DS 24.01.11). Di Rupo tenslotte liet droog weten niet tegen gelijk welke prijs snel een regering te willen vormen (Wim Van de Velden, DT 25.01.11).
Op 26 januari gooide Johan Vande Lanotte de handdoek in de ring, toen hij vaststelde dat hij de zeven onderhandelende partijen niet rond de tafel kon krijgen. "Je kan een paard naar het water leiden, maar je kan het niet doen drinken", zo besloot hij. De koning aanvaardde deze keer zijn ontslag. De aanleiding van het ontslag was de weigering van de PS om in te gaan op het CD&V-voorstel om een groter pakket van de gezondheidszorg te regionaliseren (Pieter Blomme en Wim Van de Velden, DT 27.01.11).
Daarop schoof Elio DI Rupo het idee naar voren om een regering van nationale eenheid te vormen, waarbij de staatshervorming – behalve de splitsing van BHV en de herfinanciering van Brussel – in de koelkast zou worden gestopt. Het voorstel werd afgeschoten door de Vlaamse partijen (Wim Winckelmans, DS 28.01.11).

Op 2 februari zette de koning een dubbele beweging in. Enerzijds benoemde hij *Didier Reynders tot informateur* om een uitweg te zoeken uit de politieke impasse. Anderzijds

kreeg de ontslagnemende regering Leterme de opdracht om een begroting voor de komende jaren op te stellen en daarbij de door Europa gevraagde structurele maatregelen te nemen. Zo creëerde de koning de facto een noodregering, want het is nooit eerder gezien dat een regering in lopende zaken zich over dergelijke hervormingen buigt (Wim Van de Velden en Pieter Blomme, DT 03.02.11).
Intussen brak België op 17 februari het wereldrecord regeringsvorming (249 dagen na de verkiezingen van 13 juni 2010), dat tot dan op de naam van Irak stond (Wim Van de Velden, DT 17.02.11).
Didier Reynders onderhandelde met de zeven partijen van bemiddelaar Vande Lanotte (N-VA, CD&V, SP.A, Groen / PS, CDH, Ecolo), aangevuld met Open VLD en MR + alliantiepartner FDF, doch slaagde er niet in een antwoord te formuleren op BHV en de coalitieformule. Niet zo verwonderlijk als men weet dat het FDF het meest hardnekkig van alle Franstalige partijen de uitbreiding van Brussel verdedigt. Reynders diende zijn eindverslag bij de koning in op 1 maart en beëindigde zo automatisch zijn opdracht (Wim Van de Velden, DT 02.03.11).

De koning liet er geen gras over groeien en stelde daags nadien, dus op 2 maart, *Wouter Beke als onderhandelaar* aan om een akkoord over de staatshervorming voor te bereiden (Wim Van de Velden, DT 03.03.11). Hoewel hij zich richt tot de negen hoger vermelde partijen (Peter De Lobel en Guy Tegenbos, DS 20.04.11), bestaat zijn tactiek erin Bart De Wever en Elio Di Rupo terug samen aan tafel te brengen (Wim Winckelmans en Guy Tegenbos, DS 11.03.11). Uit de eerste ronde bleek dat Di Rupo de compromisnota van Vande Lanotte geen basis vindt voor verdere onderhandelingen: er staat volgens hem veel in die 'persoonlijke nota' van Vande Lanotte waar de PS niet van wil weten (Wim Van de Velden, DT 17.03.11). De start was dus weinig hoopvol.
Inmiddels riep minister-president Kris Peeters op 27 maart alle Vlaamse partijen op om op één lijn te gaan staan, met de Octopus-nota als leidraad. Die nota werd goedgekeurd door CD&V, SP.A, N-VA en, in de vorige regering, ook door Open VLD (Isabel Albers, DS 28.03.11); ze is gebaseerd op de resoluties van het Vlaams Parlement van 3 maart 1999 en bevat onder meer de overheveling van de gezondheidszorg en de gezinsbijslagen naar de gemeenschappen. Bovendien verklaarde hij op 2 april in een interview met La Libre Belgique: "Brussel zal nooit een volwaardig gewest worden. De Vlaamse en Franse Gemeenschap moeten een belangrijke stem behouden", zoals trouwens in de Octopusnota vermeld staat (Wim Winckelmans, DS 04.04.11). Hij verwees hiermee naar de gemeenschapsbevoegdheden zoals cultuur en onderwijs te Brussel.
Als reactie hierop lieten de Franstaligen weten dat de Franse Gemeenschap officieel wordt omgedoopt tot de "Fédération Wallonie-Bruxelles" (Wim Van de Velden, DT 05.04.11). De oprichting van die federatie is volgens Eric Van Rompuy een teken dat de Franstaligen niet meer in de goede afloop van de onderhandelingen geloven en bezig zijn met wat er na de Vlaamse onafhankelijkheid moet gebeuren (Belga, Knack.be 05.04.11). Het is wel merkwaardig dat Brussels minister-president Charles Picqué het niet nodig vond om zijn Vlaamse ministers op voorhand in te lichten over het initiatief (bbr, DS 06.04.11). Ook de uitspraak van Philippe Moureaux in Le Soir "We moeten het Vlaams offensief blokkeren. Geen enkele bijkomende toegeving doen we nog" (lob, DS 09.04.11) is geen goed teken voor de slaagkansen van Wouter Beke.

Voor zijn vorderingen zijn we aangewezen op berichten uit de Pers, doch die zijn niet steeds eensluidend. In de gezondheidszorg zou er volgens Paul Geudens slechts 400.000 euro als equivalent van over te hevelen bevoegdheden op tafel liggen (GvA 08.04.11). Dat is een belachelijk klein bedrag in vergelijking met de ongeveer 3 miljard euro uit de nota van Vande Lanotte, de 8 miljard geëist door N-VA en de 25 miljard euro die de totaliteit van het federale budget van de gezondheidszorg vertegenwoordigen (Zie Periodiek januari 2011, p. 8 en GvA 08.04.11). Verder vermelden Wim Van de Velden (DT 06.04.11) en Isabel Albers (DS 07.04.11) dat Di Rupo akkoord zou gaan met een co-beheer van het budget van het RIZIV tussen de federale overheid en de gemeenschappen, gekoppeld aan een bonus-malus systeem, doch Paul Geudens schrijft: "De PS heeft dat tot nu toe echter steeds geweigerd" (GvA 08.04.11).
De laatste week werd door prominenten uit SP.A, Open VLD en CD&V getracht de N-VA te isoleren (Peter De Lobel, DS 19.04.11) , doch de top van de CD&V laat de N-VA voorlopig niet los (Wim Van de Velden, DT 20.04.11; Peter De Lobel en Guy Tegenbos, DS 20.04.11).

Enkele ***vaststellingen en kanttekeningen*** na 10 maanden onderhandelingen over de staatshervorming.
° In tegenstelling tot 2007 zeggen de Franstalige partijen niet meer luidop "non", doch ze blijven "non" denken en weigeren essentiële stappen voorwaarts in de staatshervorming te zetten, blijkbaar door een gemis aan zelfvertrouwen.
° De Franstalige partijen beweren de Belgische federatie te willen behouden en te verdedigen, doch door aan te sturen op een volwaardig Brussels Gewest, zonder inspraak van de gemeenschappen, zagen zij de poten onder de Belgische federatie door en worden zij de doodgravers van de Belgische staat.
° Door zich te blijven verzetten tegen essentiële stappen in de staatshervorming, vergroten de Franstalige partijen het ongenoegen bij de Vlaamse publieke opinie: zo worden zij eens te meer de doodgravers van België.
° Het is populistisch of ondoordacht de huidige politici te beschuldigen van onbekwaamheid om tot een akkoord te komen: de reden van de aanslepende onderhandelingen is het uit elkaar groeien van Vlaanderen en Wallonië.
° De Franstalige partijen en een aantal politici in Vlaamse partijen trachten de N-VA van het parcours af te rijden: er is geen Vlaams front en dat verzwakt de Vlaamse onderhandelingspositie.
° Door de grendelgrondwet (noodzaak van een twee derde meerderheid en bovendien een gewone meerderheid in elke taalgroep voor wijziging van communautaire materies) kunnen de Franstaligen elke wijziging blokkeren. Daardoor is de aanbeveling van Herman Van Rompuy om geen federale regering te vormen zonder voorafgaandelijk akkoord over een staatshervorming (Knack, 21.12.05) niet bruikbaar om belangrijke stappen voorwaarts te zetten.
° Indien de Franstaligen blijven weigeren, rest ons slechts de mogelijkheid om terug te vallen op de aanbevelingen van Bart Maddens: de weg van het Vlaams Parlement gebruiken om een doorbraak in de feiten te forceren ("Omfloerst separatisme?" Pelckmans, 2009); daarvoor is een gewone meerderheid nodig.

Staatsfinanciën

Eerste minister Leterme en minister van Begroting Vanhengel doen hun best om de financieel-economische toestand zo goed mogelijk te beredderen: de Belgische economie veert op. Toegegeven, zij worden een flink handje geholpen door

de opnieuw aantrekkende economie in het zog van Duitsland (Pieter Blomme en Wouter Vervenne, DT 26.01.11; Wim Moesen, Knack 23.03.11) en door het feit dat regeren met voorlopige twaalfden tot spaarzaamheid verplicht (Stefaan Michielsen, DT 19.03.11; Wim Moesen, Knack 23.03.11).
Het kernkabinet slaagde erin het begrotingstekort dit jaar terug te dringen tot 3,6 % van het bruto binnenlands product (bbp) of 13 miljard euro; daarvoor was een budgettaire inspanning van 2,2 miljard euro nodig (Pieter Blomme en Dieter Snoeck, DT 18.03.11). Volgens Vanhengel valt daardoor de rentesneeuwbal stil (Guy Tegenbos, DS 21.03.11).
Voor 2012 mikt Leterme op een begrotingstekort van 2,8 % van het bbp en tegen 2015 moet er volgens hem weer een evenwicht zijn (Ivan Broeckmeyer, DT 14.04.11).
De OESO stelt dat de Belgische arbeidsmarkt in vergelijking met de andere OESO-lidstaten zeer goed heeft stand gehouden en looft de Belgische crisisaanpak (Ivan Broeckmeyer, DT 21.04.11).

Doch er is een maar.
Er zijn onze hoge *staatsschuld* en de bijkomende oplopende *kosten van de vergrijzing*, die nu reeds duidelijk gevoeld worden: dat betekent stijgende kosten voor pensioenen en gezondheidszorg (Vergrijzingscommissie, rapport 2008, geciteerd door Alain Mouton in "Verslagboek symposium AK-VSZ – Vergrijzing en ontgroening", mei 2009).
Zo bedraagt de saneringsinspanning, om in 2015 een begrotingsevenwicht te bereiken, ongeveer 18 miljard euro (Johan Van Gompel, DT 22.03.11); het Planbureau noemt het cijfer van 22 miljard (Wim Moesen, Knack 23.03.11). Dat betekent volgens het Planbureau dat de federale overheid tegen 2015 36 % van haar uitgaven zal moeten schrappen of voor 36 % nieuwe belastingen zal moeten heffen (Pieter Blomme en Wim Van de Velden, DT 25.03.11; Rik Van Cauwelaert, Knack 30.03.11).
Het probleem met de staatsschuld is drievoudig. Jaarlijks moet de staat de rentelasten op die schuld afbetalen, hetgeen het beschikbaar budget voor andere uitgaven vermindert. Verder gaat de staatsschuld automatisch stijgen , wanneer het begrotingstekort te hoog oploopt (Guy Tegenbos, DS 21.03.11). Tenslotte meldt het Internationaal Muntfonds (IMF) dat 65 % van de Belgische staatsschuld in buitenlandse handen is; de ervaring leert dat buitenlandse investeerders minder trouw zijn dan binnenlandse (Wouter Vervenne en Jennifer Nille, DT 05.04.11), wat ons zeer kwetsbaar maakt voor financiële aasgieren.
In een rapport waarschuwt Standard & Poors (S&P) voor de enorme financiële impact van de vergrijzing op de staatsschuld. Wanneer de regering alles op zijn beloop laat, zullen de stijgende kosten voor pensioenen en gezondheidszorg de Belgische staatsschuld – 96,8 % van het bbp in 2010 (Pieter Blomme, DT 01.04.11) - doen stijgen tot 365 % van het bbp in 2050. Wanneer de overheid de begroting tegen 2016 in evenwicht brengt, zullen de oplopende vergrijzingskosten automatisch een nieuwe schuldensneeuwbal op gang brengen met als gevolg een stijging van de schuld tot 185 % van het bbp in 2050. Om dit scenario te vermijden moet België volgens het rapport de staatsschuld fors afbouwen (Nico Tanghe, DS 12.04.11).

Welke *maatregelen* kunnen we nemen om het geschetste doemscenario van ontsporende schuld door oplopende vergrijzingskosten te voorkomen?
Diverse voorstellen worden gedaan door het IMF (Pascal Dendooven, DS 01.02.11), het VBO (Bart Haeck, DT 18.03.11), door Wim Moesen (Ewald Pironet, Knack 23.03.11), het Planbureau (Pieter Blomme, DT 25.03.11), door S&P (Nico Tanghe, DS 12.04.11) en Karel Volkaert (Ingrid Van Daele, Knack Extra 20.04.11).
Zoals kan verwacht worden, draaien die aanbevelingen rond verhoging van de inkomsten, vermindering van de uitgaven, herschikking van de uitgaven en tenslotte herschikking van de taken.
Om de inkomsten te verhogen worden vooral bevordering van de economische activiteit met verhoogde tewerkstelling, verhoging van de pensioenleeftijd en het onder controle houden van de loonkosten aanbevolen. Die maatregelen zorgen namelijk onrechtstreeks zowel voor meer sociale bijdragen als voor meer belastingen. Men zou ook de sociale bijdragen en de belastingen rechtstreeks kunnen verhogen, doch die zijn in België al erg hoog, zodat een drastische toename moeilijk door de publieke opinie zou aanvaard worden.
Om de uitgaven te verminderen bestaan nu reeds plannen om het ambtenarenapparaat af te slanken. Een hervorming van de Sociale Zekerheid (SZ) zal wellicht noodgedwongen gepaard gaan met een vermindering van de totale SZ-uitgaven en waarschijnlijk met herschikkingen zoals het aanleggen van echte pensioenreserves. Dat zal beter lukken na communautarisering van de SZ.
In de filosofie van een herschikking van de taken past bvb. de responsabilisering van de deelstaten voor de pensioenen van hun ambtenaren, een gedeeltelijke responsabilisering van de deelstaten voor de vergrijzingskosten en eventueel voor de afbetaling van de overheidsschuld.
Indien we nu geen maatregelen nemen, schuiven we onze financiële problemen door naar onze kinderen en kleinkinderen. Wensen wij dat?

De wereld

Vanzelfsprekend beseffen wij dat er zich elders in de wereld nog ernstiger problemen voordoen.
Sinds december vorig jaar vechten meerdere volkeren in de Arabische wereld in vaak armoedige omstandigheden en op gevaar van hun leven voor democratische structuren.
In maart werd Japan geteisterd door een hevige aardbeving gevolgd door een verwoestende tsunami en de ernstigste nucleaire ramp in zijn geschiedenis. Mijn respect voor de werknemers van de beschadigde kerncentrale van Fukushima en voor de brandweerlui, die besloten verder ter plaatse pogingen te ondernemen om het toenemende radioactieve lek te dichten, ondanks ernstig gevaar voor hun gezondheid en zelfs voor hun leven.

Eric Ponette, 22 april 2011

De rectoren van de League of European Research Universities vertrouwen erop dat de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie zich bewust zijn van het belang van een volgehouden en substantiële investering in fundamenteel onderzoek voor de Europese concurrentiekracht en voor de maatschappij in het algemeen.

Mark WAER, rector K.U.Leuven, mede namens 21 andere rectoren van vermelde 'League', DE TIJD – 29/01/11

FORUM*

**** In deze rubriek worden bijdragen van VGV-leden en andere personen, evenals reacties hierop, opgenomen; elke auteur is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.***

CONTINGENTERING AANTAL ARTSEN

Historiek en status questionis

In 1996 werd door het federaal parlement beslist tot een reductie van het aantal artsen en tandartsen, dat zou toegelaten worden tot de curatieve geneeskunde binnen de RIZIV reglementering. Uit vrees dat een dramatische te verwachten verdere stijging van het aantal artsen negatieve gevolgen zou hebben op het RIZIV budget en zou leiden tot een gebrekkige praktijkervaring van de individuele arts, werd beslist tot een drastische reductie van het toekomstig aantal artsen. Een federale planningscommissie bepaalt het aantal toekomstige artsen in totaal en per gemeenschap. Vermits onderwijsbevoegdheid evenwel een gemeenschapsbevoegdheid is, bepaalt iedere gemeenschap het mechanisme van de instroombeperking. In Vlaanderen werd beslist tot een ingangsproef aan het begin van de studies Geneeskunde. In de Franse Gemeenschap werd een "filter" systeem in de loop van de studies ingevoerd. Omdat dit systeem niet bleek te werken werd overgegaan tot een "quota" systeem, dat evenmin efficiënt bleek, waarop beslist werd niets meer te doen..!

Contingentering (1)

KB 28/9/97		2004	2005	2006		
	Vlaanderen	420	390	360		
	HA	180	180	180		
	ASO	280	260	240		
KB 10/11/2000		**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**
	Vlaanderen	420	420	420	420	420
	HA	180	180	180	180	180
	ASO	280	280	280	280	280

Figuur 1

Fig. 1 toont de aantallen toegelaten artsen voor Vlaanderen, zoals voorzien in het KB van 28/9/97 evenals de opdeling huisartsen (HA) / specialisten (ASO=assistent specialist in opleiding). Bemerk dat het aantal ASO o.m. voor de disciplines kinderpsychiatrie, geriatrie, urgentiearts volgens het KB niet opgenomen wordt in het verplicht quotum per taalgemeenschap. Vandaar dat het aantal van 420 kleiner is dan de rekenkundige som van de cijfers vermeld in de tabel voor respectievelijk HA en ASO. Amper 3 jaar later (KB 10/11/2000) werden de aantallen reeds verhoogd en vastgelegd t/m 2008 (*fig. 1*).

Nog geen twee jaar later (KB 30/5/2002) werden de aantallen opnieuw aangepast (*fig. 2*), waarbij er extra ruimte gemaakt werd voor een minimum aantal van 12 specialisten voor kinder- en jeugdpsychiatrie buiten het quotum. Omdat men zich realiseerde dat bepaalde beroepstitels (bv. arbeids- en verzekeringsgeneeskunde) moeilijk haalbaar zouden zijn binnen het contingent, werden ook deze categorieën "geïmmuniseerd " en buiten het quotum gehouden. Bovendien had men vastgesteld dat er een "jojo" beweging op gang kwam tussen huisartsen en specialisten en daarom werd een vaste verhouding huisartsen (43%) en specialisten (57%) vastgelegd.

Figuur 2

Contingentering (2)

KB 10/11/2000	2004	2005	2006	2007	2008			
Vlaanderen	420	420	420	420	420			
HA	180	180	180	180	180			
ASO	280	280	280	280	280			
KB 30/5/2002	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Vlaanderen	420	420	420	420	420	420	420	420
HA	180	180	180	180	180	180	180	180
ASO	280	280	280	280	280	280	280	280
Kinderpsy	12	12	12	12	12	12	12	12
art 2.	minimale aantallen per specialisme: quota							
art 3.	immunisaties: kinder en jeugdpsychiatrie & bijzondere beroepstitels							
art 4.	Spreiding 2006 ; 43 % HA / 57 % ASO							

Contingentering (4)

Figuur 3

KB 11/7/2005	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Vlaanderen	420	420	420	420	420	420	420	420	420	
HA	180	180	180	180	180	180	180	180	180	
ASO	280	280	280	280	280	280	280	280	280	
Kinderpsy	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
Onderzoek	13	13	13	13	13	13	13	13	13	
KB 8/12/2006	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Vlaanderen	420	420	420	420	420	420	420	420	500	585
HA	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180
ASO	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280
Kinderpsy	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Onderzoek	13	13	13	13	13	13	13	13	13	
Acute				6	6	6	6	6	6	6
Urgentie				3	3	3	3	3	3	3
art 1.	tot 2013									
art 2.	minima krijgen termijn (lissage)									
art 3.	acute & urgentie									

Omdat nu bleek dat er door de contingentering grote problemen rezen voor de universiteiten om artsen onderzoekers aan te trekken en er een tekort aan geriaters dreigde, volgde een nieuw KB (11/7/2005), waarbij een aantal onderzoekers en kinderpsychiaters buiten het quotum werden toegelaten (*fig. 3*).

Maar omdat de roep naar meer huisartsen ondertussen meer en meer werd gehoord volgde amper een jaar later een nieuw KB (8/12/2006) waarbij het totaal contingent, voorzien voor 2012 en 2013, in Vlaanderen werd verhoogd van 420 tot respectievelijk 500 en 585. Bovendien werd nu ook een minimum aantal artsen voor acute- en urgentie geneeskunde "geïmmuniseerd". (*fig.3*)

Figuur 4

Contingentering (5)

KB 12/6/2008	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2015	2016	2017	2018
Vlaanderen	420	420	420	420	420	420	420	420	500	585	615	738	738	738	738
HA	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	216	216	216	216
ASO	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280					
Kinderpsy	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Onderzoek	13	13	13	13	13	13	13	13	13						
Acute				6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Urgentie				3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	art 1.	attest						art 5.	< 2004: niet in de contingentering						
	art 3.	Immunisaties in quota						art 6.	onderzoek: doctoraat afleggen: vervanging						
	art 4.	subquota opgeheven; 4 minima						art 7.	overgang, saldi						

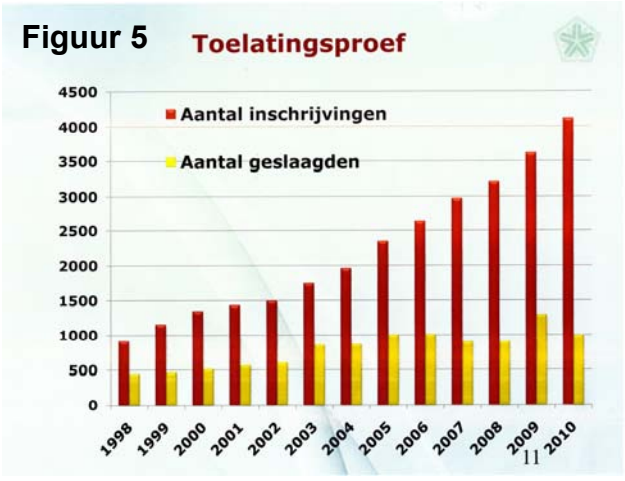
Op 12/6/2008 volgde een nieuw KB waardoor het aantal artsen in Vlaanderen nu drastisch verhoogd werd tot 738 voor het jaar 2018 (!) (*fig. 4*), vermoedelijk om een oplossing te bieden aan de sterke toename van het aantal studenten geneeskunde in de Franse Gemeenschap door het ontbreken van elke beperkende regeling. Waar het aantal huisartsen vastgelegd werd op 216 werd het aantal specialisten opengelaten. Minimum quota bleven behouden voor kinder- en jeugdpsychiatrie , acute en urgentie geneeskunde, maar niet meer voor onderzoeksmandaten. Ook werden de subquota (per discipline) voor specialisten afgeschaft.

Samenvattend kan gesteld worden dat er tussen 1996 en 2008 een voortdurende bijsturing van de aantallen gebeurde maar dat ook de spelregels voortdurend wijzigden: afschaffen van de subquota voor specialisten, opname van het aantal "geïmmuniseerden" in het totaal, een vaste verhouding tussen huisartsen en specialisten wordt afgeschaft ten voordele van een vast aantal huisartsen, bepaalde criteria worden toegevoegd en dan weer verwijderd enz..

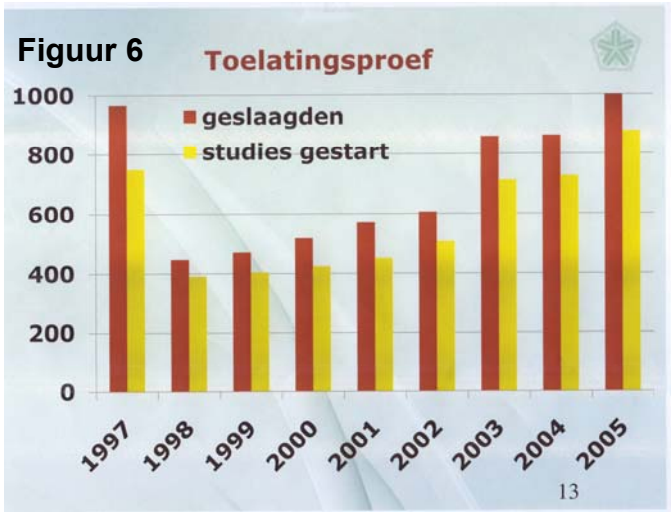
Implementatie van toelatingsproef (Vlaanderen)

In *fig. 5* worden het aantal kandidaten, die zich inschreven voor de Vlaamse toelatingsproef, en het aantal geslaagden weergegeven voor de periode 1998 tot 2010. Opvallend is de forse stijging van het aantal deelnemers tot meer dan 4000 in 2010. Naarmate het aantal deelnemers stijgt daalt het percentage geslaagden van ongeveer 50% in 1998 tot ongeveer 25% in 2010. Een andere bemerking is dat het aantal geslaagden varieert van jaar tot jaar terwijl de aantallen van de contingentering per jaar gefixeerd zijn.

Figuur 5

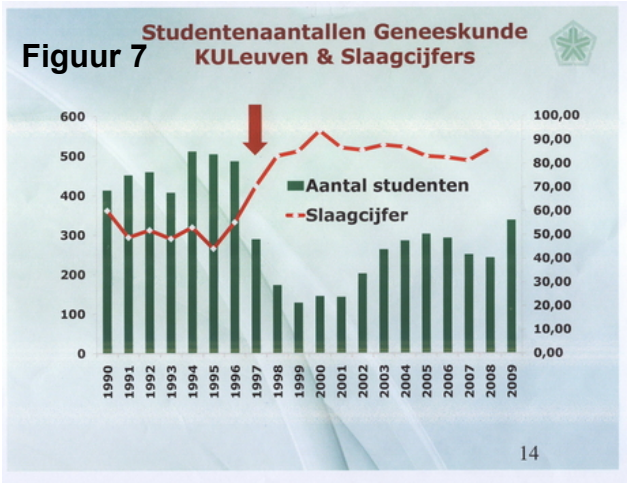
Figuur 6

Een interessant gegeven is verder (*fig. 6)* dat voor de periode 1997 tot 2005 ongeveer 15% van de geslaagden toch de studies geneeskunde niet aanvatte en de toelatingsproef blijkbaar alleen als een soort interessante test om zichzelf te evalueren beschouwde.

Uit cijfers van de K.U.Leuven (*fig. 7)* blijkt verder dat, na het invoeren van de toelatingsproef in 1997, het slaagpercentage voor het einddiploma van de studenten geneeskunde spectaculair is gestegen van ongeveer 60% tot 85%.

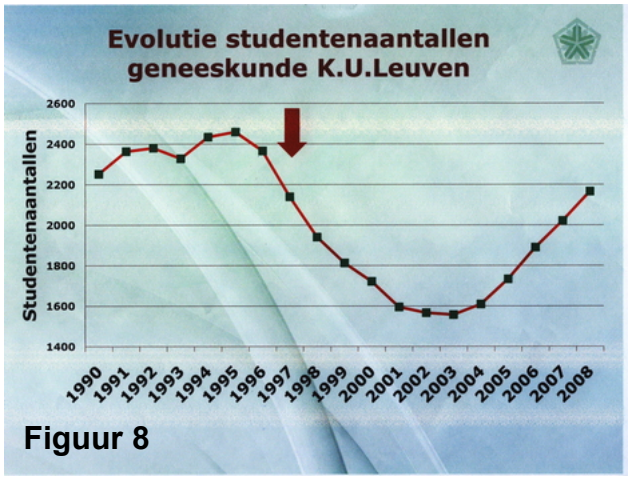
Figuur 7

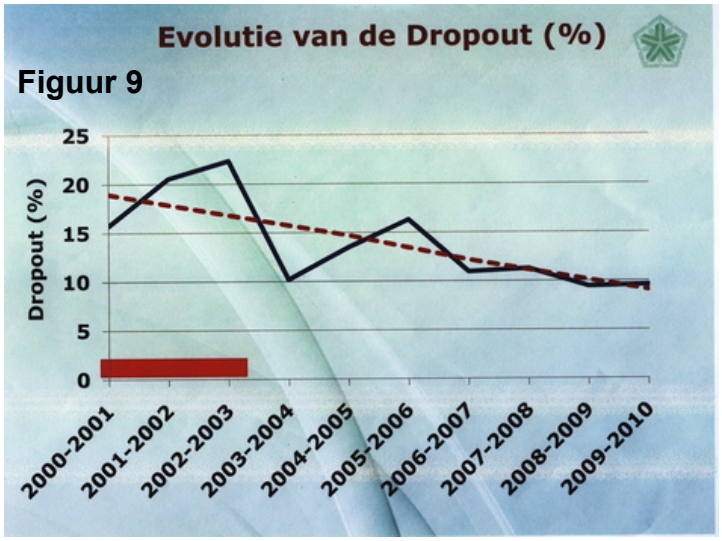
Hieraan kan een belangrijke economische beschouwing gekoppeld worden. De kostprijs voor het organiseren van de toelatingsproef voor de Vlaamse gemeenschap kan geraamd worden op ongeveer 300 Euro per student. De jaarlijkse kostprijs van

een student geneeskunde in Vlaanderen kan geraamd worden op 35.000 tot 40.000 Euro, waarvan het grootste gedeelte gedragen wordt door de overheid dus de belastingbetaler. Men kan dus stellen dat voor de kost van 300 Euro met 85% zekerheid kan voorspeld worden of een student met succes de studies van geneeskunde zal afwerken. De toelatingsproef betekent dus een belangrijke besparing voor de Vlaamse belastingsbetaler.

Uit *fig. 8* tenslotte blijkt dat, alleszins voor wat de K.U.Leuven betreft, het aantal studenten geneeskunde in 2009 opnieuw hetzelfde peil heeft bereikt als in 1990 vóór het invoeren van de toelatingsproef, maar met een gemiddeld hoger individueel intellectueel gehalte van de studenten.

Figuur 8

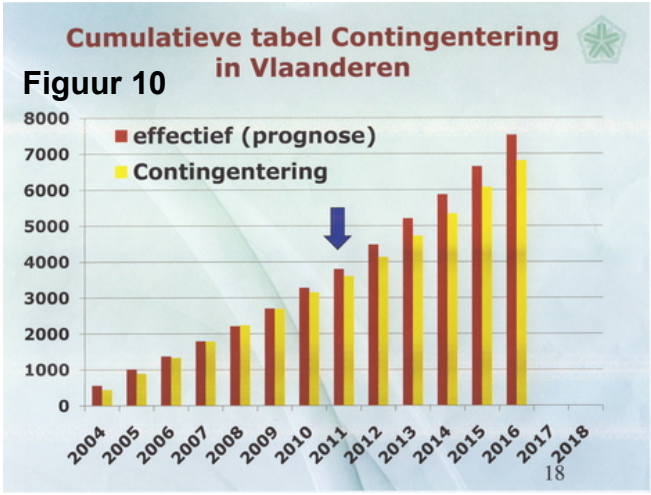
Figuur 9

Andere voordelen van de ingangsproef blijken te zijn :

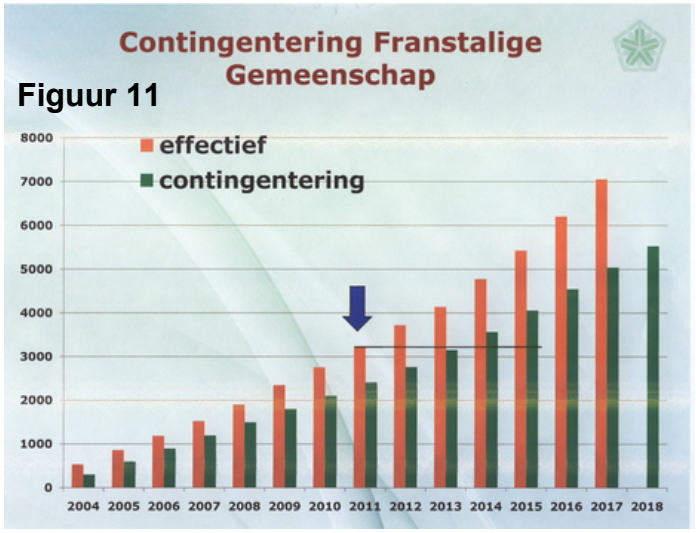
1.een spectaculaire daling van de "*drop out* " van het aantal studenten in de loop van de duur van de studie van ongeveer 20% naar 10% aan de K.U.Leuven (*fig. 9);*

2.de mogelijkheid tot een diepgaande "*medicalisering"* van het studieprogramma tijdens de bachelor-jaren omdat de studenten, die geslaagd zijn in de ingangsproef, over voldoende kennissen van de basis exacte wetenschappen beschikken. Hierdoor komt er tijdens de master-jaren ruimte voor het onderwijs van meer klinische vakken. Dit is uitermate belangrijk in het kader van de voorziene reductie van de duur van de medische studies van 7 naar 6 jaar.

Voor wat de "*curatieve"* zorg betreft blijkt dat we in **Vlaanderen** nagenoeg perfect op kruissnelheid zijn (*fig. 10)* en zo zullen blijven tot in 2017 met dien verstande uiteraard dat de cijfers vanaf 2011 nog als virtueel moeten aanzien worden. Tevens moet rekening gehouden worden met het feit dat nog ongeveer 15% van de studentenaantallen zullen afvallen voor het einddiploma.
De toestand blijkt evenwel fundamenteel te verschillen in de Franse Gemeenschap (*fig. 11*).

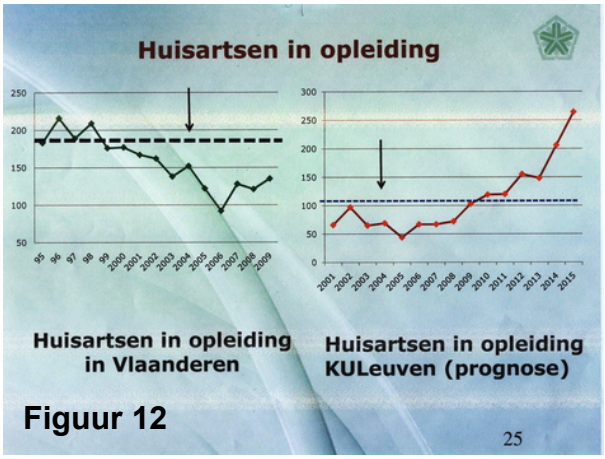

Figuur 10

Figuur 11

Hier stelt men een belangrijk overtal van het aantal artsendiploma's in verhouding tot de contingentering vast. Bij deze berekening is uitgegaan van de hypothese dat slechts 25% (maar dit kan in de feiten meer zijn) van de Franstalige studenten geneeskunde het einddiploma zullen halen.
Uit de cijfers kan men afleiden dat er, voor de periode 2004-2017, in 2017 ongeveer 2000 Franstalige artsen bovenop de contingentering zullen zijn. Waarschijnlijk is er zelfs een onderschatting voor de cijfers van de periode 2014-2017. Verder kan men uit de cijfers afleiden dat de maximale cumulatieve contingentering voorzien voor 2013 reeds in 2011 in de Franse Gemeenschap bereikt wordt.

De veel verspreide mening dat het aantal huisartsen dramatisch is afgenomen als gevolg van de contingentering blijkt fout. Sinds 2006 stelt men vast dat aan de K.U.Leuven het aantal huisartsen terug en in sterke mate stijgt (*fig. 12)*. Verder blijkt, eveneens aan de K.U.Leuven, dat de gemiddelde studieresultaten van de huisartsen in opleiding voortdurend verbeteren en bv. voor wat betreft het academiejaar 2008-2009 schommelen rond de 75%.

Deze hernieuwde belangstelling voor de richting huisarts heeft o.m. te maken met de sensibilisatie van de publieke opinie voor een dreigend tekort aan huisartsen, aanpassingen in het studiecurriculum met verplichte huisartsstage voor alle studenten en overheidsmaatregelen van financiële en andere aard om het beroep van huisarts en de werkomstandigheden meer aantrekkelijk te maken.

De ratio tussen specialisten en huisartsen blijkt ook min of meer constant te blijven en schommelt rond de 0,4.

Nood aan bijsturing?

Uit voorgaande gegevens blijkt dat de regeling van contingentering, gekoppeld aan een ingangsproef, in Vlaanderen tot een aantal goede resultaten heeft geleid: beduidend hogere slaagkans en verminderde "*drop out*" tijdens de studieopleiding, medicalisatie van het bachelor-studieprogramma, nagenoeg behoud van het aantal studenten geneeskunde, zeer bevredigende resultaten wat de verhouding huisartsen/specialisten betreft en een totaal aantal jaarlijkse artsendiploma's dat de geplande contingentering zeer dicht benadert en tenslotte belangrijke financiële besparingen voor de Vlaamse Gemeenschap.

Daarentegen dreigt het systeem te ontsporen in de Franse Gemeenschap als gevolg van een onbeperkte instroom.

De vraag naar de nood aan bijsturing dient dan ook vanuit het standpunt van Vlaanderen genuanceerd beantwoord te worden. Ten einde de planningscommissie toe te laten op een meer wetenschappelijke wijze te werken is er dringend nood aan objectieve informatie (kadaster). Verder dienen eventuele nieuwe noden meer objectief gedefinieerd te worden. Een gerichte contingentering blijkt correct op voorwaarde dat ook enkele randvoorwaarden, zoals een voldoend aantal kwalitatief hoogstaande stageplaatsen en stagemeesters, vervuld zijn. Verder zijn omkaderende maatregelen (financiële voorwaarden, werkomstandigheden tijdens de beroepsopleiding en tijdens de beroepsuitoefening met een minimale administratieve overlast) van zeer groot belang om een gerichte contingentering met succes te implementeren.

Albert Baert

Met onze oprechte dank aan Professor Dr. Bernard Himpens, Decaan Fac. Geneeskunde K.U.Leuven, voor zijn toelating om deze bijdrage, die gebaseerd is op zijn voordracht binnen het kader van het K.U.Leuven postgraduaat opleidingsprogramma (Pentalfa) 2010-2011 , te publiceren.

PERINATALE ACTIVITEITEN IN VLAANDEREN 2009 (SPE)

Het is elk jaar opnieuw een genoegen om voor Periodiek de registraties, verzameld door gynaecologen, vroedvrouwen en kinderartsen, en de resultaten ervan te bespreken. Het gaat hier om de samenbundeling van enorm veel basisgegevens, die op deze manier ter beschikking komen voor epidemiologisch onderzoek. Dit is een bron voor verbeteringen in de zorg, maar vooral ook voor veel denkwerk over nog onbegrepen fenomenen in de voortplantingsgeneeskunde.

P. Defoort begint met een kort '*In Memoriam Prof.Dr. Robert Derom',* de pionier van de '*vzw Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie'* (SPE). Hij was de nestor en bedenker van de perinatale activiteiten in Vlaanderen en hij deed het met autoriteit en kennis van de basisprincipes van registratie.

Verder wordt het Centre Epidémiologique Périnatal (CEPIC) verwelkomd, een Waalse tegenhanger, die na tientallen jaren nu eindelijk van de grond kwam. Hierdoor komt vergelijkbaar studiemateriaal ter beschikking.

In een vijftigtal bladzijden worden de gynaecologische en pediatrische gegevens tabellarisch gerangschikt, meestal vergezeld van de evolutie tijdens de laatste tien jaren (2000 tot 2009). Dit hoofdstuk wordt afgerond met '*Belangrijkste blikvangers, die aandacht vragen'*.

De bundel wordt afgesloten met een drietal '*Perinatale topics*', (nog ongepubliceerde?) studies die zijn gebaseerd op de perinatale registratie in Vlaanderen: 1) *Standaardcurven: geboortegewicht-voor-zwangerschapsduur bij tweelingen* (E. Dooms et al.); 2) *Perinatale data HIV in relatie tot zwangerschap en perinatale uitkomsten 2003 - 2008* (B. Visschers et al.); en 3) *De correlatie van perinatale outcome en onderwijsniveau als sociale indicator* (P. Defoort en G. Martens).

Wij bespreken enkele van de '*Blikvangers 2009*':

- Na een voortdurende stijging van geboorten sinds 2002 in Vlaanderen, was er voor het eerst een lichte daling in de tweede helft van het jaar. Deze houdt waarschijnlijk verband met de economische crisis die zich in 2008 aankondigde.

- Het baren van kinderen tijdens de tienerleeftijd blijkt iets te zijn afgenomen, maar toegenomen bij gevorderde leeftijd (≥ 40 jaar). Dit betekent dat "Een slimme meid krijgt haar kind op tijd!" nog onvoldoende is doorgedrongen in Vlaanderen!
- Een dalende trend van inductie van de arbeid bij de bevalling en van episiotomie zet zich door, respectievelijk van 30,3% in 2000 naar 24,2% in 2009 en van 61,1% in 2005 naar 55,5% in 2009. Dit kan wijzen op een tendens naar 'natuurlijke' verlossingen. Anderszins neemt de epidurale analgesie toe (van 32 % in 1991 naar 66,5% in 2009), weliswaar met een enorme spreiding per ziekenhuis: van 16,5 tot 82,6%. Dit geeft te denken!
- De frequentie van primaire sectio caesarea (SC) is subtiel gedaald tot een plateaufase onder de 20%, echter ook hier weer met een enorme spreiding per ziekenhuis: van 12,0 tot 29,0%. Bij stuitligging is de frequentie 91,4%.
- De frequentie van vroeggeboorte (7,3%) en laag geboortegewicht (1,1%) daalt niet verder en ook de perinatale sterfte blijft status-quo.
- De geslachtverhouding, die in het algemeen daalt sinds WO II, blijft nu status-quo. Bij stuitligging is deze abnormaal (46,3 tegen normaal 51,5% jongens). Een denkertje!

Dit zijn stuk voor stuk fenomenen die twijfel zaaien over eventuele verdere mogelijkheden voor verbeteringen in de verloskundige en kinderartselijke zorg (behalve dan de grote spreiding van ingrepen in de ziekenhuizen). Een antwoord op deze vraag is te vinden in de hierboven reeds genoemde voortreffelijke studie door Defoort en Martens: '*De correlaties van perinatale overleving en onderwijsniveau als sociale indicator'*.

Hier blijkt dat het gradueel afnemend opleidingsniveau van de moeder gecorreleerd is onder meer met vroeggeboorte (< 37 weken), aangeboren afwijkingen, transfer voor neonatale zorg en perinatale sterfte. Deze gradiënt is meest uitgesproken bij Marokkaanse, minder bij Turkse en minst bij Vlaamse moeders. De auteurs concluderen dat het dus 'niet alleen gaat om een '*information gap'* (gebrek aan skills of hygiëne bij de verzorging van de pasgeborene), maar dat de generatie armen 'grondiger biologisch', m.a.w. constitutioneel benadeeld zijn. Ook bij hen groeit het inzicht dat "*de sociale invloeden reeds werkzaam zijn op het ogenblik van de conceptie"*. Dit is in overeenstemming met de '*Bedenkingen rond het VVMV-VGV Symposium over Armoede en Gezondheidszorg in Vlaanderen'* (zie Periodiek, jan. 2011, blz. 9-11). Daar werd gewezen op de oorzaak hiervan en aangetoond waarom niet-optimale concepties bij lager opgeleiden verantwoordelijk zijn voor vroeggeboorte, ondergewicht, aangeboren afwijkingen, perinatale sterfte, lagere intelligentie, slechtere gezondheid, kortere levensduur, enz..

Piet Hein Jongbloet

TWIJFEL EEUWIG HOUVAST VOOR DE MENS

Toen Edmund Burke zijn *Reflections on the Revolution in France* schreef, deed hij dit mijns inziens vanuit een oprechte bezorgdheid. Burke besefte als geen ander dat de mens een houvast nodig heeft. Hij vreesde dat de Revolutie dat houvast definitief aan diggelen zou slaan. Burke was niet de man van de revolutie, hoogstens de man van de omwenteling. In die zin moet Burke ook wel beseft hebben dat ook zonder de Verlichting, een revolutie een logisch gevolg was van de toenmalige maatschappelijke wantoestanden. Doch eerder dan de revolutie an sich bekampen, bestreed hij wat volgde en zette hij zich af tegen de Jacobijnse ideeën die het alternatief vormden voor *Les belles familles* van Jacques Prévert.

In die zin is het aanbod dat Burke ons deed ook nu nog van toepassing.
Wanneer Kroon, Kerk en Kapitaal in crisis zijn, zijn de ingrediënten er voor een revolutie. In het Ancien Régime was dit het enige houvast. Dus bijna uit noodzaak, zo je wil, duidde Burke op het belang van het kostbare sociale weefsel. Hij wou de mens echt nog een houvast bieden. Dit conservatief denken was eigenlijk bij uitstek progressief en bijzonder humaan. Terwijl vandaag de dag progressieven en bepaalde humanisten dergelijk conservatisme verfoeien en bestrijden, werd Burke voorvechter van de mensenrechten en werd hij alom gerespecteerd voor zijn strijd tegen de corrupte tiran Warren Hastings (de gouverneur van Bengalen). Misschien zijn mensen zoals Edmund Burke en Edmund Dene Morel (de man die de wantoestanden in het Congo van Leopold II bloot legde) wel de ware grondleggers van de universele verklaring van de rechten van de mens. De ideeën van Burke waren op zijn zachtst gezegd atypisch voor de verlichtingsfilosofen. Misschien is het daarom dat men vandaag de dag nog worstelt met de plaats die Burke verdient in het ideologisch spectrum: is de man nu een conservatief? Toch zeker niet in de huidige (foute) betekenis van het woord.

Vandaag zijn in België Kroon, Kerk en Kapitaal in crisis. België beschikt in deze evenwel niet over het monopolie. De Nederlandse regeringsvorming sleept al langer aan dan de Belgische. In landen zoals het Verenigd Koninkrijk en Australië waar voorheen nooit coalities werden gesmeed, zijn ze plots aan de orde. De bankencrisis en het failliet van Fortis zijn slechts exponenten van wat Lehman Brothers veroorzaakte. Twee pijlers wankelen maar kantelen (nog) niet.

Dat de voormalige bisschop Roger Vangheluwe zich zeker aan één minderjarige vergreep hoeft niet te verbazen als je dit puur vanuit statistisch oogpunt bekijkt: in de Verenigde Staten van Amerika (en andere landen) duikt nu al een paar jaar het ene schandaal na het andere op. Dit zal misschien bijzonder vreemd klinken, maar deze ergerlijke schandalen zullen geenszins een zwaar effect hebben op de Kerk, zolang je het instituut vereenzelvigt met het Geloof. Blijft de derde pijler dan overeind?

Na de scheiding tussen Kerk en Staat, lijkt het er meer en meer op dat de scheiding tussen het instituut Kerk en Geloof zich compleet aan het voltrekken is. Critici zullen stellen dat de Kerk al voor hetere vuren heeft gestaan. Vuren waar ze trouwens zelf voor verantwoordelijk was. Hierin speelden het Hertogdom Brabant en het Graafschap Vlaanderen trouwens een bedenkelijke voortrekkersrol, door de Augustijner monniken Henri Voes en Jan van Esschen, omwille van hun Geloof, tot de brandstapel te

veroordelen. Maar diezelfde critici zullen moeten erkennen dat sinds Luther zijn 95 stellingen aan de kapeldeur van Wittenberg nagelde, er zich een eerste schisma voltrok. Het leidde tot een gedecentraliseerde kerk waar Burke zich misschien ook nog goed zou in gevoeld hebben. Dit proces wordt nu versneld door onder andere de pedofilieschandalen in de Westerse kerk. Maar er dreigt nu een nog veel fundamentelere breuk: wanneer in de geesten het geloof wordt losgekoppeld van elk instituut. Dit tweede proces is een apart, parallel proces dat al een paar 100 jaar aan de gang is en losstaat van het proces dat de Kerk vandaag ondergaat. Er kan evenwel niet ontkend worden dat het eerste proces het tweede - veel fundamenteler - proces katalyseert. Maar blijft er dan niets meer over? Als men zijn geloof in een instituut verliest, verliest men dan ook het Geloof? De mens zoekt immers steeds een houvast…, niet?

De geestelijke loskoppeling zal zijn weg zoeken naar andere wijzen van houvast, eerder binnen het sociaal weefsel. Door bijvoorbeeld op zoek te gaan naar intacte voorbeelden, zeg maar heiligen (in de bredere zin dan de religieuze betekenis van het woord). De mens, of het nu een katholiek of vrijmetselaar is, hunkert immers naar het reine, pure, naar zuiverheid. Dit komt onder andere tot uiting in hun rituelen. Dit reflecteert zich in de zoektocht naar voorbeelden: pakweg pater Damiaan voor de Gelovige en Mandela voor de Humanist. Ook dit is zoeken naar houvast, in die mate dat deze boegbeelden, deze heiligen geïncorporeerd worden in het sociale weefsel. De vrijmetselaar waardeert Damiaan zoals de katholiek Mandela meer dan naar waarde schat én er zelfs naar opkijkt. Misschien is het huidige *religious shopping* (waarbij iemand de lusten van elk geloof gaat combineren, maar de lasten verwerpt) een exponent van die geestelijke loskoppeling? Stel je vervolgens voor dat ons beeld dat we van deze twee grote heren hebben, stuk geslagen wordt omwille van hun daden waarvan de mensheid tot op heden niet op de hoogte was... Dan verliest de mens houvast en steekt er een gevoel van ontreddering op.

Het instituut Kerk zal dus meer "augustijner" moeten worden, en een echt *aggiornamento* moeten ondergaan, wil Rome niet het ergste schisma ooit beleven: dat van de geestelijke loskoppeling, die zich eigenlijk al langer aankondigt en nu gekatalyseerd wordt. Daardoor is de Kerk geen houvast meer en enkel het Geloof, in het meest optimistische scenario, want kan de smet van de Kerk niet overslaan naar het Geloof? En is dit houvast dan definitief verloren? Slaat de secularisatie elk houvast stuk? En in hoeverre was dat houvast al niet langer verloren?

Wij hebben nogal de neiging bepaalde fenomenen aan het hic et nunc te wijten. Als het Geloof vandaag wankelt, zal dat wel aan het hedendaagse klimaat liggen, zo redeneren we vaak gemakshalve. Het historisch perspectief vergeten we maar al te graag. Zo denken wij narcistische postmodernisten nu eenmaal. De nieuwe Beeldenstormer Hawkin, de bekende astrofysicus, doet God wankelen. Daar waar hij tot voor kort nog in zijn *A brief history of time* een schepper aanvaardde, gaat hij nu nog een stap verder en denkt hij zelfs Newton van zijn sokkel te halen. Straks kunnen we trouwens heel Westminster Abbey afbreken en vergeten wie daar ooit begraven lag… Zijn Hawkin, Vangheluwe, de pedofilieschandalen in de hele Westerse wereld, … verantwoordelijk voor het verdwijnen van dit ene houvast: het Geloof? Als je het mij vraagt: neen. Want je zou er dan bijgevolg kunnen vanuit gaan dat de steniging van een (zogezegde overspelige) vrouw of de ophanging van een homofiele jongen, het Geloof in Mohammed zou ondergraven. Er is duidelijk meer nodig dat enkele "hic et nunc wantoestanden".

De waarheid is mijns inziens dat twee processen zich parallel aan het voltrekken zijn. Wat het instituut kerk nu ondergaat is daarbij eigenlijk van ondergeschikt belang. Het proces van het geloof is fundamenteler, ook al kan je die twee zoals gezegd niet helemaal loskoppelen. En dat interessante proces is niet van vandaag alleen. Hawkin heeft hier geen monopolie op. Uiteindelijk is Hawkin ook maar een kind van Darwin. Net als wij ervaart hij vandaag het moreel-ethisch failliet van de Kerk. Het fenotype speelt dus zeker en vast een rol. En misschien daarom rekent hij met zijn demonen af in *The grand design*. Als het Geloof vandaag wankelt is dat geen zaak van Hawkin maar van Darwin. Zonder Darwin was er geen Hawkin.

Darwin is hét prototype van de geniale wetenschapper: immer zoekend naar de waarheid, alles opnieuw in twijfel trekkend en bijzonder creatief. Zijn theorie van de chaos druiste regelrecht in tegen de gangbare filosofie dat de schepping ordelijk, lineair gestuurd was door een hogere kracht of wezen. Hiermee werd Darwin meer dan de Luther van de wetenschap. Het is trouwens ontroerend te lezen hoe de man worstelde met het vinden van zijn waarheid. Zijn aarzeling om *On the Origin of Species* te publiceren was niet enkel ingegeven door de vrees voor de banbliksems, maar ook uit liefde voor zijn vrouw, die als het ware de emanatie was van de bevolking (die met deze onthullende theorie houvast zou verliezen), en tevens ten opzichte van God.
Het besef dat zijn stellingen één van de fundamenten van de maatschappij zouden onderuit halen bezorgde hem slapeloze nachten. In zijn tijd waren er nog geen twee processen: Kerk en Geloof waren één. Hij werd getormenteerd door de gedachte dat hij niet enkel de Kerk aan het wankelen bracht, maar ook God zelve. Hij bracht de bal aan het rollen (en niet onze generatie) en het was de Augustijner monnik (o ironie) Gregor Mendel die op aangeven van zijn visionaire abt Cyrill Napp, de bal een ferme trap voorwaarts gaf. Is Darwin dan de ultieme verantwoordelijke voor de vernietiging van God? Neen. Maar hij is wel verantwoordelijk voor het feit dat we vandaag de godsvraag of geloofsvraag stellen.

De paradox zit hem net hierin dat Darwin enerzijds verantwoordelijk is voor wat nu bezig is en echt aan de oppervlakte komt: de secularisatie, maar anderzijds ook de fundamenten heeft gelegd voor de zoektocht naar de essentie van het geloof.
De innerlijke strijd die Darwin voerde en de twijfel over het al dan niet, leidde niet alleen tot excellente wetenschap, maar ook tot excellent geloof. Het wegnemen van een houvast brengt ons mijns inziens tot een stabieler nieuw houvast.
De mens zoekt zijn god. Door een houvast weg te nemen (het dogmatisch kerkelijk geloof) en twijfel te zaaien, legt hij de kiemen van een fundamenteler, oprechter geloof: hetzelfde wat Luther deed. Er is niets mis met twijfel, het is de georganiseerde wanorde, die vanzelf tot orde leidt. Twijfel is niemand vreemd. Wie schreeuwde het uit aan het kruis: "Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?" Twijfel is een nieuw houvast. Moeilijk, maar bijzonder interessant als je er mee kunt omgaan.

Twijfel is de drijfveer van verandering. Toen iedereen overtuigd geraakte dat Darwin het bij het rechte eind had met zijn evolutieleer waarin hij zoals gezegd de chaos als verantwoordelijke achtte voor de evolutie, kwam Ilya Prigogine op de proppen. Hij had de orde in de wanorde ontdekt. Hij ontdekte de ordelijke zuilen in de pot gekookt (en bijgevolg chaotisch) water. Het is mijns inziens net zo met de ordelijke wanorde van de evolutieleer.

Men moet dus kunnen omgaan met twijfel. Twijfel is zoals gezegd het houvast, de basis voor excellente wetenschap én geloof. Twijfel kan pas een houvast zijn als men eerst kan loslaten en dus een zeker houvast durft te laten varen. Twijfel is vaststellen dat de mens een toeval van nucleïnezuren is, maar tegelijk met verwondering vaststellen hoe die eenvoud tot dergelijke complexiteit leidt. Twijfel is het moment dat toeslaat bij het kind dat vaststelt dat Sinterklaas niet bestaat zoals het op een blauwe maandag bij mijn oudste dochtertje daagde. Haar repliek was trouwens verrassend: "Het leven, 't zijn allemaal leugens", zei ze kurkdroog. Er viel een stilte in de auto. Adieu, kind zijn, dus. Welkom twijfel uw enig houvast.

Louis Ide

REGERINGSAKKOORD IN NEDERLAND over GEZONDHEIDSZORG

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS): Minister Edith Schippers (46, VVD) en Staatssecretaris Marlies Veldhuijzen van Zanten (57, CDA)

Een kwalitatief hoogstaande, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg is cruciaal voor de samenleving. Mensen hebben recht op de beste zorg die er is. De zorg in Nederland is over het algemeen goed toegankelijk, maar de kwaliteit kan nog beter en de kosten – die onevenredig oplopen – moeten beter worden beheerst. Daarnaast dreigen er forse personeelstekorten.

Het kabinet zet in op betere zorg dichter bij huis: Zorginnovatie gaat te traag, nieuwe behandelmethoden vinden moeizaam hun weg naar het verzekerd pakket. De toelatingsprocedures moeten worden versneld, bijv. door het instellen van een experimenteer –DBC (*Diagnosebehandelingscombinatie*):

- Kwalitatief goede basiszorg moet zo dicht mogelijk bij de patiënt worden georganiseerd: huisartsen, wijkverpleegkundigen, thuiszorgers, apothekers, fysiotherapeuten, regionale basiszorg leverende ziekenhuizen en anderen moeten samenwerken in een zorgnetwerk in de wijken en dorpen. Alle zorgverleners moeten de taken, waar zij het beste in zijn, zelfstandig kunnen uitvoeren (taakherschikking).
- Zorg, die nu in ziekenhuizen wordt verleend, maar door de huisarts kan worden gegeven, gaat naar hem/haar terug. Zorgverlening in samenhang (zgn. ketenzorg) wordt gestimuleerd.
- De bereikbaarheid van huisartsen dient verbeterd. Initiatieven daartoe worden gesteund.

Fusieverbod zorgaanbieder en zorgverzekeraar. De zorgverzekeraar koopt zorg in voor de bij hem verzekerde mensen. Kwaliteit, dienstverlening en scherpe prijs moeten hierin doorslaggevend zijn. Dat kan alleen als de zorgverzekeraar niet ook zelf (concurrerend) zorgaanbod in bezit heeft. De afwegingen over zorginkoop worden daardoor onzuiver. Nieuw initiatief moet een eerlijke kans krijgen. Dat is van groot belang voor verbetering van kwaliteit, dienstverlening en verlaging van de prijs.

Topzorg: Hoe zeldzamer, ingewikkelder, innovatiever een behandeling, hoe groter de noodzaak is de behandeling te concentreren in een paar (top)ziekenhuizen. Dit resulteert in kwalitatief betere topzorg.

Geneesmiddelen: Het preferentiebeleid dient te worden voortgezet om geneesmiddelenprijzen onder controle te houden. Daarom dient er een nieuw vergoedingensysteem te komen voor apothekers. Daarbij wordt er een tarief vastgesteld per geleverde dienst en verdwijnen de bonussen. Het huidige berekeningsmodel voor geneesmiddelenprijzen functioneert onvoldoende. Het vereist ieder jaar herberekening van de vergoedingslimieten, wat sinds 1998 niet meer is gebeurd. Een heldere keuze moet worden gemaakt: of er wordt weer jaarlijks berekend, of er komt een nieuw systeem waarmee geneesmiddelenprijzen worden berekend.

Stringenter pakketbeheer: Hierdoor wordt de toelating van innovaties eenduidiger, meer samenhangend en consequenter beoordeeld. Verouderde behandelingsmethoden worden er uit verwijderd en behandelingen die afwijken van richtlijnen vergen vooraf toestemming van de zorginkoper. Er wordt een aantal pakketmaatregelen genomen, zoals beperking van de collectieve vergoeding tot de eerste behandeling voor IVF-behandeling. Het aantal zelf te betalen, dan wel aanvullend te verzekeren, behandelingen fysiotherapie wordt tot 15 verhoogd (dit betreft alleen volwassenen). Aandoeningen, die eerder als ongemak dan als ziekte worden gekenschetst, worden uit het pakket gehaald en overgeheveld naar aanvullende verzekeringen. Buiten de EU zal op grond van het basispakket geen werelddekking voor zorg meer gelden.

Winstuitkering door meer privatisering: In 2006 is gekozen voor een zorgstelsel dat uitgaat van beloning naar prestatie. Dit proces is nog niet afgerond en daarom bevindt men zich nog in een ongunstige situatie. Om een grote kwaliteitsslag te maken, is geld nodig, dat niet alleen van de overheid kan komen. Om geld uit de private markt te halen is rendement nodig. Met het oog hierop worden enkele maatregelen genomen. Hierbij merkt het Centraal Plan Bureau op dat verdere liberalisering van de zorg geen grote besparingen zal opleveren. Bovendien wordt alleen gewag gemaakt van eventuele winstuitkeringen in de ziekenzorg, terwijl private investeerders meer interesse hebben in de ouderenzorg.

De positie van de Raad van Bestuur (governance) van het ziekenhuis wordt versterkt ten opzichte van de medische specialisten.

De zelfredzaamheid van de cliënt wordt gestimuleerd.

Een BTW-compensatiefonds voor de zorg wordt opgericht. Daardoor kan meer werk worden uitbesteed en kunnen efficiëntie en kwaliteit toenemen.

Overheveling van revalidatiezorg naar de zorgverzekeringswet: Revalidatiezorg heeft een kortdurend karakter en past daarom goed binnen de zorgverzekering.

Beperking van gouden handdrukken: als ontslagvergoeding mag aan zorgbestuurders wettelijk maximaal 75.000 € worden verstrekt.

Numerus fixus wordt in 5 jaar afgeschaft om te voldoen aan de vraag van een kwart meer artsen in 2025. Dit is ook een randvoorwaarde voor goede marktwerking in de zorg.

Geestelijke Gezondheidszorg (ggz) blijft verzekerd voor wie dat nodig heeft. Hierbij moet doelmatigheid worden nagestreefd:

- In het basispakket wordt het aantal zittingen bij de 1ste lijnspsycholoog verlaagd van 8 tot 5.
- Goede ggz-ketenzorg in de 1ste lijn wordt bevorderd. De eigen bijdragen in de 1ste lijn-ggz worden verhoogd en voor de 2e lijn-ggz wordt een bijdrage ingevoerd. Een deel van de 2e lijn-ggz zorg dient in de 1ste lijn te worden uitgevoerd.
- Ggz-cliënten die niet komen opdagen bij een afspraak, gaan alsnog de kosten van de afspraak betalen.

Jeugdzorg: Door een stelselherziening moet de effectiviteit hiervan worden verbeterd. De volgende maatregelen zullen worden genomen:

- Er moet één financieringssysteem komen voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de licht verstandelijke gehandicapte (LVG) jeugd en de jeugd-ggz.
- Alle taken op het gebied van jeugdzorg worden gefaseerd overgeheveld naar de gemeenten. Preventie en vrijwillige hulpverlening worden in goede afstemming met gedwongen hulpverlening georganiseerd door de (samenwerkende) gemeenten.
- De inmiddels gerealiseerde centra voor Jeugd en Gezin zullen bij de overheveling naar de (samenwerkende) gemeenten gaan dienen als *front office* voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

Rookverbod: In veel kleine cafés, waar geen personeel in dienst is, is geen behoefte aan een rookverbod. Horeca met minder dan 70 m2 bedrijfsruimte kunnen vrijgesteld worden van het rookverbod.

Sport, liefst zo dicht mogelijk bij de mensen in de buurt**,** is goed voor de gezondheid, maar ook voor de veiligheid:

- Men zal streven naar meer sportlesuren in basis-, beroeps- en voortgezet onderwijs.
- Met de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) zal overwogen worden hoe sport en sportvoorzieningen integraal onderdeel worden van het bevorderen van de gezondheid. Samenwerking tussen overheid, sportsector en bedrijfsleven is nodig voor top- en breedtesport. Topsportevenementen dragen bij aan topsportklimaat en een Olympisch niveau. De Olympische spelen 2028 en de Paralympische spelen wil men in Nederland georganiseerd zien. Daarbij moet tijdens de evenementen de Nederlandse overheid de baas blijven en niet de IOC of FIFA.

Piet Hein Jongbloet

… mijn voorstel hier is dat alles wat te maken heeft met de extramurale zorg (dit betekent de ambulante zorg en de zorg in het thuisvervangend milieu, zoals ROB, RVT, woon- en zorgcentra) volledige bevoegdheid van de gewesten wordt (…). Ook spoedopname en ambulante prestaties van ziekenhuizen en daghospitalisatie vallen hieronder. … De middelen voor de extramurale gezondheidszorg kunnen via dotaties aan de gewesten worden bezorgd, op basis van "objectieve" behoeften, …

Jan DE MAESENEER, hoogleraar huisartsgeneeskunde UGent, DE HUISARTS 03/02/11

Onder het motto van multiculturaliteit hebben we toegestaan dat verschillende culturen helemaal naast elkaar leven, totaal gescheiden. We zijn er niet in geslaagd om een maatschappijvisie te ontwikkelen waarbij ze zich betrokken voelen. We hebben zelfs toegestaan dat ze in hun eigen gemeenschap waarden aanhangen die niet stroken met de onze. Wie hier wil leven, moet dat volgens onze waarden doen.

David CAMERON, Britse eerste-minister, DE STANDAARD – 07/02/11

Het rommelt nu al sinds midden januari in Noord-Afrika en het Midden-Oosten. … In het geval de democratische hervormingen plaatsvinden, moet de Europese Unie zich bereid tonen om morgen met een economisch ondersteuningsprogramma een reële bijdrage te leveren aan de uitbouw van de welvaart en het welzijn in die regio, een Marshallplan als het ware.

David CRIEKEMANS, docent Belgisch en Vergelijkend Buitenlands Beleid UA, DE TIJD – 09/02/11

Dat proces van devolutie zie je in heel Europa, ook in het Verenigd Koninkrijk, bijvoorbeeld, waar men de deelgebieden overigens geen regio's noemt maar naties – Schotland is *a nation.* Ook daar worden de bevoegdheden verlegd naar de deelgebieden. Dat moet hier ook gebeuren. Er is geen ontkomen aan.

Jean-Pierre RONDAS – KNACK – 09/02/11

In onze zoektocht naar een aanvaardbare materiële ongelijkheid vergeten we wel eens wanneer een mens echt genoeg heeft. Over deze filosofische uitdaging schreef Leo Tolstoj het mooie verhaal van de hebberige Pahom die voor weinig geld vier palen kreeg om zijn eigendom naar willekeur af te bakenen in een nieuw aan te snijden open vlakte. Pahom rende zo hard en lang als hij kon, om dood te vallen nadat hij zijn nieuw verworven eigendom netjes had afgepaald. Achteraf blek hij geen hectaren nodig te hebben, maar een stukje van minder dan twee op één meter.

Johan ALBRECHT, hoogleraar economie UGent en senior fellow Itinera Institute, DE TIJD – 09/02/11

KORTE BERICHTEN

EEN VIERDE VAN DE HUISARTSEN OP NON-ACTIEF

In 2008 telde de FOD Volksgezondheid 31.281 artsen waarvan 12.273 huisartsen. Het RIZIV betaalde echter een praktijktoelage aan 9.137 huisartsen. Daaruit blijkt dat ongeveer 3000 huisartsen geen 1.250 patiëntencontacten haalden wat een verhouding is van één op vier (Artsenkrant, 01.03.11).

Jan Dockx

GEBOORTECIJFER 2010 IN VLAANDEREN

In een Forum-artikel betreffende het Studiecentrum voor Perinatale activiteiten in Vlaanderen (SPE) werd reeds gemeld dat in Vlaanderen zich in 2009, na de voortdurende stijging sinds 2002, een daling in het aantal geboorten had voorgedaan. Deze daling was vermoedelijk veroorzaakt door de financiële crisis, die zich het jaar voordien had aangekondigd. Uit de meer recente gegevens, afkomstig uit dezelfde bron, vernemen wij dat deze daling slechts kortstondig is geweest en dat het geboorteaantal in 2010 opnieuw is gestegen tot 68.018. Praktisch evenaart dit aantal bijna dit van 2008. Het SPE registreert in Vlaanderen 100% van de ziekenhuisbevallingen.
Deze stijging doet zich vooral voor in de provincie Antwerpen (+ 3,5 %) en in mindere mate in West-Vlaanderen (1,7 %), Vlaams Brabant (+1,3 %), Limburg (+0,4 %) en Oost-Vlaanderen (+0,1 %). Ook het gemiddelde aantal kinderen per vruchtbare vrouw is opnieuw gestegen tot 1,74; wat demografisch echter niet voldoende is voor een stabiele populatie. De huwelijksvruchtbaarheid bij de allochtonen speelt in deze stijging ook een belangrijke rol, want bij hen worden nog steeds meer kinderen geboren.

Piet Hein Jongbloet

BRUSSEL IS NIET ONDERGEFINANCIERD

De Franstalige partijen willen meer geld voor Brussel, maar volgens een onderzoek van het Leuvense instituut VIVES is er van onderfinanciering van Brussel geen sprake. Integendeel.
Volgens Geert Jennes, auteur van de Vives studie, worden de inkomsten van het Brussels Gewest steevast onderschat. Hij verwijst naar een studie van Professor Koen Algoed van twee jaar geleden. Daaruit blijkt dat Brussel op jaarbasis en in verhouding tot het bevolkingsaantal netto 550 miljoen euro meer ontvangt dan de andere twee gewesten.

De Brusselse meerontvangsten zijn toe te schrijven aan drie factoren stelt de recentste Vives studie:
1. De solidariteitsbijdrage via de financieringswet. Doordat de bijdrage van de Brusselaars aan de personenbelasting onder het Belgische gemiddelde ligt wordt het gewest daarvoor gecompenseerd. Brussel ontvangt aldus 259 miljoen euro.
2. Brussel geniet van hoge gewestbelastingen. De opbrengst van de gewestbelastingen per capita ligt met 877 euro nergens hoger dan in Brussel (Vlaanderen: 664 euro, Wallonie: 551 euro). Dat heeft bijna alles te maken met het vele vastgoed in Brussel; de registratierechten per capita brengen het Brussels Gewest traditioneel meer op dan de andere gewesten.
3. Brussel krijgt reeds allerlei extra dotaties voor zijn hoofdstedelijke functie. Zo is er naast Beliris (100 miljoen euro federaal geld voor de hoofdstedelijke functie) een dotatie aan de Gemeenschapcommissies en de Brusselse gemeenten (samen goed voor ca. 230 miljoen euro).
Kortom Brussel vraagt meer geld maar is nu al goed bediend.

Bron: Trends, 12.01.11

Albert Baert

STUDIEDUUR GENEESKUNDE

Het is zover. De Kamer keurde het voorstel goed om de basisopleiding van artsen te verkorten van 7 tot 6 jaar. Die wijziging is er gekomen onder Europese druk en treedt in werking in 2012-2013.
Dat brengt mee dat in 2018 uitzonderlijk het dubbel aantal studenten geneeskunde zal afstuderen (Ludwig Verduyn, Artsenkrant 29.03.11).
Afwachten hoe de Vlaamse en Franse Gemeenschap daarop zullen reageren in het licht van de contingentering.

Eric Ponette

ARTSEN EN TAALKENNIS

Moet kennis van de streektaal een wettelijke vereiste zijn om het beroep van arts uit te oefenen?
Naar aanleiding van het zoveelste incident waarbij een spoedarts in Brussel geen Nederlands en slechts weinig Frans begreep, diende N-VA Kamerlid Ben Weyts een wetsvoorstel in waarbij kennis van de officiële streektaal of -talen zou verplicht worden voor zorgverstrekkers. In een normaal land is dit vanzelfsprekend en hoeft daarvoor geen wet. Toch kreeg hij reeds heel wat tegenkanting vooral in Brussel. Dat zou immers betekenen dat in Brussel alle artsen, verpleegkundigen, vroedvrouwen, apothekers en kinesitherapeuten zouden moeten tweetalig zijn. Kan dit wettelijk opgelegd worden?
De voorstanders van een wettelijke verplichting voelen zich gesteund door uitspraken van de Raad van Europa en van de Orde van Geneesheren en ook door de wet op de patiëntenrechten. Een vlotte communicatie tussen patiënten en zorgverstekkers is een patiëntenrecht. De Orde van Geneesheren heeft reeds herhaaldelijk gesteld dat, waar er geen vrije keuze van arts bestaat zoals in de wachtdienst of de spoedafdeling, de arts de deontologische plicht heeft de taal van de streek te kennen. De

Hoe geraakt België uit deze impasse? Ik zie twee mogelijke scenario's. In een eerste scenario slagen de Belgische politici erin een staatshervorming door te voeren die de conflictpunten tussen de twee gemeenschappen drastisch vermindert. Dat kan alleen door een ver doorgedreven decentralisatie waarbij België een confederatie wordt waarin een beperkt aantal taken gemeenschappelijk blijft … Het tweede scenario, de splitsing van België, wordt steeds realistischer.

Paul DE GRAUWE, hoogleraar economie K.U.Leuven, DE TIJD – 15/02/11

Raad van Europa erkende dat er in de Brusselse ziekenhuizen een taalprobleem bestaat en drong aan op respecteren van de wettelijke tweetaligheid.
Toch is de kans dat dit wetsvoorstel in België aanvaard wordt ongeveer nihil. Enkel als de bevoegdheid over volksgezondheid zal overgedragen zijn aan de gemeenschappen, zal Vlaanderen de kennis van het Nederlands in het Vlaams Gewest kunnen opleggen. Het lijdt geen twijfel dat in het Waals Gewest de kennis van het Frans zal vereist zijn.
In Brussel zullen we ook dan de kennis van het Nederlands niet kunnen opleggen. Daarom blijft het van essentieel belang dat de Vlaamse Gemeenschap ook in Brussel de bevoegdheid over persoonsgebonden materies, en daartoe behoort welzijns- en gezondheidszorg, zou behouden. Dan kan Vlaanderen er ten minste voor zorgen dat ook in Brussel goede tweetalige zorg aangeboden wordt ten behoeve van de Brusselse Vlamingen en ook van anderen.

Robrecht Vermeulen

EUTHANASIEKLINIEKEN

Prof. Wim Distelmans pleitte recent voor het oprichten van een euthanasiekliniek naar Nederlands voorbeeld. Paul Vanden Berghe, directeur van de Federatie Palliatieve Zorg in Vlaanderen, is evenwel van mening dat een apart euthanasie-circuit niet wenselijk is. Hij wijst er op dat er in Vlaanderen geen enkel ziekenhuis is waar euthanasie helemaal niet kan uitgevoerd worden omdat de directie zoiets niet kan tegenhouden en het niet horen van de patiënten zeer demotiverend werkt voor het betrokken medisch team. De Federatie kiest voor een model van geïntegreerde aanpak: dat neemt euthanasie op binnen de bestaande zorgcontext van de patiënt, met zijn (huis)artsen, (thuis)verplegenden, desgevallend gesteund door een palliatief team.
Een euthanasiekliniek vindt alleszins geen politiek draagvlak in België. Duitse artsen verenigd in de Deutsche Bundesartzte houden overigens steeds vast aan een verbod op actieve euthanasie terwijl de legalisering van euthanasie recent op moeilijkheden stuitte om goedgekeurd te worden in de Franse Senaat.

Bron: Artsenkrant, 28.01.11

Albert Baert

GEBOUWENNOOD GEHANDICAPTEN

"CVBA-SO" of de overheidsoplossing voor de gebouwennood in de welzijnssector.
Een "coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en een sociaal oogmerk", die fiscaal enkele gunstmaatregelen geniet, kan investeren in gebouwen voor de eigen doelgroep, zo eenvoudig kan het allemaal zijn wanneer de overheid in gebouwennood zit voor de welzijnssector.
U dacht aan administratieve vereenvoudiging, wanneer de overheid de hand aan de ploeg slaat. Dit is ook zo, wanneer zij zich concentreert op haar kerntaak en wanneer er nog geld in de kas is. Maar nood breekt wet en dus moeten wij even creatief en innovatief zijn. En zie, daar komt de "community care" aan van over de Atlantische Oceaan, met de "vermaatschappelijking van de zorg" waarbij de zieken en gehandicapten en vooral hun omgeving met de gezondheidszorg en de welzijnszorg gaan samenwerken aan integratie en ondersteuning van de algemene gezondheidszorg.
Vaak is huisvesting in de brede zin maar ook een onderkomen voor activiteiten, ontspanning, opleiding en vakantieperioden een basisgegeven waar grote behoefte aan is. En hier juist ligt de onmacht van de overheid die wel enige ondersteuning aan personen met een handicap kan geven, maar die qua huisvesting totaal de mist in gaat.
Een "CVBA-SO" dus is de oplossing. Patiënten, hun familie, organisaties en gehandicapteninstellingen, verenigingen en andere gemeenschappen kunnen nu hun geld inbrengen in een coöperatie die kan investeren in gebouwen en projecten, en zo met een groep investeerders gaan voor de financiering van een eigen pand of site waar de doelgroep haar eigen ding kan doen. Dit is waarschijnlijk een goed concept om alle overheden en de discussie over wie wat aanstuurt buiten te houden en om de doelgroep zelf het initiatief te laten binnen de eigen gemeenschap. En of Vlaanderen en de Vlamingen hier nu beter van worden valt best af te wachten.

Chris Geens

CONGRES ARTSENKRING HALLE

Frank Mertens en zijn collega's van de Artsenkring Halle en Omgeving konden met het thema "Splitsing van de gezondheidszorg: een vooruitgang?" op 9 februari ll. rekenen op een zeer ruime opkomst.
Prof. Erik Schokkaert, gezondheidseconoom K.U.Leuven, behandelde de gezondheidseconomische aspecten van een eventuele regionalisering en stelde dat de meeste landen met een gedecentraliseerde gezondheidszorg het systeem van de "National Health Service" (NHS) toepassen. Hij benadrukte ook dat de interpersonele solidariteit kan behouden blijven in een gedecentraliseerd stelsel en eindigde zijn betoog met "Ik kies niet tussen beide stelsels".
Daarop volgde een lange gedetailleerde uiteenzetting van twee Spaanse huisarts-docenten, José Miguel Bueno Ortiz en Maria Pilar Astier Peña, over het Spaanse regionale gezondheidsmodel in 17 autonome gezondheidsregio's, gebaseerd op het NHS-systeem. Uit hun relaas kon moeilijk afgeleid worden of ze er al of niet tevreden mee zijn. Bij een deel van het publiek werd - zoals nadien tijdens de receptie kon worden gehoord - zo de indruk gewekt dat decentralisatie van de gezondheidszorg gelijk staat met NHS, wat natuurlijk niet het geval is.

Door het afzeggen van de voorziene twee Franstaligen, Yvan Mayeur (PS) en huisarts Michel Van Halewyn (SSMG, de Franstalige wetenschappelijke huisartsenvereniging), moesten de inrichters voor het panelgesprek laattijdig op zoek gaan naar alternatieven, die ze vonden in Marc Justaert (voorzitter CM) en Reinier Hueting (voorzitter huisartsenkoepel ASGB). Het bleef dus bij een debat onder Vlamingen, correct gemodereerd door Linda De Win (VRT).
Louis Ide, arts en senator N-VA, en Herman Moeremans, voorzitter SVH, hielden een ondubbelzinnig pleidooi voor defederalisering van de gezondheidszorg op basis van de argumenten: eigen klemtonen ("taalgrens is zorggrens"), efficiëntie en responsabilisering.
Voor Reinier Hueting was defederalisering geen interessepunt: hij was noch voor noch tegen. Betekent dit een koerswijziging in het ASGB?
Dat Marc Justaert zich tegen defederalisering uitsprak was geen verrassing, doch hij toonde zich wel gevoelig voor het argument van de financiële responsabilisering en stelde: behoud het huidige stelsel, doch responsabiliseer de gemeenschappen met een bonus-malus techniek.
Al bij al verdienen de inrichters een pluim voor hun initiatief en hun in-

spanningen: de grote opkomst toonde dat het thema de Vlaamse artsen beroert.

Eric Ponette

OLIVER PAASCH

Duitstalige regionalisten laken "destructieve houding" Waalse partijen.

Oliver Paasch is een Waals politicus van de Duitstalige ProDG. Hij is sinds 2004 minister in de Regering van de Duitstalige Gemeenschap. ProDG (Pro Deutschsprachigen Gemeinschaft) is een regionalistische partij die opkomt voor de Duitstaligen in de Oostkantons in Wallonië in België. Op de nieuwjaarsreceptie van ProDG begin februari ll. laakte hij "de destructieve houding" van de Waalse partijen. Hij vindt hun attitude een van de oorzaken van de politieke crisis die de toekomst van België bedreigt.

Hier volgen de letterlijke citaten uit zijn toespraak: *"Reeds 11 jaar geleden, hebben de Vlamingen zich unaniem uitgesproken voor hervormingen die beantwoorden aan hun verlangens. Het is straf om vast te stellen dat bijna alle Waalse partijen deze voorstellen gedurende ettelijke jaren genegeerd hebben. Het is een feit dat de Waalse partijen stoere taal gesproken hebben door gedurende meer dan een decennium brutaal 'neen' te zeggen aan alle Vlaamse voorstellen om hun eigen kiezerscorps gunstig te stemmen. Deze destructieve attitude van de Waalse partijen vormt ook één van de redenen waarom we vandaag aan de rand staan van een staatscrisis."* Paasch is ervan "*overtuigd dat ons land inderdaad een diepgaande staatshervorming nodig heeft zodat de huidige bevoegdheidsconflicten opgelost kunnen worden, zodat men de bureaucratie kan afbouwen en zodat men efficiëntere structuren kan creëren en de verantwoordelijkheid van de federale entiteiten versterken."*

Deze Duitstalige regionalist verwijst uiteraard naar de resoluties van het Vlaams Parlement uit 1999. Deze resoluties kregen een groot democratisch draagvlak, en weerspiegelen de wens van gans Vlaanderen. Maar het is al lang bekend dat België geen democratie is, want de meerderheid telt hier niet. Het blijven negeren van legitieme democratische eisen door de Franstalige partijen en het hof is inderdaad de oorzaak van de politieke crisis - niet alleen de huidige - en bedreigt inderdaad het voortbestaan van dit land. De oplossing ligt dus voor de hand!

Jan Van Meirhaeghe

VLAAMSE BALIE

Orde van Vlaamse Balies pleit voor het eerst voor de splitsing van justitie

Jo Stevens,voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies, heeft tijdens zijn Nieuwjaarstoespraak voor het eerst openlijk voor een splitsing van Justitie gepleit. Er is nu al een voortdurende splitsing aan de gang, zo meent hij. Rechters in Vlaanderen interpreteren de rechtsregels in toenemende mate anders dan hun Franstalige collega's. Dit valt het meest op in de rechtspraak rond sociaal recht. In Wallonië is wat het stakingsrecht betreft bijna alles toegelaten in tegenstelling tot Vlaanderen. De Waalse rechters kiezen veel meer dan de Vlaamse rechters de kant van de werknemer.
Schuldbemiddeling wordt ruimer toegepast in Wallonië.
De talenkennis gaat er bovendien zo op achteruit dat in een pleidooi voor een Waalse rechtbank door Stevens niet kan verwezen worden naar een Nederlandstalig vonnis of arrest van een Nederlandstalig rechtsboek, want de rechter kan het toch niet lezen..
Volgens Jo Stevens pleit ook de Franstalige balie in beperkte mate voor een splitsing maar zij willen een splitsing volgens de gewesten. Stevens wil een splitsing volgens de gemeenschappen.

Bron: De Standaard 01.02.11

Albert Baert

MANIFEST VAN EEN NEDERLANDSTALIGE BRUSSELAAR

In januari 2011 publiceerden Herman Mennekens, Kurt Deswert en Johan Basiliades namens de Brusselse afdeling van het Willemsfonds een manifest met hun visie op taal en identiteit in een kosmopolitische grootstad. Als Nederlandstalige Brusselaars met een liberale en uitgesproken humanistische visie willen ze het cultuurflamingantisme herwaarderen, als alternatief voor de zich van Brussel afkerende Vlaamsnationalist en de zich van Vlaanderen afkerende kosmopoliet.

De auteurs zien zichzelf in de eerste plaats als Brusselaars, als stedelingen met een meervoudige en complexe identiteit. Zij pleiten voor een nieuwe stadsethiek met maximum tolerantie voor diversiteit. Ze zien de stad als ontvoogdingsmachine waar het individu bevrijd wordt van de verlammende druk van traditie. Ze pleiten voor meertalige dienstverlening en voor het Engels als administratieve onthaaltaal. Europa moet meertalig zijn en dat begint in de hoofdstad. De aanwezigheid van het Nederlands in de hoofdstad moet voor de toekomst gewaarborgd worden. Naast Vlaamse Brusselaars moet ook gesproken worden van Nederlandstalige Brusselaars. Wie van België houdt, koestert de Nederlandstalige Brusselaars. Ze roepen de Franstaligen op om het Nederlands in Brussel niet in vraag te stellen. Ze zien Brussel als het grootste podium dat het Nederlands zich kan bedenken en willen dat Vlaanderen en Nederland dit podium zouden benutten.

Bij het manifest zijn ook commentaar en reacties van een aantal bekende Vlaamse en Franstalige Brusselaars opgenomen. Dit manifest is een belangrijke bijdrage bij het debat over de plaats van het Nederlands en van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Heel wat Vlamingen zullen de wenkbrauwen fronsen bij bepaalde stellingen. De strikt liberale en vrijzinnige visie is niet aan iedereen besteed. Juist daarom is dit een welgekomen stem in het debat. Een stem die we in de laatste jaren te weinig gehoord hadden. We willen dan ook het Willemsfonds gelukwensen met dit manifest. We hopen dat dit een aanloop zal zijn tot een meer actieve deelname van Brusselaars met een liberale en humanistische visie aan het overleg over de toekomst van Vlaanderen en van de Vlaamse en Nederlandstalige Gemeenschap in Brussel.

Robrecht Vermeulen

ZELFDODING

Dat zelfdoding in Vlaanderen een belangrijk probleem stelt, is reeds langer gekend: Vlaanderen heeft een van de hoogste cijfers in Europa.
Minister Jo Vandeurzen wil daar iets aan doen en lanceert een forum om voorstellen te verzamelen die het aantal zelfdodingen kunnen verminderen (zie: www.gezondheidsconferentie-suicidepreventie.be).
Werkgroepen zullen onderzoeken welke voorstellen tegelijk nuttig en haalbaar zijn, en op 17 december a.s.

zal het resultaat voorgesteld worden (ig, DS 26.02.11).

Eric Ponette

AANTAL ABORTUSSEN STIJGT

Op 16 december 2010 verscheen op de website van Knack volgend kort bericht: "In 2009 hebben 18.870 vrouwen in België een abortus laten uitvoeren, dat zijn er 275 meer dan in 2008, waarvan 2 wegens incest en 68 wegens verkrachting. In 79 gevallen was de zwangere tussen de 12 en 14 jaar, 3 van hen waren 12 jaar."

Sinds 3 april 1990 is abortus in België niet langer strafbaar tot 12 weken na de bevruchting wanneer de zwangere zich in een 'noodsituatie' bevindt en haar vaste wil tot abortus kenbaar maakt tegenover een arts die deze ingreep ten vroegste 6 dagen na de eerste consultatie mag verrichten nadat alle inlichtingen over de risico's van de ingreep én over de alternatieven qua opvang werden gegeven. Voorbij de 12e week is abortus niet langer strafbaar wanneer een tweede arts bevestigt dat er een 'ernstig gevaar' is voor de gezondheid van de zwangere of dat het kind ongetwijfeld zal lijden aan een 'uiterst zware ongeneeslijke kwaal'. In de wet staat nergens een duidelijke definitie van de begrippen 'noodsituatie', 'ernstig gevaar' of 'uiterst zware ongeneeslijke kwaal'. De zwangere beslist soeverein. Voor alle duidelijkheid, de vader heeft in deze geen enkele juridische zeggenschap. In de praktijk van abortus tot 12 weken worden meestal volgende beweegredenen opgegeven bij de invulling van het begrip 'noodsituatie': geen kinderwens, te jong of voltooid gezin.

Opvallend is dat het aantal geregistreerde abortussen jaar na jaar blijft stijgen. In 1993 waren er 10.380, in 2003 15.595, in 2007 18.033, in 2009 18.870. Meer dan 1 zwangerschap op 7 eindigt in België met abortus.
Om dit cijfer beter te kunnen inschatten geef ik u enkele van de laatst beschikbare sterftecijfers van Vlaanderen in 2008: 18.813 overlijdens door hart- en vaatziekten, 16.267 door kanker, 1.027 door zelfmoord, 495 in het verkeer, 83 door medische of chirurgische complicaties en 51 door intentioneel geweld.
Conclusie: 18.870 abortussen is een onwaarschijnlijk aantal waar ik stil van word. Acties zoals "kom op tegen kanker", voor méér verkeersveiligheid, méér geestelijke gezondheidszorg, voor zout- en vetarm dieet, … natuurlijk, maar is er ook niet dringend nood aan systematische actie om ongewenste zwangerschap te vermijden? Of illustreert dit korte berichtje in Knack, net door zijn onopvallendheid, één van onze collectieve blinde vlekken?

Hendrik Verbrugge

ACTIVERING LANGDURIG ZIEKEN

VDAB gaat nu ook langdurig zieken activeren.

De ziekte-uitkeringen kosten in dit land evenveel als de uitkeringen voor werkzoekende werklozen, namelijk 4 miljard. Werklozen worden al lang geactiveerd in Vlaanderen en nu ook in Wallonië maar nog niet in Brussel. Ook de langdurig zieken zullen nu geactiveerd in Vlaanderen. Het RIZIV sloot hiertoe op 25 februari 2011 een akkoord met de VDAB.
Vorig jaar al sloten de Vlaamse ziekenfondsen een akkoord met de VDAB om gezamenlijk expertise te verwerven in het aan het werk zetten van langdurig zieken.

Dat 250.000 langdurig zieken na 1 jaar "invalide" worden genoemd suggereert al heel snel dat ze nooit meer opnieuw aan de slag kunnen. Deeltijds het werk hervatten en deeltijds uitkering behouden mag alleen als de geneesheeradviseur van het ziekenfonds hier toelating voor geeft. Vorig jaar vroeg en kreeg slechts 1,5 % van de langdurig zieken die toelating.
Het is een dus een goede zaak dat naast de langdurig werklozen ook de langdurig zieken zullen geactiveerd worden. De ziekteverzekering zal instaan voor een intense begeleiding (oriëntatie - herscholing- inschakeling).
Het middenveld (psychisch zieken - Fonds Julie Renson - patiëntenvereniging Uilenspiegel) vroeg al langer naar een activeringsbeleid. Voorlopig kunnen alleen Vlamingen van deze beleidsommekeer genieten. FOREM en ACTIRIS zijn er nog niet klaar voor maar ondertekenden wel een intentieverklaring.
Aan wie zullen deze besparingen ten goede komen ?

Bron: DS 04 en 26.02.11- DT 26.02.11

Dirk Van de Voorde

ROBRECHT VERMEULEN OVV-VOORZITTER

Op 17 januari ll. verkoos het Algemeen Bestuur van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) ons medebestuurslid van het VGV, Robrecht Vermeulen, als nieuwe OVV-voorzitter. In die functie volgde hij Bram Hermans op.
Robrecht Vermeulen is cardioloog.
Hij is reeds sinds 1974 lid van het Algemeen Bestuur van het OVV als afgevaardigde van het Vlaams Geneeskundigenverbond en het Doktersgild Van Helmont.
Van beide genoemde verenigingen was hij in het verleden voorzitter. Hij was eveneens voorzitter van de Provinciale Raad van de Orde der Geneesheren van Brabant en van de Brusselse afdeling van het Verbond der Vlaamse Academici (VVA).
In 2009 kreeg hij de sterk gewaardeerde Remi Piryns-prijs wegens zijn inzet voor de Nederlandse taal en cultuur, in het bijzonder in de medische wereld, in Brussel en in Vlaanderen.
Het VGV-bestuur feliciteert Robrecht met zijn verkiezing tot OVV-voorzitter en is ervan overtuigd dat hij door zijn rustige en tegelijk principiële en kordate aanpak het OVV in goede banen zal leiden.

Eric Ponette

BEVOLKINGSPROGNOSE IN VLAANDEREN

De studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) maakt om de vijf jaar een prognose van de bevolkingsgroei. Dit gebeurt op grond van geboortecijfers, gegevens over kindersterfte, emigratie, immigratie en levensduur in Vlaanderen. Veel onbekenden blijven uiteraard buiten beschouwing, zoals financiële crises, eventuele rampen in andere werelddelen met een bevolkingsexodus als gevolg.
De zopas gepubliceerde bevolkingsprojectie voorspelt tegen 2030 een toename van een half miljoen Vlamingen en 472.000 tachtig-plussers. Positief is wel dat door de aanwas van jonge kinderen, de trend van een steeds toenemende gemiddelde leeftijd gekeerd zal worden. Deze projecties gebeuren gedifferentieerd, bv. in agrarische dan wel geürbaniseerde gebieden met een aangroei van immigranten. Zo vernemen wij dat in Antwerpen tegen 2020 rekening zal moeten gehouden worden met de helft meer kinderen in het eerste studiejaar

van het basisonderwijs. Dit zijn indrukwekkende gegevens, die het Ministerie van Onderwijs ter harte moet nemen.

Piet Hein Jongbloet

NIET INGEVULDE BELASTINGSAANGIFTEN IN DE 3 GEWESTEN

Voor het aanslagjaar 2010 (inkomsten 2009) hebben 330.000 van de ruim 6,3 miljoen belastingplichtigen in België geen belastingsaangifte ingediend: dat is 5,2 %.
De cijfers komen van minister van Financiën Didier Reynders op vraag van senator Bart Tommelein.
Doch de cijfers variëren sterk per provincie. In Brussel is dat 11,1 %. In de Waalse provincies scoort Luik het hoogst met 7 %, gevolgd door Henegouwen (6,6 %), Namen (5,6 %), Luxemburg (5,3 %), en Waals-Brabant (4,3 %). In de Vlaamse provincies schommelen de percentages rond de 3 %.

Uit die cijfers kan afgeleid worden dat in Wallonië gemiddeld 92 % meer belastingplichtigen dan in Vlaanderen geen aangifte van de personenbelasting indienen, dat is dus bijna het dubbele van in Vlaanderen; in Brussel is dat percentage 3,7 maal zo hoog als in Vlaanderen. Deze cijfers zijn van dezelfde grootteorde als in het aanslagjaar 2008 (zie Periodiek april 2010, p. 21).
Bovendien is het niet duidelijk hoe dikwijls de fiscus hiertegen optreedt: volgens Reynders bestaan hierover geen statistieken.

Bron: Pieter Blomme, De Tijd 08.03.11

Eric Ponette

BIJ DE DOKTER UIT ROEMENIË

Sinds 2007 zouden elk jaar circa 500 buitenlandse artsen een aanvraag indienen om in ons land te komen werken. In 2009 kwamen 184 Roemeense artsen naar België. Als EU-artsen genieten de Roemenen van het vrije verkeer van personen en goederen. Als dusdanig vallen zij ook niet onder de Belgische "contingentering". Dr. M. Moens (Bvas) wijst op de onrechtvaardigheid dat EU-artsen zich vrij mogen komen vestigen in België terwijl er op het aantal Belgische artsen een limiet staat. "Moving People", een bedrijf dat gespecialiseerd is in het rekruteren van (para)medisch personeel in het buitenland beweert dat het in 2010 60 "praktijkvergunningen" heeft aangevraagd. De overgrote meerderheid hiervan betrof "assistenten" die tijdens hun opleiding één of twee jaar stage lopen in België. Sinds 2007 vroeg "Moving People" 110 "praktijkvergunningen" aan voor assistenten en 10 voor specialisten. Het is niet duidelijk welk gedeelte van deze "markt" door "Moving People" in België bestreken wordt. Dr. M. Moens vermoedt dat de Roemeense artsen vooral in Waalse en Brusselse ziekenhuizen terechtkomen maar niemand weet precies waar ze werken.

Dat de Nederlandstalige patiënten in Brusselse Ziekenhuizen moeilijk terecht kunnen in hun eigen taal is een welbekend en herhaaldelijk publiek aangeklaagd fenomeen, waaraan tot nu toe nooit door de Belgische overheid een correcte oplossing (bv. door toepassing van de taalwetten) werd gegeven. Maar dat nu ook een Franstalige moeder voor haar ernstig ziek kind geen arts kon vinden, die haar in haar moedertaal te woord kon staan, heeft onlangs grote ophef gemaakt in de media. Aanleiding was de onaangename ervaring van Mevr. Mary Houart in de spoedafdeling van het Universitaire Koningin Fabiola Ziekenhuis in Brussel. Voor buitenlandse artsen geldt, volgens een Europese richtlijn, dat zij minstens één landstaal moeten kennen, maar volgens minister Onkelinx mag dat niet worden gecontroleerd aan de hand van een taaltest! De Orde van Geneesheren heeft de toestand zelf al aangeklaagd bij de minister. Die zegt dat haar administratie over een oplossing "nadenkt" …! Volgens L. Ide (N-VA) interpreteert Onkelinx evenwel de richtlijn verkeerd. In Nederland bestaat er trouwens zoiets als een taaltest. B. Weyts, Kamerlid voor N-VA, diende al een wetsvoorstel in dat artsen en verpleegkundigen in Brussel wettelijk zou verplichten om tweetalig te zijn. Onder meer Y. Mayeur (PS) noemt dat evenwel niets minder dan een provocatie! Voor Zorgnet Vlaanderen is een gebrekkige taalkennis van artsen, die kan leiden tot misverstanden en slechte geneeskunde met mogelijk desastreuze gevolgen, onaanvaardbaar. Zorgnet Vlaanderen vindt het voorstel om een taaltest te voorzien voor buitenlandse artsen nobel maar irrealistisch omdat onze federale overheid er zelfs niet in slaagt om de Belgische artsen in onze tweetalige hoofdstad te verplichten de beide landstalen te beheersen. Voor de koepelorganisatie is het dus aan de ziekenhuizen zelf om hun verantwoordelijkheid te nemen en slechts die artsen aan te werven, die de taal voldoende machtig zijn om een goede communicatie met de patiënt te verzekeren.

Bron: DS 09.02.11, De Huisarts 03.03.11, Artsenkrant 18.02.11, Zorgnet Vlaanderen 14.02.11

Albert Baert

STUDIEDAG LDD OVER GEZONDHEIDSZORG

Op zaterdag 19 maart hebben Dr. Lieve Van Ermen (organisator) en Prof. Eric Ponette , beiden lid van Raad van Bestuur VGV,voor een groep van geïnteresseerde artsen en hoogleraren van beide kanten van de taalgrens , in het Vlaams Parlement hun mening toegelicht over de 'efficiëntie' van onze gezondheidszorg. Voor hen is de enige zinvolle optie het politiek communautariseren van al deze bevoegdheden!

Voor Dr. Lieve Van Ermen (gewezen Senator LDD) komt het er gewoon op aan de onevenwichten tussen de gemeenschappen weg te werken. Ze gaf tal van voorbeelden van zinloze uitgaven en van het 'verspilfederalisme', zoals het verhaal van de geldverslindende hadrontherapie die hardnekkig wordt gesteund door Minister Onkelinx (PS), maar wordt afgekraakt door het Kenniscentrum. Maar de firma, die ze ontwikkelt, het Waalse IBA, ligt in haar achtertuin! The New Bordet in Brussel, dat 115 miljoen € opstreek, roept al even onbehaaglijke gevoelens op bij de Vlamingen, net zoals The New Chirec, gevestigd in Oudergem. Met de haar tekenende verbetenheid bekampte Dr. Van Ermen de ziekenfondsen en de bonussen die ze ontvangen, waar ze het deficit van de ziekteverzekering in 2007 (177 miljoen €) grotendeels aan toeschrijft.

4 argumenten
Prof. Eric Ponette stoffeerde zijn voordracht met de hem bekende accuraatheid en met uitvoerig cijfermateriaal. Hij haalde vier argumenten aan om een integrale Vlaamse gezondheidszorg op te zetten. Vooreerst liggen er al eigen klemtonen in de aanpak per Gemeenschap, en kan de gezondheidszorg alleen efficiënter worden als alle bevoegdheden bij die gemeenschappen worden gelegd. Het is

volgens Ponette ook alleen op die manier mogelijk om de overheden te responsabiliseren, voor een spaarzaam en rationeel beleid. Tot slot zijn alle juridische en politieke instrumenten voorhanden om tot een snelle communautarisering van de gezondheidzorg te komen.

Debat

In het slotdebat verzachtten Dr. Jacques de Toeuf (Bvas) en Prof. Alain De Wever (gezondheidswetenschappen ULB en Solvay) de tegenstellingen. Volgens hen zijn het vooral communicatieproblemen die de twee taalgemeenschappen splijten. De sociale randvoorwaarden zien er ook anders uit per taalgemeenschap. Huisarts Chris Geens en Peter Degadt (Zorgnet) zagen toch vooral de verschillen. Maar allen waren het eens dat de huidige situatie onhoudbaar is. Iedereen vond daarom dat de bevoegdheden van preventie en curatieve geneeskunde in één homogeen pakket moeten zitten. Dr. Van Ermen kreeg ook bijval voor haar idee om een pan-Europees postuniversitair examen te verplichten voor de artsen die over de grenzen heen willen werken of specialiseren, een systeem dat in de Verenigde Staten geldt. Ondanks Bologna mag het onderwijs dan misschien wel overal hetzelfde zijn, maar het diploma wordt niet op dezelfde manier verkregen. Over de numerus clausus werd er dan weer geen overeenstemming bereikt. Maar de toenemende bureaucratie in de zorg werd dan wel weer unaniem aangeklaagd.

Piet Deslé
verslaggever

… ik ben voor een verregaande staatshervorming. Het kan niet anders. Je vindt in het unitaire België geen 'contrat social' meer, zoals Rousseau het noemde. Daarvoor zijn de culturen te verschillend.

Louis TOBBACK – DE TIJD – 17/02/11

De Franstaligen moeten ophouden met te poneren dat delen uit de sociale zekerheid regionaliseren, niet solidair is. Je moet de inkomsten voor de sociale zekerheid samenhouden, maar het beheer van de uitgaven kan perfect verschuiven. Daarmee heb je niks asolidairs gedaan.

Johan VANDE LANOTTE – DE STANDAARD – 19/02/11

Een scenario had kunnen zijn dat we BHV splitsten en dan begonnen te regeren, om tijdens de regeerperiode die grote staatshervorming te realiseren. Maar dat ligt bijzonder, bijzonder moeilijk, omdat de Franstaligen op dat vlak de afgelopen drie jaar ons vertrouwen enorm geschonden hebben.

Gwendolyn RUTTEN, Open VLD, DE STANDAARD – 26/02/11

Ik ben ervan overtuigd dat een staatshervorming maar mogelijk is in het kader van een regeringsformatie. Als we zouden starten met een regering zonder staatshervorming, komt er niets van in huis. We hebben ons daartoe laten overhalen in 2007, maar ondertussen zijn we wijzer geworden.

Kris PEETERS – DE TIJD – 26/02/11

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

FATSOENLIJK WERK IS DE BASIS VOOR GEZONDHEID

Curriculum van Zuster Jeanne Devos

Jeanne Devos werd geboren te Kortenaken in 1935.
Zij trad in het klooster bij de Zusters Missionarissen van het Onbevlekt Hart van Maria. Zij studeerde logopedie en bekwaamde zich in het doven- en blindenonderwijs.
In 1963 vertrok zij naar India oorspronkelijk voor missioneringswerk, doch geleidelijk zette zij zich meer en meer in voor de armsten en de weerlozen.
Zij gaat nu een stap verder en tracht aan sociale wantoestanden in India structureel te verhelpen. Met die intentie richtte zij de organisatie "National Domestic Workers Movement" (NDWM) op, die zich richt tot misbruikt huispersoneel en straatkinderen.
Zij schreef in 2006 het boek "In naam van alle kinderen". In 2000 werd zij eredoctor van de KU Leuven; in 2009 kreeg ze het Grootkruis in de Kroonorde en in 2010 werd ze ereburger van Leuven.

Probleemstelling

Meer dan 1 miljard mensen in de wereld leven met minder dan 1 dollar per dag. 2,5 miljard mensen vechten om te overleven met minder dan 2 dollars per dag. Elk jaar sterven 11 miljoen kinderen, de meesten beneden de 5 jaar, en meer dan 6 miljoen door goed vermijdbare oorzaken zoal malaria, diarree en pneumonie.
Armoede en gezondheid zijn onderling verbonden: dat werd nogmaals beklemtoond tijdens de "Internationale Dag voor Uitroeiing van de Armoede" op 17 oktober 2010 met het thema "Van armoede tot fatsoenlijk werk: de te overbruggen kloof".
In 2000 ondertekenden de deelnemende landen van de VN de acht Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen ("Millennium Development Goals of MDG"): uitroeiing van extreme armoede en honger, universele basisopleiding, gelijkheid van de geslachten en vrouwenemancipatie, vermindering van de kindersterfte, verbetering van de gezondheid van de moeder, bestrijding van HIV/AIDS, malaria en andere ziekten, zorg voor het milieu en wereldwijde samenwerking voor ontwikkeling.

Waar staan we vandaag?

Ondanks die mooie verbintenissen om de armoede uit te roeien, zijn de resultaten wereldwijd zeer ongelijk.
Volgens het laatste Indisch verslag over de "MDG's" zitten we niet op het goede spoor voor kindersterfte, gezondheid van de moeder, ondervoeding, voor malaria, tuberculose en HIV/AIDS en evenmin voor hygiëne. India maakte wel goede vorderingen in basisopleiding, verbetering van de armoede-indicatoren en voor verhoogde toegankelijkheid tot drinkbaar water.
Het stemt hoopvol dat gezondheidsondernemingen en armenorganisaties beginnen samen te werken, want armoede is geen accident doch een structureel probleem.
In de strijd voor fatsoenlijk werk zijn een aantal preliminaire uitgangspunten belangrijk:
1. De doelgroep moet deelnemen aan de besluitvorming.
2.We moeten vertrekken van een aanpak op basis van rechten.
3. De lokale gemeenschap, de parlementen en de besluitvormende groepen moeten er bij betrokken worden.
4. We moeten er rekening mee houden dat vrouwen in armoede de meest kwetsbare groep zijn.
5. We moeten het stilzwijgen over de uitbuiting zowel nationaal als internationaal doorbreken en de solidariteit met de armen nationaal en internationaal ondersteunen.

"National Domestic Workers Movement" (NDWM)

Hieronder wil ik mijn ervaring inzake de "NDWM" met U delen.
Tewerkstelling als huispersoneel ("domestic workers") is een van de oudste en belangrijkste activiteiten van miljoenen vrouwen in India. Die vorm van tewerkstelling heeft zijn wortels in de historische slavernij, in het kolonialisme, in het kastenstelsel, in feodale verhoudingen en andere vormen van dienstbaarheid. Niet alleen vrouwen doch ook kinderen zijn bij dit soort tewerkstelling betrokken.
Ook in het huidige India is er nog steeds grote vraag naar huispersoneel: kinderkribben en ouderentehuizen bestaan hier namelijk niet.
De problemen met dit soort tewerkstelling zijn overwerk, afwezigheid van bescherming, onderbetaling, uitbuiting en allerlei andere vormen van misbruik en zelfs mishandeling, ook op emotioneel en seksueel vlak. Dit alles straalt negatief af op de gezondheid van deze mensen. Er bestaan zelfs nog markten waarop kinderen verkocht worden om tewerkgesteld te worden als huispersoneel.
Enkele cijfers. 70 % van de vrouwen in de "slums" werken als huispersoneel. Volgens de Wereldbank telt India 92 miljoen "domestic workers", waarvan 90 % vrouwen. 45 miljoen kinderen onder de 14 jaar werken in private huizen en hotels.

Onze beweging startte in 1985 op een bescheiden wijze door deze mensen in kleine groepen van 6 vrouwen samen te brengen om hun problemen te bespreken.

Wij identificeerden snel een drietal problemen bij onze strijd tegen deze vorm van slavernij: de lage zelfwaardering van de betrokkenen, afwezigheid van rechten, van wettelijke bescherming en van mediasteun, en tenslotte afwezigheid van woordvoerders. Op die problemen speelden we met onze strategie in.
In de loop van de jaren nam het aantal groepen toe en vandaag hebben we er duizenden in 24 van de 28 staten van India, en dit in 28 verschillende talen.
We voerden nationale campagnes onder drie thema's: "Geen kindertewerkstelling onder de 14 jaar", "Geen verhandeling van vrouwen of kinderen voor dwangarbeid" en "Hoe beïnvloeden we de publieke opinie?".
We voerden twee speciale themadagen in:
° de 9de januari als de "International Domestic Workers Day"
° de 17de februari als de "Day of Hope for Children".

Resultaten

° Tewerkgestelden als huispersoneel, zowel kinderen als volwassenen, hebben nu in gans India een gelaat.
° Hun waardigheid en interne solidariteit namen toe.
° Kinderarbeid in die sector is sinds 2006 verboden en tot de helft herleid.
° Kindarbeiders vinden nu de weg naar basisopleiding via brugscholen, waarin de interesse voor lezen, schrijven en rekenen gewekt wordt wanneer ze van het werk terugkeren.
° Kinderen die bevrijd worden uit situaties van misbruik of mishandeling, en daardoor een psychisch trauma hebben opgelopen, worden opgevangen in transithuizen waar hun de aangepaste psychiatrische hulp wordt geboden, zodat zij opnieuw geïntegreerd kunnen worden in hun gezin en in de samenleving.
° Organisaties die doorwegen in de besluitvorming evenals het Ministerie van Arbeid beginnen onze beweging te steunen.
° Meerdere organisaties, waaronder het Indisch Ministerie van Arbeid, vragen ons advies.

Na vele jaren harde strijd voor de erkenning van tewerkgestelden als huispersoneel, beginnen we het licht aan het einde van de tunnel te zien. Voor het eerst beseffen velen het belang van het opkomen voor hun rechten en hun waardigheid.
Onze beweging bracht verandering.

Jeanne Devos

E-post: jeanne@bom8.vsnl.net.in

BEDANKINGSBRIEF UIT SRI LANKA

Einde 2010 ontvingen we van VOLK IN NOOD vzw onderstaande foto met volgend bericht:

De meisjes van het studiefonds Vlaanderen-Sri Lanka danken alle Vlaamse donatoren. Jullie bijdrage maakt het ons mogelijk te werken aan een betere toekomst, voor ons Volk, onze familie en onszelf.
We zullen jullie vertrouwen niet beschamen en we zullen jullie hulp nooit vergeten!
Oprecht dank voor deze kans.

Rajika, Kurunda, Thotahena, Nadugala en Matara

Sri Lanka, september 2010

Volk in Nood vzw
Postbus 55
3080 Tervuren
Vlaamse hulporganisatie
Bank: 645-5213901-89

Meer autonomie voor het Brussels Gewest is daarom enkel aanvaardbaar als de Vlaamse regering mee kan beslissen over de grote beleidslijnen in Brussel. Dat geldt niet enkel voor de gemeenschapsbevoegdheden, maar ook, en vooral, voor gewestbevoegdheden zoals mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieu en tewerkstelling.

Bart MADDENS, hoogleraar politicologie K.U.Leuven, DE TIJD – 04/03/11

VGV-MEDEDELINGEN

VERSLAG VAN STATUTAIRE ALGEMENE VERGADERING 2011 TE GENT BIJLOKE OP 26/02/2011

1. Verslag statutaire algemene ledenvergadering van 27 november 2010 te Brugge
Er zijn geen opmerkingen en het verslag wordt goedgekeurd. Dit verslag werd gepubliceerd in het januarinummer 2011 van Periodiek.

2. Jaarverslag 2011
Op verzoek van de penningmeester wordt 3 maanden na de vorige algemene vergadering reeds een nieuwe vergadering gehouden. Bedoeling is een meer correcte blik te hebben op de financiële toestand van de vereniging.
Volgende onderwerpen kwamen opnieuw aan bod:

2.A Ledenwerving
Er waren 22 nieuwe leden in 2010. Ook de vernieuwing lidmaatschap 2011 verloopt vlot.
In april ll. publiceerde De Huisarts een enquête bij huisartsen, georganiseerd samen met Knack, over een aantal communautaire problemen (Filip Ceulemans, 01.04.10). Op de vraag naar de wenselijkheid van defederalisering van de gezondheidszorg antwoordde 73,1 % van de Vlaamse huisartsen voorstander te zijn van een volledige overheveling, en nog eens 15,9 % pleitte voor een gedeeltelijke overheveling. We beschikken dus over een ruime werfreserve.

De Raad van Bestuur krijgt opdracht om ledenwerving prioritair te benaderen. Belangrijk is een goede analyse van onze werking. Wat is ons product? Wat is onze visie, wat is onze missie ? De bedoeling is dit meer actief uit te dragen in de media zodat artsen zich opnieuw vereenzelvigen met de vereniging.
Om te overleven moet de vereniging immers nieuwe leden kunnen aanspreken. Er is opnieuw een warme oproep naar elk lid om nieuwe leden aan te brengen.

2.B VGV Cultuur
26/11/2011: bezoek STAM Gent

2.C Andreas Vesalius
Vesalius wordt herdacht op 31 december 2014. VGV wil een prominente rol spelen. Bedoeling van Prof. Bob van Hee is een nieuwe VZW op te richten.
Hierbij wordt ook gekeken naar samenwerking met Nederland . Alle activiteiten in het kader van de Vesalius herdenking worden op elkaar afgestemd. Men wil ook subsidie vragen aan de Vlaamse Gemeenschap. Prof. Chris Geens is voorzitter van het Leuvense organisatiecomité. Wat wil de stad doen, wat wil de universiteit doen? Wat wil museum M doen? Er zijn allerlei plannen. Men zal ook luisteren wat de UCL wil doen en Brussel stad. Ook internationaal (Parijs en Padua). Volgende vergadering gaat door in Paon Royal naast de dierentuin in centraal station Antwerpen.

3. Financieel verslag 2010, begroting 2011 (door penningmeester **Geert Debruyne**)
Het *financieel jaarverslag 2010* werd voorgesteld, goedgekeurd en het bestuur ontlast. De vergadering keurde het voorstel van ongewijzigde ledenbijdrage voor 2011 unaniem goed.
Voor het eerst worden sedert dit jaar alle ledenbijdragen pas vanaf januari geïnd. Dit betekent dat 2010 werd afgesloten met een minder inkomst van ca 5.500 euro, wat neerkomt op 46.400 euro.
De uitgaven in 2010 bedroegen 53.250 euro en dat is 800 euro meer dan het jaar voordien. De eindbalans is daardoor negatief. Een verlies van zo'n 6.900 euro, maar met de correctie van de niet geïnde bedragen van de lidgelden 2011 in 2010 komt dat reëel op slechts 1.400 euro neer.
De *begroting voor 2011* oogt evenmin gunstig door de te verwachten minder inkomsten uit sponsoring. Er wordt dit jaar immers geen symposium georganiseerd. En ook de reclamewerving voor Periodiek gaat moeilijk. Daarom doet het bestuur een dubbele warme oproep tot alle VGV-leden: Overtuig collegae lid te worden van ons Verbond en dat natuurlijk niet alleen om de lidgeldbijdrage. Breng graag bedrijven aan die bereid zijn een advertentie te plaatsen in het tijdschrift. Voor 2011 riskeert het VGV immers een aderlating van om en bij de 4.000 euro. Alle ideeën en suggesties over het beter werven van nieuwe leden, en aanboren van andere inkomsten zijn dus meer dan welkom. Het bestuur buigt zich ondertussen over eventuele extra besparingen, maar makkelijk wordt die oefening niet, daar het VGV al jaren er qua bestedingen echt wel de zuinigste kantjes afloopt. Maar hoop, doet leven.

4. Vaststelling lidgeld voor 2011
Het lidgeld blijft voorlopig ongewijzigd.

Bart Garmyn, secretaris

BRIEF AAN WOUTER BEKE EN BART DE WEVER dd. 07/03/2011

Aan de Heer Wouter Beke, voorzitter CD&V
Aan de Heer Bart De Wever, voorzitter N-VA

Antwerpen, 7 maart 2011

Geachte voorzitter,

In verband met de nieuwe onderhandelingspoging houdt het Vlaams Geneeskundigenverbond eraan zijn argumenten voor de communautarisering van de gezondheidszorg nog eens onder uw aandacht te brengen.

Het VGV pleit sinds 1995 voor een integraal Vlaams gezondheidsbeleid met inbegrip van de ziektekosten- en invaliditeitsverzekering en vraagt daarvoor de overheveling van het normerings-, uitvoerings- en financieringsbeleid van de federale overheid naar de deelstaten.

Het VGV vraagt niet de regionalisering (toewijzing aan de gewesten) doch de communautarisering (toewijzing aan de gemeenschappen) van dat gezondheidsbeleid, waarbij de inwoners van Brussel de keuze krijgen tussen het stelsel van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.

Om deze eis te onderbouwen zijn er vier argumenten:

1. Het recht van de Vlaamse en Franse Gemeenschap om eigen klemtonen te leggen in de gezondheidszorg.
2. Communautarisering zal leiden tot een efficiënter gezondheidsbeleid.
3. Responsabilisering van de beide gemeenschappen garandeert een zo spaarzaam en rationeel mogelijk beleid.
4. Er zijn ook juridische en politieke argumenten

We zijn steeds bereid om elk van deze argumenten uitvoerig toe te lichten en stellen onze expertise graag ter beschikking.

Tenslotte wenst het VGV u veel succes toe in de volgende onderhandelingsronde en zal het met argusogen toekijken naar het verloop ervan.

Met voorname hoogachting,
Namens de Raad van Bestuur,

Jan Dockx
Voorzitter VGV

Ik verwijs daarom naar de uitlatingen van minster-president Kris Peeters of van voorzitter Wouter Beke zelf. Volgens hen kan er geen sprake zijn om zonder de N-VA in een regering te stappen. Zonder een staatshervorming komt er geen nieuwe regering. We gaan die fout niet opnieuw maken.

Yves LETERME – DE STANDAARD – 05.03.11

Ik begrijp de verontwaardiging bij mijn Vlaamse vrienden, die door de Franstalige media systematisch worden afgeschilderd als halve racisten. De houding van sommige Franstaligen is onbetamelijk: ze eisen enerzijds solidariteit van het noordelijk landsdeel als het om de financiën gaat maar spugen tegelijk op diezelfde Vlaamse landgenoten.

Claude DEMELENNE, Franstalige journalist-essayist, DE STANDAARD – 08/03/11

Door voortdurende blootstelling aan het internet, met zijn nooit aflatende stroom van nieuwtjes, beelden en links, verleren we de vaardigheid om ons te concentreren en om diep na te denken.

Nicolas CARR, Amerikaans auteur, DE STANDAARD – 09/03/11

… wat Brussel-Halle-Vilvoorde betreft, is het duidelijk dat de Franstaligen niets te zoeken hebben in Vlaams-Brabant. Dat heeft niets met politiek te maken, dat is louter grondwettelijk recht. En eerlijk gezegd, in de faciliteitengemeenten halsstarrig Franstalige bibliotheken willen neerpoten om een Franstalige minderheid te dienen, dat is ridicuul.

Marc UYTTENDAELE, professor grondwettelijk recht ULB –DE TIJD – 12/03/11

De manier waarop er geaarzeld wordt om de vergrijzing voor te bereiden, is hemeltergend.

Jean-Luc DEHAENE- DE STANDAARD – 12/03/11

OVV-MEDEDELINGEN

PERSMEDEDELING 28.02.11
OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN: STAAT CONFEDERAAL (HER)VORMEN

Zoveel onderhandelen, maar nog steeds geen regering. De voorbije staatshervormingen leidden tot zware versnippering van bevoegdheden en tot talrijke blokkeringsmechanismen. Die maken elk efficiënt beleid onmogelijk en bestendigen het conservatieve status quo. Nochtans ligt de uitweg voor de hand.

De grote meerderheid van de Vlaamse kiezers gaf een duidelijk mandaat voor overheveling van talrijke bevoegdheden naar de deelstaten, met responsabilisering en fiscale autonomie erbij. De Franstalige partijen wijzen dat echter over heel de lijn hard af. Op tafel raakten slechts zwakke compromissen die de versnippering nog opdrijven, die nauwelijks toelaten uitgaven fors te verlagen en die toekomstige conflicten nog zullen verergeren.

Het volk wordt ongeduldig. Het eist antwoorden op die meervoudige crisis, de penibele openbare financiën, de stijgende staatsschuld en het gebrek aan reserves tegen de vergrijzing. De rekening voor dit wanbeleid loopt op. Een overhaast gevormde regering met 'Belgische compromissen' biedt echter geen enkele oplossing. De noden van Vlaanderen en Franstalig België verschillen immers te sterk op de arbeidsmarkt, in de gezondheidszorg en de SZ, voor asiel en migratie. Een efficiënt en democratisch beleid kan enkel als vele volledige bevoegdheden inclusief financiering worden overgedragen aan de gemeenschappen, en voor de strikt territoriale zaken aan de gewesten.

Dat betekent niet het einde van de solidariteit. Ook in een confederatie kunnen grote transfers bestaan. De huidige transfers verbergen echter grote niet-omkeerbare privileges voor de Franstaligen en zijn een rem op de ontwikkeling van Vlaanderen én Wallonië. Vlaanderen wil ook morgen solidair blijven, maar dat moet vrijwillig, doorzichtig en degressief zijn, met een resultaatsverbintenis en loyaliteit.

Indien België met Brussel als hoofdstad wil overleven, dan vereist dat gelijkheid tussen Vlamingen en Franstaligen. Vlamingen respecteren de wetten op bescherming van de Franstalige numerieke minderheid in België. De Franstaligen negeren die wetten echter op grote schaal in Brussel. Dat kan niet meer. Brussel moet zich communautair neutraal opstellen, de grenzen aanvaarden en meer over de grenzen heen samenwerken. Dit vereist onmiddellijke splitsing van BHV, overdracht van de voogdij over faciliteiten aan de deelstaten en beperking van de faciliteiten tot hun oorspronkelijk doel, integratie van anderstaligen. Faciliteiten moeten dus uitdoven.

Een confederaal model is noodzakelijk. Daarbij bepalen Vlamingen en Franstaligen elk afzonderlijk wat ze nog samen willen doen. Al wat geen dubbele instemming krijgt, moet aan de deelstaten worden overgedragen. Ook niet langer onwaarschijnlijk is het scenario van een autonome Vlaamse natie. Maar ongeacht wat het wordt, moet de band tussen Vlaanderen en Brusselse Vlamingen behouden blijven en moeten de rechten van de Vlamingen in Brussel worden gevrijwaard. Brussel hoort een beter, tweetalig statuut sui generis te krijgen met maximale autonomie voor alle lokale materies. Voor de persoonsgebonden materies moeten de gemeenschappen bevoegd blijven.

Namens het Dagelijks Bestuur van het OVV

Robrecht Vermeulen
OVV-voorzitter

Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen – Passendalestraat 1A – 2600 Berchem
Telefoon: 03 320 06 31 ■ Fax: 03 366 60 45 ■ E-post: secretariaat@ovv.be
Bezoek onze webstek: www.ovv.be

De Vlamingen storten al meer dan twintig jaar zo'n vijf tot zes miljard aan de Walen. Maar omgekeerd zijn de Walen niet solidair. Zeker dertig Nederlandstalige gemeenten zijn de voorbije honderd jaar Franstalig geworden. Dat is geen demografische evolutie, dat is een invasie: een voortzetting van de expansieoorlog met andere middelen.

Etienne VERMEERSCH, em. hoogleraar moraalfilosofie UGent, DE STANDAARD – 12.03.11

Als morgen 100 procent van de Vlaamse volksvertegenwoordigers zich uitspreekt voor een staatshervorming waarvoor vandaag al 50 en voor sommige aspecten bijna 90 procent zich uitspreekt, hoeft die er nóg niet te komen als de Franstalige partijen dit niet willen, en kan de oude regering nog altijd voortdoen. … Door de blokkeringsmechanismen op federaal niveau is het Vlaamse wapen om geen regering te vormen zolang de Franstalige partijen niet tot een bepaalde grens over de brug willen komen inzake de staatshervorming, bot.

Guy TEGENBOS – DE STANDAARD – 22/03/11

VGV-CULTUUR

TENTOONSTELLINGEN

BINNENLAND

Kanttekeningen (tot 03.04.11)
Maagdenhuismuseum, Lange Gasthuisstraat 33, Antwerpen
Tentoonstelling over de Antwerpse kant door de eeuwen heen.
www.ocmw.antwerpen.be

De Etrusken in Europa (tot 24.04.11)
KMKG Jubelparkmuseum, Jubelpark 10, Brussel
Ontdekkingstocht doorheen de buitengewone wereld van de Etrusken.
www.kmkg-mrah.be

Tussen hemel en hel. Sterven in de Middeleeuwen (tot 24.04.11)
KMKG Jubelparkmuseum, Jubelpark 10, Brussel
Duizend jaar sterven, begraven, rouwen en herdenken.
www.kmkg-mrah.be

Venetian and Flemish Masters (tot 08.05.11)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Tentoonstelling over de schilders Bellini, Tiziano, Canaletto, Van Eyck, Bouts, Jordaens.
Zie ook "VGV bezoekt".
www.bozar.be

Luc Tuymans, retrospectieve (tot 08.05.11)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Overzichtstentoonstelling.
Zie ook "VGV bezoekt".
www.bozar.be

Amerika, dit is onze geschiedenis (tot 09.05.11)
Tour en Taxis, Havenlaan 86, Brussel.
Tentoonstelling over 300 jaar relaties tussen Europa en de Verenigde Staten in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.
www.tourtaxis.be

Andy Warhol en Co (tot 25.09.11)
Abbaye de Stavelot, Place Saint Remacle, Stavelot
Zeefdrukken en litho's van Andy Warhol en tijdgenoten.
www.abbayedestavelot.be

Gekleurd verleden (tot 24.04.11)
Kunsthal Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9, Gent
Familie in oorlog, witten en zwarten, verzet en repressie.
www.gent.be/spa

Het gewichtige lichaam. Over dik, dun, perfect of gestoord (tot 08.05.11)
Museum Dr. Guislain, Jozef Guislainstraat 43, Gent
De fascinerende omgang van de mens met zijn uiterlijke verschijning.
www.museumdrguislain.be

Pedro Cabrita Reis (tot 05.05.11)
M-Museum Leuven, Leopold Vanderkelenstraat 28, Leuven.
Toonaangevende Portugese kunstenaar met sculpturen, foto's, schilderijen etc.
www.mleuven.be

Belichte stad (tot 01.05.11)
Stam, stadsmuseum, Godshuizenlaan, Gent
Tentoonstelling over de beleving van licht in de stad.
www.stamgent.be

Joan Miro. Het palet van de dichter (tot 19.06.11)
ING Cultuurcentrum, Koningsplein 6 Brussel
Toptentoonstelling van de Catalaanse schilder en beeldhouwer met 120 schilderijen, prenten, tekeningen en beeldhouwerken.
www.ing.be/art

Lieve Blancquaert, fotograaf (tot 06.05.11)
Bank van de Arbeid, Volderstraat 1, Gent
Lieve Blancquaert blikt terug op een loopbaan van 25 jaar.
www.lieve-blancquaert.be

Hungry Eyes (tot 05.06.11)
Fotomuseum, Waalsekaai 47, Antwerpen
De fotografen Le Duc, Belin en Tsykalov kijken op eigenzinnige wijze naar voedsel.
www.fotomuseum.be

Ontrafel: Tricot in de Mode (tot 14.08.11)
Modemuseum, Nationalestraat 28 Antwerpen
Kennismaking met topstukken in tricot
www.momu.be

Musea in de 21ste eeuw. Ideeën, projecten, gebouwen (tot 30.04.11)
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, Leopold de Waelplaats, Antwerpen
Markante bouwprojecten in de lege museumzalen.
www.kmska.be

Lawrence Weiner – Liam Gillick (tot 22.05.11)
Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, Antwerpen
Twee invloedrijke kunstenaars uit New York
www.muhka.be

David Claerbout. De tijd die rest (tot 15.05.11)
Wiels, Van Volsemlaan 354, Vorst
Overzichtstentoonstelling met video-installaties
www.wiels.org

BUITENLAND

Den Haag
Leven in de brouwerij, Jan Steen (tot 13.06.11), Mauritshuis.
www.mauritshuis.nl

Pablo Picasso. Ik zoek niet, ik vind (tot 29.05.11) Gemeentemuseum
www.gemeentemuseum.nl

Wenen
Egon Schiele. Zelfportretten en portretten (tot 13.06.11), Belvedere
www.belvedere.at

Berlijn
De Stijl (tot 03.10.11), Neue Nationalgalerie
www.smb.museum

Parijs
Claude Monet (tot 17.07.11), Musée d'art Moderne de la ville de Paris
www.mam.paris.fr

Manet, inventeur du Moderne (tot 03.06.11), Musée d'Orsay
www.musee-orsay.fr

Franz Messerschmidt en Tony Cragg (tot 25.04.11), Louvre
www.louvre.fr

Londen
Afghanistan, Crossroads of the Ancient World (tot 03.07.11), British Museum
information@britishmuseum.org

Miro (tot 11.09.11), Tate Modern
www.tate.org.uk

Amsterdam
Picasso in Parijs, 1900-1907 (tot 29.05.11), Van Gogh Museum
www.vangoghmuseum.nlFrankrijk

Rotterdam
Schatten uit Moskou. Hollandse tekeningen uit het Pushkin Museum (tot 12.06.11)
Museum Boijmans Van Beuningen
www.boijmans.nl

Madrid
Chardin (1699-1779), Museo Nacional del Prado (tot 29.05.11)
www.museodelprado.es

Jan Dockx

In de studie stelt het Planbureau dat de federale overheid in de toekomst de lasten van de staatsschuld en de kosten van de vergrijzing alleen zal kunnen dragen als ze ofwel een derde van haar uitgaven schrapt, ofwel voor hetzelfde bedrag nieuwe inkomsten vindt. … Dat premier Yves Leterme de publicatie van dit rapport probeerde te verhinderen, is begrijpelijk. Hij verkondigt immers overal de boodschap dat de financiële toestand van dit land gezond is. Dat is echter maar schone schijn, die door dit rapport van het Planbureau wordt doorgeprikt.

Stefaan MICHIELSEN – DE TIJD – 25/03/11

Het jarenlange 'non', het 'on est demandeur de rien', het weglachen van CD&V en haar leider, het tegenhouden van iedere verandering, dat allemaal samen heeft bij honderdduizenden in Vlaanderen een gevoel van opgekropte frustratie doen ontstaan, dat er sinds 13 juni 2010 uitgutst. Dat kan alleen gekeerd worden als de Franstaligen eens zonder omwegen een toegeving doen.

Luc VAN DER KELEN – HET LAATSTE NIEUWS – 30/03/11

Voor een staatshervorming zijn verschillende scenario's mogelijk. Er is een 'horizontale benadering', die de focus legt op zorgtrajecten over de verschillende zorgvormen (acute zorg, ouderenzorg, thuiszorg …) heen. Deze benadering laat een optimale afstemming van zorg op maat van de patiënt toe.

Peter DEGADT – NIEUWSBRIEF ZORGNET VLAANDEREN – 06/04/11

Indien de Franstaligen hun droom van een taalhomogeen Franstalig Brussel kunnen verwezenlijken, dan spat België binnen de kortste keren uit elkaar. De oprichting van de Wallo-Brux past dan ook volledig binnen de strategie van het plan B.

Hendrik VUYE, hoogleraar staatsrecht Universiteit Namen, DE STANDAARD – 06/04/11

VGV BEZOEKT: De tentoonstellingen "*Luc Tuymans, retrospectieve"* en *"Venetiaanse en Vlaamse Meesters"* in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel

Op zaterdag 7 mei bezoekt VGV de tentoonstellingen "*Luc Tuymans, retrospectieve"* en *"Venetiaanse en Vlaamse Meesters"* in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Voor beide tentoonstellingen zijn gidsen voorzien.

1. Luc Tuymans, retrospectieve.

Voor het eerst vindt in eigen land een grote overzichtstentoonstelling plaats rond deze internationaal bekende kunstenaar. Na vier Amerikaanse steden is Brussel de eerste en enige Europese stad waar de tentoonstelling te zien is. Het gaat hier om een coproductie van het San Francisco Museum of Modern Art en het Wexner Center for the Arts.
In hun selectie legden de curatoren Grynsztejn en Molesworth de nadruk op reeksen die Tuymans opvatte en uitwerkte als een samenhangend geheel. Ze werden speciaal voor de tentoonstelling weer samengesteld uit voornamelijk privécollecties van over de hele wereld.

Het geheel omvat 75 werken en biedt een chronologisch overzicht van dertig jaar scheppende arbeid. Met onderwerpen als de Tweede Wereldoorlog, het (post)-kolonialisme en 9/11 komen thema's aan bod als macht en geweld, geschiedenis en nationalisme, waarneming en controle. Tuymans problematiseert de onmiddelijkheid van het alomtegenwoordige, consumeerbare beeld. Daarbij is een hoofdrol weggelegd voor zijn gedempt kleurenpalet en zijn unieke, bedrieglijk onbewogen maar betekeniszwangere stijl.

Voor het eerst zijn ook zijn filmpjes te zien, die hij in het begin van zijn carrière opnam, naast foto's en beelden uit de populaire cultuur, en tot op vandaag zijn werkwijze bevruchten.

Toegegeven: Tuymans heeft recentelijk enkele betwistbare anti-Vlaamse uitspraken gedaan, waarvoor hij zich nadien min of meer excuseerde met als reden "overspanning". Maar een feit blijft dat hij een wereldberoemd kunstenaar is waar je niet omheen kunt. We geven hem het voordeel van de twijfel en vereren hem met een bezoek.

2. Venetiaanse en Vlaamse Meesters

Na een eerste ontmoeting in 2009 rond de collectie van de Savoyes confronteren Vlaamse en Noord-Italiaanse musea, o.l.v. de curatoren Villa en Valagusa, nu opnieuw hun artistieke scholen in een verbluffende selectie schilderijen: vijftien meesterwerken uit het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen en een vijftigtal doeken uit de Accademia Carrara te Bergamo, één van de mooiste collecties van Venetiaanse schilderkunst. Deze tentoonstelling overloopt chronologisch de schilderkunst van de 15de tot de 18de eeuw.
De vier onderdelen beslaan de vier eeuwen en omvatten elk vier thema's: portretten, heiligen te midden van de natuur, het gewijde en het profane, panoramische gezichten.
In het **quattrocento** oefenen de portretten van Bellini invloed uit op Van Eyck, die zelf zijn naturalisme exporteert.
In het **cinquecento** laten de Venetianen de technieken van de Vlaamse primitieven achter zich. Bij Titiaan, Tintoretto en Vernose barsten de kleuren los, waarna ook Patenier zijn landschappen met licht overspoelt.
In het **secento** laat Rubens zijn sporen achter bij de Italiaan Tiepolo.
Tenslotte vinden we in het **settecento** een toename van stijlen in het zieltogende Venetië: van de cliché's van Canaletto tot de sarcastische scènes van Guardi die beïnvloed werd door de buitensporigheid van Jordaens.

De Venetiaanse en de Vlaamse school zouden zonder elkaar niet dezelfde zijn.

Toegegeven: de combinatie van beide tentoonstellingen is ongewoon.

Traditioneel bezoeken we deze twee tentoonstellingen met onze Brusselse gastheer: het Doktersgild Van Helmont. Nadien voorzien we een dronk, begrepen in de prijs.

Jan Dockx

OPERA XXI TWEEDE EDITIE SCHEPT GROTE VERWACHTINGEN

Twee jaar geleden zag een nieuw initiatief het levenslicht in de Vlaamse theaterwereld. De Vlaamse Opera, het Muziektheater Lod, Muziektheater Transparant en De Singel sloegen de handen in elkaar met de bedoeling het hedendaagse muziektheater een boost te bezorgen. De directeurs van de vier betrokken instellingen, Aviel Cahn, Jerry Aerts, Hans Bruneel en Guy Coolen hebben van meet af aan hun schouders gezet onder dit project en de biënnale wordt dit jaar doorgetrokken. '*Opera in en voor onze tijden en in onze 21ste eeuw'*: Opera XXI dus! Het initiatief gaat door te Gent en te Antwerpen *tussen 17 en 29 mei a.s.*
Er worden niet minder dan 3 wereldcreaties gebracht. Dit onderstreept de allure van een meer dan doordeweekse opzet. Tijdens een colloquium worden zowel de hedendaagse opera onder de loep genomen, als het muzikaal genre en muziektheater. Dat artiesten als Stef Lernous, Josse De Pauw, Frank Pauwels, Dirk D'Ase, Jan Kuijken, Wim Henderickx en Wouter Van Looy aan Opera XXI hun naam willen verbinden is veelbetekenend. Een boeiende en verder te volgen opzet!

Luc Schaeverbeke

VLAAMSE OPERA te Edinburg

Op de valreep vernemen wij dat de VLAAMSE OPERA wordt uitgenodigd, voor het eerst in zijn geschiedenis, op het vermaarde Festival van Edinburg. O.l.v. maestro Alberto Zedda wordt de hier succesvol gebrachte productie van Rossini's Semiramide daar hernomen. De ganse cast verhuizen naar deze Schotse cultuurtempel én met koor en orkest, decor, kostuums en rekwisieten...het wordt een hele uitdaging voor de ploeg rond intendant Aviel Cahn. Jaarlijks trekt dit prestigieuze festival te Edinburg, naast deze van Salzburg en Bayreuth, duizenden bezoekers. Op wereldvlak is dit één der absolute hoogtepunten in het operagebeuren. Daarom mogen wij er trots op zijn dat Vlaanderen in deze superieure context een bijdrage mag leveren en er ongetwijfeld een opmerkelijke rol zal spelen.

Luc Schaeverbeke

MUZIKALE HOOGDAGEN OP DE 'TIERASSE'

Tussen 5 juni en 3 juli aanstaande vindt voor de 25ste keer in St.-Michel en Thiérache het Muziekfestival plaats voor oude- en barokmuziek De Thiérache - in Jozef van Overstraetes standaardwerk 'De Nederlanden in Frankrijk' als 'Tierasse' aangeduid - is een heuvelachtig gebied met beken en riviertjes doorgroefd en gelegen tussen Belgisch Zuid-Henegouwen en de heerlijke stad Laon, aan de rand van de Champagne: in Vlaanderen een te weinig gekend stukje Frankrijk! De kleine schilderachtige dorpen zijn typisch door hun versterkte kerkjes, waarin de bewoners een schuilplaats vonden in woelige tijden. In onze, hier althans, vrediger tijden, is de abdij van St.-Michel reeds 25 jaar lang een muzikale referentie geworden.
Dit muziekfestival is gegroeid onder de impuls van organoloog Jean-Michel Verneiges. Het is geënt op het sublieme orgel van de abbatiale, destijds een Benedictijnenklooster. Het unieke potentieel van de site en het in 1714 gebouwde barokorgel nodigt uit tot organisatie van een succesvol opzet. Voor organisten en andere solisten is het een eer om er te mogen optreden...
Bijna alle concerten gaan door op zondag met soms twee of zelfs drie sessies. Dit jaar zijn het *Amsterdam Baroque* met Ton Koopman te gast, naast *Vox Luminis* en *La Risonanza* o.l.v. Fabio Bonizzoni. Ook Jordi Savall met *Hespèrion XXI*, Monserrat Figueras én Andrew Laurence King zijn van de partij, naast *Les Arts Florissants* o.l.v. Paul Agnew. Teveel klinkende namen om ze allemaal op te noemen. En voor de ochtend- of avondmensen zijn er optredens geprogrammeerd van het *Parlement de musique* met Couperins *'Leçons de Ténèbres'*, om 21.30 en om 4.45 met *'Lever de soleil'* ... jawel een evenement met een heel aparte uitdaging! Ook dit jaar ging Festivaldirecteur Gérard Chanut er van uit dat alleen het beste en het origineelste hier een plaats verdient.
Info telefonisch: 0033 323 58 23 74; per e-post: festival.saintmichel@laposte.net
P.S. Het festival is een initiatief van ADAMA, partner van een Frans-Vlaams grensoverschrijdend muzikaal project waarbij recitals worden georganiseerd op de historische orgels van Haringe en Stavele op de *vrijdagen 24 juni en 8 en 22 juli* tekens om 20 uur.

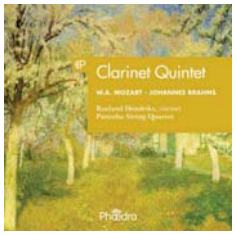
Luc Schaeverbeke

'EEN LOFZANG OP HET LEVEN EN DE DOOD'

Als één der eersten heeft het Brugse festival voor Oude Muziek, enkele jaren geleden omgedoopt tot *MAfestival*, de inhoud prijsgegeven van zijn editie 2011. Het Concertgebouw is één van de vaste partners van dit wereldwijd vermaard en geprezen muziekfestijn. In vorig nummer van Periodiek hebben wij het grensoverschrijdende initiatief Muzemuse belicht. De internationale uitstraling van de partners kan een nieuwe impuls betekenen voor deze editie ...
Doch er valt nog meer nieuws te onderkennen! Door de samenwerking met het Utrechts' *Oude Muziek festival* pakt ook Brugge uit met een '*Fringe-reeks concerten*', waarbij jonge en getalenteerde ensembles een podium in uitstekende omstandigheden krijgen.
Ook het vermaarde Brugse Concours, dit jaar voorbehouden aan de traverso, viool, cello en gamba, krijgt een *upgrade*. Twee internationale instellingen, in casu de *'Jumpstart Foundation'* en de '*EUBO Development Trust*', kennen een prijs toe aan de laureaten, uiteraard naast de reeds bestaande prijzenreeks.
Sommige grote producties worden mogelijk dank zij samenwerking met de '*Innsbrucker Festwochen der Alten Musik'* of steun van buitenlandse culturele instellingen. Dit zijn heden ten dage onontbeerlijke kunstgrepen, wil men op niveau het hoofd boven water houden...
Het thema van deze editie van *5 tot 13 augustus* is de ***'Lofzang op het leven en de dood'*** of hoe componisten daarmee omgingen. Hun testament is in de eerste plaats geassocieerd met eindigheid en vergankelijkheid van het leven...Afscheid nemen draagt tevens een zekere gelukzaligheid met zich, waarbij op voldane en dankbare manier wordt teruggekeken op de schoonheid van dit leven. Slaagt muziek er niet in om een plaats te geven aan de emotionele gevoelens van verlies en afscheid nemen? En geeft zij ergens ook niet zin aan een nieuwe toekomst?
In deze context kijken wij ook met bijzondere belangstelling uit naar optredens van het *Quatuor Romantique* o.l.v. Joachim Diessner, harmoniumvirtuoos, dat in de monumentale schuur van Ter Doest, Lissewege, de '*Zwanenzang*' van enkele grootmeesters uit de Romantiek zal doorlichten. Een ganse dag wordt daar neergestreken, een succesformule die opnieuw het beste belooft.
Een Concours, middag- en avondconcerten...maar ook enkele laatavond optredens voor diegenen die nooit voldaan zijn. Wie biedt meer? En vergeten wij tenslotte niet de speciale *Laureatenconcerten*, naast innoverende Muziektheaterproducties.
Ook aan de kleinsten wordt aandacht besteed, o.m. met workshops die het succes van vorige jaren kunnen overtreffen. Voor de kinderen een boeiende muziekvakantie!
Alles blijft betaalbaar, dank zij de steun van de officiële instanties, privé mecenaat en de 'Vrienden van het MAfestival', die nieuwe leden uiteraard met open armen zullen ontvangen. Daar staat hun voorzitter Stefaan Dewitte voor borg.
Het ontbreekt het team rond Tomas Bisschop, festivaldirecteur duidelijk niet aan inventiviteit en creativiteit. Veel succes dus met deze 48ste editie!
P.S. De ticketverkoop start op 5 april.
Verdere info: www.mafestival.be alsook info@mafestival.be ; telefonisch: 050/332283

Luc Schaeverbeke

UIT DE DISCOTHEEK

CD Phaedra Classics 292024 *CLARINET QUINTET* W.A.MOZART – JOHANNES BRAHMS
Uitvoerders: ***Roeland Hendrikx,*** clarinet; ***Panocha String Quartet***
Tijdens zijn somberste jaren schreef Mozart in 1789 - als primeur in het genre - dit weergaloos meesterwerk van gedempte weemoed en frisse luchthartigheid voor de grootste klarinetvirtuoos van zijn tijd. Ongebreidelde virtuositeit bracht het niet, wél evenwaardig partnerschap met de strijkers. In deze visie kadert de wondermooie klankkleur, voorbeeldige interpretatiekunst en rijke kamermuziektraditie van het prominente Panocha Strijkkwartet uit Praag. Nu met Roeland Hendrikx, voor wie geldt wat Brahms aan Clara Schumann schreef over de virtuoos die hém inspireerde: "Nooit heb je zo'n klarinet gehoord, hij is absoluut de beste die ik ken". Mooi dus, deze beide werken samen! In Mozarts kwintet laat de klarinet haar erg weemoedige Larghetto-frasen opstijgen als ongeëvenaard gesublimeerde verlangens naar hemelser geluksmomenten. Om nooit te vergeten. Ook bij Brahms vereenzelvigt R. Hendrikx zich heel intens met de prachtige partituur. Onovertroffen klinkt zijn (zelfs pianissimo!) toonaanzet, stralend zijn fluwelen toon in alle registers. Bescheiden virtuoos brengt hij warme en lyrische expressie bij stemmingsrijke cantilenes, in zalig klinkend samenspel. De 'goddelijke vonk' van Mozart en Brahms in één opzienbarend CD-recital.

***CD* 174 SDG vol. 18 , 2CD Harmonia Mundi JOHANN SEBASTIAN BACH *(1685-1750)* CANTATAS vol. 18**
Uitvoerders: ***The Monteverdi Choir; The English Baroque Soloists; John Eliot Gardiner, conductor.***
Op Kerstdag 1999 begon een ambitieuze muzikale millennium-pelgrimstocht: alle Kantates van J.S.Bach uitvoeren op de eigenlijke liturgische feesten en liefst in de kerken waar ze werden gecreëerd. Hierin verscheen volume 18 met *Cantatas For Christmas Day, For Epiphany, For the first Sunday after Epiphany,* elk op zich een muzikale en tegelijk religieuze belevenis. Het koor zingt met ongelooflijke stemkwaliteit en merkwaardige muzikale 'présence', de solisten zijn allen grote vertolkers met bijzonder mooie zinvolle interpretaties, al is er vocaal wel onderscheid in klankkleur (*Cl. MacFadden, M. Kozena, B. Fink, S. Bruce-Payne, M. Chance, D.Chr. Genz, J. Gilchrist, D. Henschel, P. Harvey).* De muziek zelf is een onuitputtelijke bron van muzikale vreugde en bezinning, waarbij de sfeer pastoraal, profetisch, liturgisch of meer intiem kan zijn. De instrumentale solisten, hier etherische sfeerbrengers bij gezongen vrome overwegingen, zijn eenvoudigweg schitterend. *G*randioze uitvoering van eeuwige *muziek voor alle (jaarge)tijden.*

CD HMC 902063 Harmonia Mundi SCHUBERT *NACHT UND TRÄUME*
Uitvoerders: ***Matthias Goerne***, baryton; ***Alexander Schmalcz,*** piano
Deze extreem gevoelsgeladen poëzie met meesterzanger M. Goerne evoceert vanaf het serene *Nacht und Träume* de *onwezenlijke nachtelijke droombeelden* die de *dag ons telkens weer ontsteelt*. In die controversiële stemming brengt Goerne 17 vocale edelstenen, briljanten van levendige hoop *(Hoffnung* van Schiller) of ondraaglijk heimwee en dodelijke neerslachtigheid (*Sommernacht, Der liebliche Stern*). Ondanks nobele eenvoud (*Der Blinde Knabe),* lieflijkheid (*An Silvia* en *Ständchen)* en opgewektheid tussendoor, stijgt de prangender sfeer rond eenzaamheid, leed en angst om onbereikbare (*Die Mainacht)* of vergeefse liefde (*An den Mond).* Luguber triest overweldigt de profetische Hamletstijl in *Totengräbersweise.* In het geniale *Greisengesang (Rückert)* zijn droom en irrealiteit obsessionele suggestie voor rust. Zielsverscheurend klinkt in het wildgepijnigde *Totengräbers Heimweh* de slotmelodie*: "*Voor wie in dood verzinkt wenkt van ver het Eeuwige Licht". *An die Geliebte* sluit met onopgelost "waarom?" akkoord deze existentiële depressieve constante in Schuberts liedoeuvre. Goerne fascineert door blijvend streven naar verinnerlijking, concentratie op vocale esthetiek, perfecte ademvoering en nooit gehoord ontroerend warm, mild, zeg maar 'goddelijk' legato in zijn donker fluwelen barytonstem. Pianist A.Schmalcz stemt perfect af op alle tegenstrijdige gevoelens vervat in deze poëzie. Zijn immense bewogenheid, responsgevoeligheid, literair en muzikaal "Fingerspitzengefühl" en pianistiek talent delen met de zanger de juiste sfeer voor deze ondenkbare, introverte emoties. Sublieme vertolking over gans de lijn. Te beluisteren liefst met tekst bij de hand, in stille mijmering.

CD HMU 907149 Harmonia Mundi HAENDEL *ARIAS*
Uitvoerders: ***Lorraine Hunt*** soprano, mezzo-soprano; ***Philharmonia Baroque Orchestra***; ***Nicholas McGegan***
Gekend als altvioliste en na zangstudies aanvankelijk ook lyrische sopraan, groeide zij uit tot de glanzende *mezzo-sopraan,* geliefd op de grote muziekpodia. Zoals Kathleen Ferrier,haar idool, bezat ze emotionele intelligentie, een warm timbre en de gave om innerlijke menselijke tragiek voelbaar gestalte te geven. "I don't know why, but sorrow comes naturally to me". Dit dubbelportret uit vergeten oratorio's (opnamen 1989 t/m 1991) werd een *memento:* zij overleed in 2006 aan borstkanker. "Amo Tirsi",cantilene uit *Clori* en sopraanaria's uit *Theodora* zijn stralende melodieën. Nog glanzender met ingehouden dramatiek, streelt haar parelmoeren *mezzo-timbre* o.m. in "*Vieni , o figlio"* (*Ottone*), "*Bending to the throne*" (smeekbede van *Susanna*), "*He was despised*" (*Messiah*). Een "inner light" eigen aan grote zangers, was steeds de drijfveer bij het optreden 'con anima' van deze vrouwelijke Orfeus.

CD Zig Zag Territories ZZT 100901 W.A.MOZART Concerto N° 9, "Jeune Homme", Concertos N°.12 , 14
Uitvoerders: ***Edna Stern*** , piano; ***Orchestre d'Auvergne; Arie van Beek***, direction
Dit *is* Mozart. Edna Stern bereikt met haar doorzichtig spel en subtiele frasering een summum van expressie. Vloeiende passages groeien uit tot prachtige aria's op klavier, onfeilbare loopjes worden heel dynamisch gekleurd met een aanstekelijke levendigheid die toch *cantabile* blijft. Opvallend bewust houdt deze pianiste haar briljant spel ondergeschikt: haar toewijding is gefocust op de delicate *harmonische* gevoelsuitwisseling tussen haarzelf en het creatief-geïnspireerd kamerorkest, ervaren partner in deze lyrische dialogen. De "zo poëtische en ontroerende geladenheid" - het amalgaam dat deze concerti hier samenvoegt – overstelpt je totaal, door de meeslepende vertolking ervan. Soms heel intimistisch en pijnlijk weemoedig, dan weer verrassend onbezorgd. De Mozartiaanse poëzie heeft hier een buitengewoon expressief en benijdenswaardig helder klankbord gevonden.

CD KTC 1403 Et'cetera (Codaex) 2 CD JOHANN SEBASTIAN BACH *Complete Cello Suites.*
Uitvoerder*:* ***Roel Dieltiens***
In deze gerijpte uitvoering van Bachs integrale Cello Suites zijn muzikale adem en verbeeldingskracht, rust, bezonkenheid en vooral gevoelsassimilatie de kwaliteiten waarmee de cellist technisch en interpretatief meesterschap omkleedt. In "300 jaar cello-solo" en ook nu ontmoet je een eerlijk, begenadigd musicus die zich emotioneel durft prijsgeven (iets waarover vaak terughoudend wordt gedacht). Géén afstandelijke uitvoering dus, wél de durf van een hoogst persoonlijke visie met gevoel voor evenwicht tussen meditatie en emotie (affect). Vooral de contrastrijke gevoelsinhoud van de 2de suite illustreert J.P. Rondas' boeiende commentaar: "Voor Bach moest muziek behandeld worden als taal zonder woorden of tekst zonder zinnen, met als doel overbrengen van affecten". Als de cello 'baryton van de strijkers' mag heten, dan klinkt Dieltiens hier als een ware Fischer-Dieskau op de cello mét al diens superlatieven. Hij legt bij Bach ook de *eigen ziel* in de snaren (niet enkel bij de sarabandes). Bestaat er iets mooier?

CD LPH 001 Phi 1 CD GUSTAV MAHLER (1860 – 1911) Symphonie No. 4
Uitvoerders: ***Rosemary Joshua; Orchestre des Champs Elysées; Philippe Herreweghe***
Volgens Bruno Walter is de 4de Symfonie "een vrolijke droom van gelukzaligheid en eeuwig leven, die de redding belooft". Ph.Herreweghe: "Mahlers muziek weerspiegelt onze fantastische dromen gedurende het inslapen, wanneer de wreedheid van het reële en de troost van het onmogelijke zich ongrijpbaar met elkaar vermengen." Vandaar zijn wens om de Symfonie transparant te laten overkomen. In deel 1 lijkt een thema verwant aan "Dite voi, se in tanto affano" uit Beethovens "Ah, Perfido". In deel 2 wuiven zangerige hout- en koperblazers deze klacht weg. Weelderige transparantie. Het 3de deel ademt rusteloos met stijgend verlangen naar troost, bevrijding. Paukenslagen (4de deel) introduceren een verstilde, zwevende melodie die open bloeit naar "Das Himmlische Leben". R Joshua zingt helder, gaaf, vol vertrouwen de Hemel voor ons open, volmaakt de muzikale kring sluitend rond bezielde uitvoerders.

CD Fuga Libera 577 BRAHMS, RAVEL, RIHM, SCHUBERT, R.STRAUSS *La Valse à mille temps*
Uitvoerders: ***Inge Spinette*** & ***Jan Michiels***, vierhandig klavier.
Leuke afwisseling uit de CD keuze van Davidsfonds. Twee excellente pianisten illustreren klankrijk de metamorfose, die de sierlijke 'Weense wals' onderging onder invloed van sociale en politieke gebeurtenissen. Na zwaarmoedige liederen, nu *Schubert* (1797-1828) als entertainer met zijn *"Ländler"* (walsen), balancerend tussen lach en traan! Hij zet de trend, gevolgd door *J. Brahms (1833-1897)* met *Walsen op. 39. R. Strauss (1864-1949)* met *Rosenkavalier-Walzer* en *Ravel (1875-1937)* met *La Valse* ontberen wel de instrumentale kleur van het orkest. *W. Rihm* (1952) met *Mehrere Kurze Walzer* sluit origineel aan. Héél fraaie meeslepende muziek met fijn gedoseerde "Schwung" op een Erard 1892.

Recensie: Els Baert – Van den Eynde

POËZIEHOEKJE

'Hoe is't. Gedichten in 't stad' (Joke Van Leeuwen)

Met de bundel 'Hoe is 't. Gedichten in 't Stad' (Querido, Amsterdam-Antwerpen) behoorde Joke Van Leeuwen tot de genomineerden voor de 'Herman de Coninck-prijs', die naar jaarlijkse gewoonte op Gedichtendag wordt uitgereikt(*). Zij was Stadsdichter van Antwerpen (2009-2010) en in die functie opvolger van Tom Lanoye, Ramsey Nasr en Bart Moeyaert, stuk voor stuk coryfeeën van de Nederlandstalige dichtkunst en als dusdanig was haar opdracht er een om 'A' tegen te zeggen. Het stadsbestuur vraagt de stadsdichter om in een periode van twee jaar minimum twaalf gedichten te schrijven over wat er reilt en zeilt in Antwerpen, over grootse gebeurtenissen en kleine voorvallen, over wat hem/haar treft in het dagelijkse leven van de stad. Hij/zij krijgt hierbij volledige artistieke vrijheid. Het stadsbestuur koos voor haar omwille van haar veelzijdigheid, haar gevoel voor humor en haar taalvirtuositeit.

Joke Van Leeuwen werd op 24 september 1952 geboren in Den Haag als dochter van een theoloog, in een gezin waar lezen, muziek maken en toneel spelen als vanzelfsprekend waren. Toen ze dertien was verhuisde het gezin naar Brussel. Ze bleef in België en studeerde hier grafische kunsten en geschiedenis. Sinds 2002 woont zij voor een tweede maal in Antwerpen. Zij noemt zich een 'Nederbelg' met Amsterdam als het landschap van haar jeugd en Vlaanderen dat van haar verdere leven.

Zij debuteerde als cabaretière en deze ervaring zal haar later ten goede komen bij haar talrijke optredens op literaire festivals en poëziemanifestaties. In 2004 keert ze officieel terug naar het theater met programma's waarin cabaret, poëzie en beeldende kunst het leidmotief vormen. Zij tekent, schildert, schrijft gedichten, romans en liedteksten voor kinderen en volwassenen en illustreert voor het merendeel haar boeken zelf, wat resulteert in een perfecte harmonie tussen tekst en illustraties. Zij werd meermaals gelauwerd en veel van haar werk werd vertaald.
Van Leeuwen heeft een hoogst persoonlijke mening over 'wat poëzie hoeft te zijn' en hoe deze aan de burger, aan de man in de straat dient aangeleverd. Zij vindt het een onzinnige gedachte dat poëzie alleen op papier mag staan en promoot dan ook het voorlezen van gedichten, het verspreiden ervan via moderne communicatie-middelen (analoog en digitaal) en vooral het brengen van poëzie naar de straat, naar de openbare ruimte en naar die plaatsen waar mensen wonen, werken, liefhebben en dood gaan.
De bundel 'Hoe is 't' vertelt het verhaal van twee jaar stadsdichter-schap en van de realisatie (en ook niet realisatie omdat er geen geld, geen draagvlak of geen tijd voor was) van een aantal ideeën, uitgewerkt tezamen met ontwerper Bob Takes. De stadsgedichten zijn voor het merendeel gelegenheidsgedichten waarvan sommige werden geschreven als een onmiddellijke reactie op gebeurtenissen in de binnenstad en de randgemeenten, andere als een meer doordachte reflectie op toestanden of wantoestanden in en om 't stad.

Het eerste gedicht 'Hoe is't' refereert naar de eigen manier waarop Antwerpenaren elkaar groeten en werd geprojecteerd op de muur van een universiteitsgebouw aan de Sint Jacobsmarkt. Het tweede gedicht 'Hier' is handgeschreven met uitvergrote, snelle tekeningen er omheen en hangt aan het nieuwe Kievitsplein achter het centraal station. Het refereert naar het verzet van de buurtbewoners tegen de bouw van nieuwe, strakke kantoorgebouwen en vertelt het verhaal van de wind die als een wezen zijn hoofd stoot tegen de voor de buurt wezensvreemde gebouwen *(..hoe weet ik nog of ik wind mee ben of tegen).* Het gedicht 'Je bent er' verwijst naar het nieuwe Park Spoor Noord, waar buurtbewoners en mensen van allerlei slag picknicken op het gras of zitten in ligstoelen bij het water waarin de kinderen spelen. In reuzenletters stond er geschreven "je hoeft nergens naar toe, want *je bent er*" als knipoog naar de stad uitrijdende automobilisten en de in Deurne opgestegen, over-vliegende Cesna's. In 'Zo is poëzie misschien' krijg je 32 versregels gepresenteerd van dode en nog levende dichters en dit voor dubbel gebruik. 'Je kan je kennis van de Nederlandstalige dichtkunst testen en je kan door er woorden uit te selecteren er een aantal nieuwe gedichten mee creëren. 'Bouwblok' gaat over het 'ontpitten' van de ruimte tussen huizenblokken, door kenners 'doorwaadbaarheid' genoemd, maar ik vrees dat de 'doorwaders' hun weg niet vinden in dit woordenblok. Het bewust hakkelend gedicht geschreven ter gelegenheid van de Werelddag tegen kindermishandeling werd op het theaterplein geschilderd, maar *'de verf was zo tijdelijk dat die bij de eerste regenbui al uitliep, net of het gedicht aan het huilen was geslagen.'* Het gedicht 'Vader' is zonder meer het beste uit de bundel, dit klassiek sonnet gaat over 'oudere' mensen die ten prooi zijn gevallen aan de ziekte van Alzheimer. *"Hij was gekamd, gewassen en in leven, geen tanden meer, maar warm rond zijn karkas, verbaasde ogen achter brillenglas. Waar was zijn vrouw, waar was zijn huis gebleven. Hij wist niet of hij woonde waar hij was."*

De stunt van haar stadsdichterschap was zonder twijfel het elfhonderd metergedicht dat in plakfolie op de muren van de voetgangerstunnel werd aangebracht en verwijst naar de nood aan verbondenheid tussen stad en platteland, autochtoon en allochtoon en, waarom niet rechts en links. In 'Liedje voor de Kanaalzone' wordt verwezen naar een zelfde nood aan verbondenheid tussen de witte boorden en de cocktailjurken van de binnenstad en de labeurmensen uit de grauwe Aveve-en Bostogebouwen van de kanaalzone.

Lange Wapper, BAM en Straten Generaal mochten niet ontbreken en K(h)ai Mook werd met een charmant gedicht verwelkomd. "*Daar ben je dan, jij langverwachte, mooie eenvoud, parel op vier zware steunpilaren, met oude plooien in je nieuwe huid."* De teksten over Doel, de haven, en *'iets'* over hangjongerenplekken zijn eens te meer het bewijs dat Poëzie meer is dan mooie woorden en sierlijke zinnen, maar uiting dient te geven aan een intense sociale en maatschappelijke bewogenheid. En dat je daarvoor met de kinderen moet beginnen bewijst Van Leeuwen met het door haar geïllustreerde voorleesboek: *'Dag klein kindje hier in 't stad'.*

Dit boekje is een aanrader voor iedere Antwerpenaar die houdt van zijn stad en voor iedere liefhebber die er van overtuigd is dat poëzie meer is dan 'rijmen' in een bundeltje gedrukt en dat *'Tikken tegen de maan'* (**) verdomd leuk kan zijn.

Stadsdichter worden. (Voor Joke Van Leeuwen)
Als ik ooit dichter word van deze stad
en deze kans is hoogst gering
dan schilder ik de kathedraal in roze,
de trams in dambord zwart en wit
en in gebroken groen den boerentoren.
Dan schrijf ik op de witgekalkte muren
van banken en bordelen
met vette olievingers de "boerencharleston",
en van de suikerrui tot aan de opera
in 34 metershoge Droste's chocoladeletters
de eerste regel van het "huwelijk":
"toen hij bespeurde hoe de nevel van de tijd".
Dan word ik een en al graffiti
en spuit op kerken en stadhuizen,
in een hagelbui van woorden,
de honderd klokken van Maria Lecina.
Dan laat ik op de vijvers van het stadspark
duizend letterkoekjes drijven
tot één groot en suikerzoet gedicht
en vraag aan kinderen met pijpenkrullen
wie Joke, Bart en Tom wel kunnen wezen.

Tuur de Schepper

(*) De Herman de Coninck-prijs 2011 werd toegekend aan Marc Tritsmans.
(**) "Tikken tegen de maan" 50 kindergedichten verzameld door Joke Van Leeuwen. Ons Erfdeel vzw

Er is op federaal niveau haast geen politiek besluit meer dat niet tot een communautair conflict leidt. Dit land wordt onbestuurbaar, om de simpele reden dat het door de feiten achterhaald is.

Charles BRICMAN, Franstalige Belgische auteur, KNACK – 06/04/11

Italië is de uitvergroting van de Belgische malaise. Neem nu de staatsschuld, die zowel in Italië als bij ons al decennialang hardnekkig hoog staat. Bijna een derde van alle uitgaven van onze federale overheid gaat naar schuldaflossing. … Ook bij ons geeft dat onder andere een aftakelende infrastructuur: kijk maar naar de wegen, de scholen of de verlichtingspalen. … Italië is dus een spiegel. … Als we niet opletten, maken we voor onze kinderen en kleinkinderen het Italië aan de Noordzee, maar dan zonder de zon, de keuken, of de Romeinse wonderen.

Marc DE VOS, hoogleraar UGent en directeur Itinera, NIEUWSBRIEF KNACK – 11/04/11

GODFRIED, NIET VAN BOUILLON, MAAR VAN BONEN.
EEN STUK VLAAMSE GESCHIEDENIS

Een haven van de Morini

De Enne ontspringt in het heuvelland van het (vroegere) graafschap Bonen tussen Lottinghem en Quesques. Dit riviertje buigt langs Brunembert, (‘*de berg van Bruno*’), zuid-westwaarts naar Sint-Wulmaars (*Samer*) en loopt vervolgens naar het noord-westen om, parallel met de kust, een brede veilige haven te vormen. Deze haven zorgde reeds in de Romeinse tijd voor een drukke verbinding tussen de stammen in Zuid-Oost Albion en de Gallische stammen in Noord-Gallië. De oude naam ‘*ENNE*’ werd frequent vermeld bij kleinere rivieren en vanaf de 17 de eeuw als LIANE, als gevolg van de geleidelijke Romanisering. In het dialect bemerkt men de overgang nog in het woord ‘l’lenne. Tot voor enkele jaren was dit toponiem nog vrij algemeen in het Bonense.
Plinius en de Romeinse historici rekenden de stammen in het huidige Surrey en Kent tot de Belgae, met de Atrebati als belangrijkste groep aan beide zijden van het Kanaal. Het strategisch belang van bovengenoemde haven was de Romeinen niet ontgaan en zal - onder de naam **Gesoriacum** - de vlootbasis worden van de ‘*Classis Brittanica*’ en tevens de uitvalsbasis voor de verovering van Albion.

De invasie van Brittania door de Romeinen

In 55 v. Chr. werd het gebied van de Morini door Labienus veroverd. Volgens eigentijdse bronnen werden in 54 v. Chr. vier legioenen in 300 schepen van uit **Gesoriacum** overgebracht. Caesar ondernam een verkenningsexpeditie in Kent, maar gezien de cavalerie vanwege een storm niet kon volgen, mislukte deze expeditie. Toen de cavalerie de buurt van het huidige Londen had bereikt, vernam Caesar dat de opstand van de Galliërs onder Vercingetorix een grote bedreiging vormde. Zijn expeditie eindigde met een overhaaste terugtocht.
Een eeuw later, in 43 na Chr. werd geheel het eiland, met uitzondering van Schotland, veroverd door Claudius. Opnieuw was **Gesoriacum** de haven van inscheping. Aanleiding voor deze nieuwe verovering was het veilig stellen van de lood- en tinmijnen, maar vooral de aanzienlijke graanproductie aldaar. Brittania werd een modelprovincie van het Romeinse Rijk en overleefde zelfs het einde ervan (476), zij het kortstondig.
Vanaf de eerste eeuw begonnen de Romeinen een legerbasis op een heuvel ten oosten van de haven uit te bouwen, in het huidige **Boulogne** (***Bonen***). Er resten nog een ommuurde vesting, 350 op 250m., met torens en vier stadspoorten. In de middeleeuwen werden de walmuren behouden en aangepast. Wat we nu nog zien is een bijna authentiek Romeins castellum (zie Fig. 1). Tijdens de bestuurlijke reorganisatie onder Diocletianus (284) werd de naam **Gesoriacum** vervangen door **BONONIA.** Dit werd de hoofdplaats van de Morini ter vervanging van Cassel, eveneens een Keltisch woord voor ‘nederzetting’. De naam evolueerde in het Nederlands tot B**onen** of Beunen, later in het Frans tot B**oulogne.**

Middeleeuwse ommuring op het tracé en met behoud van de Romeinse walmuur

Franken en Saksen

Na de verovering van Gallië stroomden Germaanse elementen in het noord-westelijk deel, aanvankelijk met instemming van de Romeinse administratie. Naar schatting had de genocidaire politiek van Caesar ruim één miljoen slachtoffers veroorzaakt, waardoor nieuwe immigratie gewenst was. In het geromaniseerde gebied vormden deze immigranten aanzienlijke etnische en linguïstische zones. In de tweede eeuw werden ze talrijker en begon de militaire uitbouw van de heirbaan **Bononia-Keulen**. Tussen 270 en 276 stortte de grensverdediging volledig ineen en ten noorden van de Authie was de landinname door de Franken massaal. Aldus kreeg een taalgrens vorm van zuid-west naar noord-oost: van **Montreuil** over **Bethune-Rijsel-Doornik-Waterloo-Geldenaken** tot **Maastricht.** Deze zou tot diep in de middeleeuwen stand houden. Romaanse taaleilanden waren er zowel boven naast Germaanse tot diep ten zuiden van deze scheidingslijn. Wat het Bonense betreft was er een aanzienlijke Saksische inwijking langs de kust, getuige de talrijke plaatsnamen met suffix ‘thun’. Tot ver ten zuiden van Bonen zijn de toponiemen met suffix ‘hem’, ‘hove’, of een geromaniseerde vorm ervan, zeer talrijk. Enkele voorbeelden uit de vele maken dit duidelijk: ten zuiden van **Bonen**, ruim 150 Km van de huidige staatsgrens, vinden we o.a. **Maninghem, Wicqinghem, Equihen(m), Widehem, Danne(s)** enz.; ten noorden van **Bonen**: **Terlinctun, Maninghem, Fouckenhove, Le Wast, Bazinghem, Autinghem(n),** enz.. Vermelden we nog een wijk in **Bonen** die nog steeds als “Ostrohove” wordt gespeld. Het was de geboorteplaats van de H. Godelieve in **Londevoorde** (***Londefort***) en de burcht van haar vader in **Heinfrieds-Wiere**, thans: ***Wierre-Effroy***. Als besluit mogen we stellen dat de voertaal in de XI^{de} eeuw in het Bonense, en wellicht nog lang daarna, homogeen Frankisch was.

De Graven van Bonen

De Vlaamse graven hadden hun gebied in de IXe en Xe eeuw uitgebreid tot aan de Somme en oostwaarts tot tegen het Kamerijkse. De tweede graaf, Boudewijn II, werd opgevolgd door zijn zoon Arnulf I. Door zijn huwelijk met Adèle van Vermandois zag hij zijn territorium toenemen tot aan de grens van Ile de France. De Karolingische pagi van **Ternas** (hoofdplaats **Sint Pol**) én het **Bonense** werden aan zijn broer Adalolf toegewezen en het gebied werd tot Graafschap verheven. Dit adellijk geslacht, in rechte lijn afstammend van de Vlaamse graven, werd door Eustachius I en Eustachius II verder gezet. Eustachius II huwde met Ida, dochter van Hertog Godfried II van Lotharingen (de latere Heilige Ida). Zij hadden drie zonen, Godfried, de latere graaf van Bonen, Eustachius III en Boudewijn. In 1096 zullen deze drie zonen aan de eerste kruistocht deelnemen. Godfried en Boudewijn behoorden tot de kopstukken maar zullen hun heimat niet meer terugzien, in tegenstelling tot Eustachius, die zijn broer opvolgde als graaf van Bonen.

Godfried van Bonen, heer van Bouillon, Markgraaf van Antwerpen, Hertog van Neder-Lotharingen

Over de geboorteplaats (1060) van Godfried is men het niet eens. De kroniekschrijver Willem van Tyrus, tijdgenoot van Godfried en deelnemer aan de eerste kruistocht is formeel hierover en schreef dat Godfried geboren was in de grafelijke burcht te **Bonen** (zie Fig. 2). Franstalige historici plaatsen de geboorte in een eigendom van zijn vader te Baisy-Thy. Bij de dood in 1076 van zijn oom, Godfried III, hertog van Lotharingen ('Godfried met de bult'), die kinderloos was, erfde Godfried van Bonen de burcht van **Bouillon** en het markgraafschap **Antwerpen**. Het graafschap Neder-Lotharingen kreeg hij in 1089 van de Duitse keizer als beloning voor zijn deelname aan de strijd tegen de Saksen en tegen paus Gregorius VII. Hij deed belangrijke schenkingen aan de Sint Michielsabdij van **Antwerpen** en aan de abdij van **Munsterbilzen**. In 1095 verkocht hij het Markgraafschap **Antwerpen** en de burcht van **Bouillon** om met een eigen leger deel te nemen aan de eerste kruistocht.

Godfried leidt de eerste kruisvaart en neemt Jeruzalem in

Na de oproep van Paus Urbanus II (1095) werden in het najaar van 1096 vijf legergroepen gevormd. Zij moesten afzonderlijk opereren en in december 1096 bij **Constantinopel** samenkomen om de tocht naar **Jeruzalem** aan te vatten. De legergroep van Lotharingen en Henegouwen werd aangevoerd door de eerder genoemde drie zonen van Eustachius II en Ida, namelijk Godfried, Eustachius III en Boudewijn van Bonen. De ridders uit Zuid-Frankrijk hadden Raymond van Toulouse en Bisschop Adhémar van Le puy als bevelhebbers. In theorie was deze bisschop opperbevelhebber. Een Vlaams leger stond onder leiding van graaf Robrecht II, graaf van Vlaanderen. De Normandiërs maakten deel uit van dit corps. Tenslotte waren er nog de Normandiërs uit Zuid-Italië onder leiding van Bohemund van Tarente en Tancredo. De Fransen uit Ile de France ten slotte stonden onder bevel van Hugo van Vermandois en van Steven van Blois.
Er was geen duidelijke samenwerking, integendeel, de bevelhebbers van de legergroepen gingen hun eigen weg en gevechten tussen de legers onderling konden slechts vermeden worden door tussenkomst van Godfried van Bonen en Robrecht II van Vlaanderen. Eén leger deserteerde, één bleef achter in Antiochië en Boudewijn van Bonen vestigde zich als 'koning' in Edessa. Uiteindelijk werd Godfried de leider van de kruisvaart en op 15 juli1099 nam hij Jeruzalem in met het leger van Vlamingen en Normandiërs. Godfried werd door de kruisvaders tot koning van Jeruzalem gekozen. Maar hij weigerde deze titel en noemde zichzelf 'beschermer van het Heilig Graf'. Op 18 juli 1100 zou hij tijdens het beleg van Akko zijn gesneuveld. Zijn broer Boudewijn volgde hem op als koning van Jeruzalem; Eustachius III keerde terug naar zijn graafschap en schonk een relikwie van het Heilig Bloed aan de Sint Niklaaskerk van **Bonen**, aan de kerk van **Lens** en aan de Sint Michielsabdij van **Antwerpen**.

Godfried als nationaal icoon

Godfried wordt opgevoerd als een held uit Franstalig België, maar in feite was hij de morele leider van de eerste kruistocht, ondermeer vanwege zijn meertaligheid. Hij sprak namelijk het Diets van Bonen vloeiend, het Frans uit die periode en het Rijnlandse Duits. Dit talent is bij Franstaligen eerder zeldzaam.
Op het koningsplein te Brussel prijkt het ruiterstandbeeld van Godfried in 1848 vervaardigd door beeldhouwer Simonis. Dagelijks komen hier duizenden mensen voorbij; maar hoevelen kennen het ware verhaal? Godfried van Bonen werd door koning Leopold I tot nationaal icoon verheven, een relict uit het *Belgicistisch* verleden. Dit dwingt tot nadenken en kan een revisie verdragen.

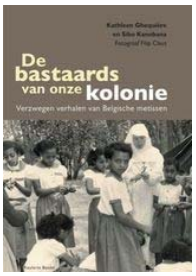

Rogier Ooghe,
Doornhut 8,
8310 St Kruis-Brugge
Tel. 0475 891807

DE BASTAARDS VAN ONZE KOLONIE

Verzwegen verhalen van Belgische metissen.

KATHLEEN GHEQUIERE, SIBO KANOBANA

2010, 256 blz, 170 x 240 mm;
Roularta Books, Roeselare,
roulartabooks@roularta.be
ISBN 978 90 8679 2917
Prijs: 24,90 €
Bespreker: Jan Dockx

Metis, van oorsprong een Frans woord, verwijst naar een persoon van gemengde cultuurachtergrond. In Congolese context verwijst het naar kinderen uit gemengde relaties, zonder negatieve bijklank. Aan de hand van een dertigtal getuigenissen vertelt dit boek een verhaal van de Belgische metissen, die tot nog toe zo goed als onzichtbaar hebben geleefd. Deze kinderen waren toen een gevaar voor de rassenscheiding en het welslagen van de kolonisatie. Het Belgisch parlement heeft beslist, zonder enig wettelijk kader, deze kinderen uit de dorpen weg te halen, weg van hun Afrikaanse families. Zij werden in aparte instellingen ondergebracht, waar ze onderwijs en opvoeding genoten.
Na de onafhankelijkheid werden zij voor de tweede keer uit hun leefwereld weggehaald. Meer dan 500 "kinderen" werden verspreid over Belgische families. Zij zijn nu 50 tot 70 jaar oud en brengen een boeiend getuigenis van dit doodgezwegen hoofdstuk uit onze geschiedenis. Een mooie mix van hedendaagse- en archieffoto's ondersteunen deze verhalen. De foto's zijn gemaakt door de bekroonde fotograaf F. Claus, huisfotograaf bij De Morgen. Kathleen Ghequière is doctor in Sociale en Culturele Antropologie aan de K.U.Leuven en Sibo Kanobana studeerde Germaanse en Vergelijkende Cultuurwetenschap aan de UGent.

DE KRIM OORLOG

ORLANDO FIGES

2011; 672 blz.; 15 x 23 cm.; gebonden met stofomslag.
Uitg.: Nieuw Amsterdam; Verdeler België-WPG Uitgevers
Mechelsesteenweg 203 - 2018 Antwerpen
ISBN 9789046810248
Prijs: 39,95 €
Bespreker: Albert Baert

De Krimoorlog (1853 tot 1856) is tegenwoordig wat op de achtergrond geraakt, maar vóór de eerste wereldoorlog beschouwden onze voorouders deze oorlog als het grootste en belangrijkste militair conflict van de negentiende eeuw. Het beheerste hun leven, net zoals de twee wereldoorlogen van de twintigste eeuw dit deden voor de daarop volgende generaties. Het is ook de eerste oorlog die we echt modern mogen noemen. Hij werd uitgevochten met nieuwe industriële technologie, moderne geweren, stoomschepen en spoorwegen, nieuwe vormen van logistiek en communicatie (telegraaf) en belangrijke innovaties op het vlak van militaire geneeskunde. Ter plaatse waren er oorlogscorrespondenten en fotografen, m.a.w. het ging om de eerste totaaloorlog met talrijke burgerslachtoffers, humanitaire rampen en zelfs etnische zuiveringen. Alhoewel reeds heel wat boeken over de Krimoorlog werden geschreven, is dit het eerste dat uitgebreid kon putten in vroeger ontoegankelijk Russische archieven.
Dit nieuwe boek betreft een even boeiend als huiveringwekkend relaas inzake de oorlog op de Krim. In een voortreffelijk heldere stijl, een meeslepend tempo en een haarscherpe wijze beschrijft de auteur alle militaire en politieke verwikkelingen, die meer dan 800.000 levens eisten. Op en rond het schiereiland opereerde een machtige coalitie van Franse, Britse en Turkse troepen tegen Rusland. Zij waren gedreven door het angstbeeld van een imperialistische expansie van het Tsarenrijk over de ganse Balkan en vóór-Azie. Rusland werd een zware slag toegebracht na een bloedige strijd, zodat deze oorlog terecht als een keerpunt kan worden aanzien in de geschiedenis van Oost-Europa, Rusland en Midden-Azie. De gevolgen ervan zijn heden ten dage nog merkbaar. Het boek is verlucht en vervolledigd met talrijke zorgvuldig uitgekozen illustraties, landkaarten en schetsen, waardoor het wisselend verloop van de krijgsverrichtingen goed is te volgen.
De auteur is hoogleraar geschiedenis aan het Birkbeck college, University of London en Ruslandkenner bij uitstek. Eerdere boeken, zoals '*Natasja's dans'*, '*Tragedie van een volk*' en '*Fluisteraars*', werden in de pers hoog aangeprezen en meermaals bekroond. Ook bij een groot lezerspubliek hadden zij uitzonderlijk succes. Als gevulgariseerde wetenschappelijk geschiedkundige studie is dit werk onovertroffen. Het valt te verwachten dat ook dit boek opnieuw een voltreffer zal worden bij het lezerspubliek.

RECHT EN BIO-ETHIEK

Wegwijs voor mensen in de gezondheidszorg

HERMAN NYS

2010, 277 blz., 170 x 240 mm, paperback
Lannoo Campus, Erasme Ruelensvest 179, Leuven www.lannoocampus.com
ISBN 97 890 209 89 397
Prijs: 24,95 €
Bespreker: Jan Dockx

Dit boek biedt een onmisbaar juridisch overzicht voor patiënt en zorgverlener, voor juristen en niet juristen. Het geeft alle noodzakelijke inzichten betreffende de zorg om gezondheid te geven en te ontvangen. Tot 1985 regelde het beroepsgeheim enkel de relatie tussen zorgverlener en -ontvanger. Omdat onze samenleving de kosten van de gezondheidszorg draagt met een rechtvaardige besteding van het beschikbare budget, ontstond er een enorm arsenaal aan juridische regels. Dit boek geeft antwoord op veel voorkomende vragen zoals rechten en plichten van de patiënt, vergoeding voor opgelopen schade in een hospitaal, al of niet recht op een kind, bescherming van de medische gegevens, verplichting om euthanasie toe te passen, enz..
Herman Nys is jurist en doceert medisch recht. Hij is directeur van het Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht aan de K.U.Leuven en is een internationaal geroemd expert over recht en gezondheidszorg.

BEKOCHT OF BEHANDELD?
De feiten over alternatieve geneeswijzen
SIMON SINGH,EDZARD ERNST

2010, 393 blz., 215 x 135 mm.; paperback
De Arbeiderspers, Herengracht 370 – 372, Amsterdam,
www.arbeiderspers.nl
ISBN 978 90 295 73 139
Prijs: 25,00 €
Bespreker: Jan Dockx

De schrijvers onderzoeken de alternatieve geneeswijzen op een objectieve en wetenschappelijke wijze. Hieraan worden jaarlijks 45 miljard euro uitgegeven. De geneeskunde was duizenden jaren lang in de mist van magie gehuld. Pas de laatste honderd jaar worden behandelingen aan de hand van dubbelblind gecontroleerde groepen klinisch effectief getest.
Prof. Ernst is arts en de eerste hoogleraar ter wereld in de alternatieve geneeskunde, verbonden aan de universiteit van Exeter, Engeland. Hij studeerde zelf homeopathie maar na bijna twintig jaar onderzoek besloot hij zonder meer dat deze ineffectief is. Verder onderzocht hij alle mogelijke vormen van alternatieve therapieën. Hij zette zelf meer dan vijftig studies op en verzamelde alle relevante studies daaromtrent. Hij kreeg 13 wetenschappelijke prijzen, publiceerde meer dan duizend artikels en meer dan veertig boeken. Dr. Simon Singh is natuurkundige en sedert 1991 werkzaam bij de BBC. Hij is auteur van populaire wetenschappelijke werken, zoals 'Code' en 'De oerknal'.
De tevredenheid over de alternatieve geneeswijzen berust op een vijftal redenen. Regressie naar het gemiddelde van heel slecht naar normaal wordt beter onthouden dan het omgekeerde en gemakshalve toegeschreven aan de gebruikte alternatieve methode. Een tweede reden is de relatie tussen zorgverlener en patiënt waarbij vertrouwen, luisteren en aandacht wonderen doen. Een derde reden is de sociale welwillendheid, waarbij patiënten en artsen elkaar complimenteren. Dan is er nog het alom gekende placebo-effect. Tenslotte worden alternatieve methoden vaak gecombineerd met klassieke geneesmiddelen, die wel werken. Het zijn deze misleidende factoren die in een degelijke klinische proef uitgesloten moeten worden, waardoor het kaf van het koren gescheiden wordt. Het enige minpunt bij dit boek is het ontbreken van een index. De heldere stijl en vooral de grote accuraatheid van het uitgevoerde onderzoek maken dit boek tot een uitzonderlijk standaardwerk over de alternatieve geneeswijzen.

DE GECOÖRDINEERDE WET OP DE ZIEKENHUIZEN EN ANDERE VERZORGINGSINRICHTINGEN
GRIET CEUTERICK, GIANNI DUVILLIER

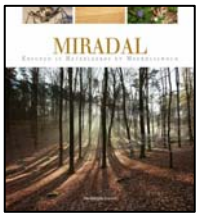

2009; 862 blz.; Formaat: A4; Paperback
Uitg.: UGA, Stijn Streuvelslaan 73, 8501 Heule
www.uga.be
ISBN 978-90-8977-060-8
Prijs: 98.00 €
Jan Van Meirhaeghe

Dit is de 9de herwerkte uitgave van "De gecoördineerde wet op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen". Vroeger heette dit boek "De wet op de ziekenhuizen". Het boek bevat de basiswetteksten, maar ook de belangrijke uitvoeringsbesluiten van toepassing in de Vlaamse Gemeenschap, bijgewerkt tot en met het Belgisch Staatsblad van 01/10/2009. De auteurs hebben de wirwar van wetteksten op een systematische en overzichtelijke wijze geordend. Er zijn reeds een aantal bevoegdheden overgeheveld naar de gemeenschappen, zodat ook deze wetgeving hier kan geraadpleegd worden.
Om opzoekingswerk te vergemakkelijken is er achteraan een trefwoordenregister en chronologische lijst van de opgenomen wetteksten voorzien. Het boek is zeer lijvig en telt 862 pagina's. Desondanks delen de auteurs mee dat het nog maar een selectie is en dat wie volledigheid nastreeft de losbladige publicatie: 'Wetgeving gezondheidszorg met commentaar' kan raadplegen. Het boek richt zich voornamelijk tot ziekenhuisdirecties en kaderleden van de gezondheidsinstellingen, maar ook tot leden van de Medische Raad.

Inhoud:
Deel I: TOEPASSINGSGEBIED
Deel II: STRUCTUUR
Deel III: DE NATIONALE RAAD VOOR ZIEKENHUISVOORZIENINGEN
Deel IV: ERKENNING
Deel V: PROGRAMMATIE
Deel VI: FINANCIERING VAN DE INVESTERINGEN
Deel VII: BOEKHOUDING - BEDRIJFSREVISOR - MEDEDELING VAN GEGEVENS
Deel VIII: FINANCIERING VAN DE WERKINGSKOSTEN
Deel IX: STATUUT VAN DE ZIEKENHUISGENEESHEER
Deel X: TOEZICHT EN STRAFBEPALINGEN
Deel XI: ANDERE VERZORGINGSINRICHTINGEN
Deel XII: MULTIPARTITE-STRUCTUUR BETREFFENDE HET ZIEKENHUISBELEID
Deel XIII: KWALITEIT
ALFABETISCH TREFWOORDENREGISTER
CHRONOLOGISCH REGISTER

MIRADAL

2010. 264 blz.; 25,5x 29.5 cm.; hardcover
Uitg. Davidsfonds, Blijde Inkomststraat 79, 3000 Leuven
ISBN: 9789058266248
Prijs: 34,50 €
Bespreker: Albert Baert

Miradal is de oudste benaming van het unieke woudgebied, gelegen ten zuiden van Leuven, groter dan 25 vierkante km en bestaande uit het Meerdaalwoud en Heverleebos.
In acht hoofdstukken, min of meer elkaar in tijd opvolgend, worden ontstaan, verleden en heden van dit bosgebied grondig besproken door meerdere auteurs uit verschillende vakgebieden (geomorfologie, archeologie, bodemkunde, geschiedenis, bosbeheer en biologie). Dit wordt gebracht op een wetenschappelijk verantwoorde, maar toch ook op een zeer bevattelijke wijze en in een vlotte leesstijl. Deze vakoverschrijdende aanpak door verschillende disciplines verschaft een fascinerend inzicht.
Dit boek laat zien hoe dit natuurgebied niet alleen een onmisbare functie vervult als filter voor fijn stof, broeikasgassen en lawaai, maar ook hoe het functioneert als bewaarder van een zeer waardevol en onvervangbaar erfgebied. Tevens hoe in onze moderne samenleving toch een duurzame en ecologisch verantwoorde relatie met onze omgeving kan worden opgebouwd.
Het boek is schitterend geïllustreerd met talrijke en unieke kleurfoto's, schetsen, kaarten en historische documenten. Het wordt, zoals steeds bij het Davidsfonds, aangeboden in een technisch onberispelijke vormgeving.

PERSONALIA

IN MEMORIAM CARLA VAN MEEL

Op zaterdag 8 januari 2011 namen wij in de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwkathedraal afscheid van een sociaal – bewogen vrouw, Carla Van Meel, echtgenote van onze collega en bestuurslid van het VGV Gui Celen. Carla was te Wilrijk geboren op 3 september 1949 en overleed onverwachts thuis te Marke (Kortrijk) op 4 januari 2011.
Het VGV biedt aan Gui en zijn familie zijn oprechte deelneming aan.

Raymond Lenaerts

BRIEFWISSELING

Van: ghekiere guido [mailto:gghekierebru@gmail.com]
Verzonden: vrijdag 11 februari 2011 22:01
Aan: Redactie Periodiek
Onderwerp: Lezersbrief: il n'y a que la vérité qui blesse..

Waarde redactie,

Volgens Sudpresse (La Capitale, La Meuse, e.a.) van 9 februari 2011, telt de provincie Waals-Brabant in het zesde jaar middelbaar 77% leerlingen die het Nederlands als **eerste vreemde** taal kiezen. Voor Luik is dit 28,9 %. Voor Henegouwen 58 %. Voor Namen 58,4 % en voor Luxemburg 20,5 %. In Brussel geldt geen keuzemogelijkheid en legt de wet het Nederlands of het Frans als tweede taal op. Mits een extrapolatie van het inwonersaantal, resulteert dit voor de vijf Waalse provincies in meer dan 51 % van de laatstejaars die het Nederlands NIET als eerste vreemde taal kiezen.
Il n'y a que la vérité qui blesse.

Guido Ghekiere, Brussel.
Ghekiere Guido
Bordiaustraat 30
B - 1000 Brussel

Van: Hendrik Bogaert [mailto:hendrik.bogaert@telenet.be]
Verzonden: dinsdag 15 februari 2011 12:42
Aan: eric.ponette@skynet.be
Onderwerp: Periodiek jan feb maa 2011

Geachte heer Ponette,

Hartelijk bedankt om deze bijdrage over Beliris in het tijdschrift van het VGV op te nemen. Ik blijf het dossier alvast verder volgen.

Vriendelijke groeten,

Hendrik Bogaert

Van: ghekiere guido [gghekierebru@gmail.com]
Verzonden: maandag 28 maart 2011 18:15
Aan: opinie morgen (de)
Cc: Redactie Periodiek
Onderwerp: Lezersbrief
Waarde redactie

Een merkwaardige editie van De Morgen dit weekeinde. Een Guy Quaden die impliciet verkiezingen gezever vindt ("regeringsvorming moet voorgaan op verkiezingsbeloften"), een Guy Verhofstadt die nog steeds niet weet dat noch N-VA, noch CD&V, noch Open-Vld nog een federaal kader willen en een Vande Lanotte die niet weet wat er in Brussel op het terrein gebeurt.
Johan VDL is de mening toegedaan dat het toebedelen van sociaal-economische rechten aan de Gemeenschappen, in Brussel een ongelijke behandeling zal scheppen tussen "Brusselse geburen met een verschillende, officiële taalaanhorigheid".
So what?
Dit is nu toch reeds het geval binnen de Brusselse christelijke zuil. Wie kiest voor de christelijke mutualiteit **moet** kiezen tussen de compleet van elkaar gescheiden Franstalige MC en Vlaamse CM. Naargelang de taalkeuze beschikt men er over andere "voordelen". Bij mijn weten stoort die "ongelijke behandeling" niet.
Voor het onderwijs bestaan er trouwens ook andere "voordelen" naargelang men kiest voor de Nederlands- of Franstalige netten.
So what?
Wat wel stoort is dat dergelijke info niet of ternauwernood aan bod komt in De Morgen.

Guido Ghekiere, Brussel.
Ghekiere Guido
Bordiaustraat 30
B - 1000 Brussel

DWARSKIJKER

DE OUDER WORDENDE ARTS IN DE MAATSCHAPPIJ

Hoe gaat een gemeenschap om met haar ouder wordende leden?

In onze westerse beschaafde wereld mag men verwachten dat oud worden een algemeen na te streven doel is en dat een volk alles in het werk stelt om eenieder een rustige oude dag te bezorgen. Dit is waarschijnlijk een globale visie waarin het gros van een gemeenschap zich herkent. Individueel ligt dat waarschijnlijk hier en daar anders en in meerdere situaties worden de oudste leden in de samenleving ook al eens als een last beschouwd. Kortom, binnen de meeste maatschappijen zijn de meningen nog al eens verdeeld over oud worden en oud zijn.

De actieve oudere

Laten wij ons in deze reflectie beperken tot de actieve en goed geconserveerde laag van een populatie en bedenken wij wat zij voor de gemeenschap al dan niet kan betekenen.
Ook hier zijn meningen sterk verdeeld, zowel doorheen de geschiedenis als in de diverse landen over de wereld verspreid.

Wat dacht u als voorbeeld over de positie van de oudere in het oude Griekenland? Wat was daar de mening over oud worden? U volgt waarschijnlijk de gangbare mening dat een hoge leeftijd in deze vroege, hoogculturele tijden zeer veel aanzien genoot.
Wel dat was ook zo wanneer u er de mening van Plato en ook van Socrates op naleest. Plato zegt het zelf erg scherp: "De ouderen moeten bevelen en de jongeren gehoorzamen". Hij meet ook ouderen tot 70 jaar een belangrijke rol toe en stelt daarbij : "Ook personen van 80 jaar en meer verdienen ons respect en jonge mensen moeten hen al hun diensten en de noodzakelijke middelen aanbieden".
Mooie maatschappij denkt u zo, die oude Grieken, maar dat is zonder waard Aristoteles gerekend. Een oudere persoon met een goed bewaard lichaam en een scherpe geest kan hij best waarderen, maar hij acht dit zeldzaam boven de leeftijd van 50 jaar. Hij omschrijft de ouderling met alle mogelijke negatieve adjectieven van slecht van karakter, over klagend en bevreesd, tot haatdragend en egoïstisch.
Zo zie je maar dat ook experts en filosofen vaak van mening verschillen. "Neem alle macht en posities weg van de ouderen" zegt Aristoteles, want je ziet toch ook bij de militairen dat men met ouderlingen niets kan aanvangen. En in de Griekse cultuur gaat deze visie verder leven en Plutarchos, +/- 100 j na J.C., vertelt eenzelfde verhaal waarbij hij oud worden vergelijkt met de komst van de herfst die vocht en droefheid in zich draagt.

Op naar de Romeinen dan, zou men zeggen, die waren al een stadium verder geavanceerd en waarschijnlijk wijzer geworden. In de tijd vóór J.C. hadden de machthebbers in Rome de gewoonte om de overjaarse senatoren door de verdrinkingsdood aan hun einde te brengen. Men zond hen "ad pontem " en vandaar ook hun naam "senatores depontani".

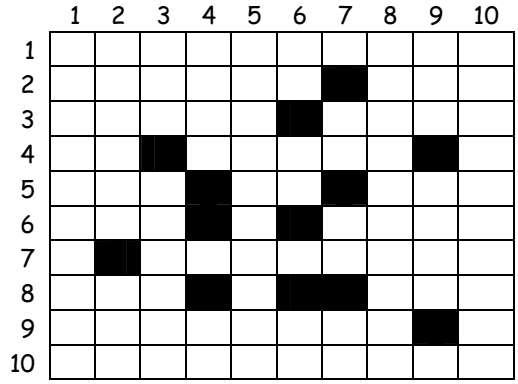
Kortom, waar is een ouder wordende persoon nog veilig?
Er zijn verhalen bekend over Eskimo's die de ouderen naar een afgelegen iglo brengen en die nadien toemetsen .
Een gelijkaardig verhaal is ook bekend bij de Bosjesmannen die de ouderlingen in een eenzame hut opsluiten.
Allen op weg dus naar de Indianen van het Winnipegmeer, die de ouderen en grootouders met heel wat respect behandelen en waar de kinderen geleerd wordt om eerbied te tonen voor de oudsten.

Aan al deze verhalen kunnen wij als ouder wordende artsen best denken en ons afvragen wat ons eigen lot in deze zal zijn. Qua respect kunnen wij er in onze maatschappij redelijk gerust in zijn dat men ons niet "ad pontem " zal voeren.
Maar wat verwacht de maatschappij nog van haar artsen die best een welverdiende rust mogen genieten, maar die nog boordevol energie en mogelijkheden naar de toekomst kijken?
Best zouden wij als beroepsgroep eens moeten nadenken hoe wij vanuit onze samengestelde kennis, wijsheid en ervaring onze maatschappij toch op een of andere wijze kunnen dienen. In een volgende bijdrage zullen wij hierover nog meer reflecties loslaten en hopen zo met anderen aan de praat te kunnen geraken over hoe "jonge en dynamische oudere artsen" nog een positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

Dwarskijker

HOMO LUDENS

KRUISWOORDRAADSEL

Dit kruiswoordraadsel werd ingezonden door
Prof. Dr. Dirk Lahaye

HORIZONTAAL

1. de beroepsziekte van de arbeiders in de kolenmijnen
2. negendaagse - apen immunodeficiëntie virus
3. volwassen mens - chelator van zware metalen
4. kenletters van Bulgarije - ten eerste
5. Overall Loudness Rating - niet even - bloeimaand
6. meisjesnaam - deel van een cel
7. vurig bezongen Spaanse stad
8. groente - kunsttakje
9. topidool
10. het welbevinden

VERTICAAL

1. opbouwende stofwisseling
2. knobbels - Roemeense munt
3. globaal TV netwerk - verwoesting (Fr)
4. uitroep bij computercrash - spil
5. gedegenereerde cel
6. meisjesnaam - voorzetsel - Thorium
7. diabetes mellitus - katholiek nieuwsblad - Nederlandse waterloop
8. toestellen ter bepaling van de reukscherpte
9. sociale identiteitskaart - bijwoord
10. orgaanuitstulping

Oplossing vorig nummer:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	L	E	P	T	O	S	P	I	R	A
2	E	M	A	S	C	U	L	E	■	L
3	U	I	L	■	T	S	E	■	A	F
4	K	E	F	■	O	P	T	I	C	A
5	O	L	Y	F	■	E	S	■	T	C
6	B	■	N	E	O	N	■	■	E	E
7	L	E	■	L	E	S	I	E	■	L
8	A	L	G	■	O	O	R	L	E	L
9	S	I	O	N	■	I	M	I	D	E
10	T	O	M	O	G	R	A	F	E	N

Wie maakt ook een ontwerp met woorden
(gedeeltelijk medische thema's) en zwarte vakjes?
Inzendingen zijn nog steeds welkom via brief of per e-post:
Redactie Periodiek, VGV, Ergo de Waellaan, 3 – bus 14,
2100 Deurne-Antwerpen - info@vgv.be

HEKELLIED

Wereldrecord regeringvormen*
wijs: Voilà c'est ça (Willem Vermandere)

-1-
Voilà zei Bourgeois
ocherme zei Leterme
potverdekke zei Vanhecke
sakkernon zei Jambon
'k ga ze pakke zei Bracke
'k doe nie mee zei Gennez
't is geen werk zei De Clerck
't is in de zak zei Tobback
gebakken lucht zei De Gucht
'k weet niets beters zei Chris Peeters
'k krijg geen kans zei Annemans
'k wil naar vorne zei Quickenborne
'k krijg blauw sijskes zei Marc Eyskens
'k ben van streek zei Cortebeeck
't ligt op mijn lever zei De Wever
'k lig op mijn gat …zei Verhofstadt.

-2-
Je vais solo zei Di Rupo
je suis prêt zei Wathelet
je dis njet zei Milquet
sale flamin zei Maingain
c'est trop tard zei Courard
à bas la calotte zei Demotte
à nous Bruxelles zei Michel
en stoemelings zei Onkelinx
wat een zootje zei De Crootje
allemaal zotten zei Vervotte
fliere fluiters zei Flip Muyters
't zijn vampiers zei Valkeniers
ge gaat verschieten zei ma Lieten
van 't geschreeuw zei De Leeuw
't is om te vloeke zei Vandenbroucke
't is naar de botte… zei Vande Lanotte.

-3-
mon vélo zei Javaux
ma charette zei Magnette
mon auto zei Moureaux
mon morceau zei Flahaut
mon pays zei Clerfayt
mon commerce zei Reynders
mon idée zei Picqué
mon aubaine zei Daerden
Du hast mein hertz zei Lamberts
zo bedriegen zei Schauvliege
'k zie 't niemeer zitten zei De Witte
'k heb geblet zei Smet
'k ben 't beu zei Battheu
'k blijve steken zei Beke
'k blijve sakkeren zei Van Ackere
'k ben gezien… zei Van Besien

-4-
Ik betaal zei De Wael
da's niet pienter zei De Winter
'k kom op stoom zei Turtelboom
'k voel me geroepe zei Schoeppe
'k ben 't slimste mens zei Brems
'k ben een engel zei Van Hengel
'k vind wel iets zei Crevits
'k zet ze klem zei De Crem
in de valies zei De Vlies
met de karwats zei Gatz
sodomieters zei Pieters
trek uit die stekker zei De Decker
lees mijn gazet zei Ponette
wij doen voort zei Defoort
erop en erover zei De Roover
't moet veranderen… zei Vlaanderen.

V.V.

*Hekellied ingezonden door een VGV-lid

BE0205/12-2009

Bescherming op elke leeftijd

Het enige Europese bedrijf
dat zich uitsluitend toelegt op vaccins

sanofi pasteur MSD
vaccines for life

www.spmsd.com